

TED PUSULA

Sosyal Bilimler Dergisi

Eylül 2022 • Sayı 8

YAŞAMI

BİLİNÇLE

KEŞFET

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

Editörden

Sevgili Kolejliler,

// İnsanı anlarsak bireyin ve toplumun daha sağlıklı ve anlamlı bir yaşam oluşturmasında yardımcı olabiliriz.

//
Doğan Cüceloğlu

Sayın Doğan hocamız bu cümlesiyle bizlere sosyal bilimlerin ortaya çıkışının bir nevi temel nedenini anlatmıştır. "İnsan" bilinç sahibi bir canlı olarak bugünün kültürel, siyasi, ekonomik dünyasının mimarıdır. Yeri geldiğinde yaşadığı coğrafyayı, siyasi sınırları değiştiren, yeri geldiğinde kıtlıkla, salgınla, ekonomik problemlerle mücadele eden insan; doğayı kontrol altına alma çabası ve merak duygusunu giderme isteğiyle günümüz bilimlerinin bu noktaya gelmesini sağlamıştır. Hayret verici olaylarla dolu bir dünyada, cevaplar korkularımızdan kurtulmanın ve kendimizi güvende hissetmemizin en güçlü nedeni olmuştur. "İnsan" kendini ve yaşadığı çevreyi tanıdıkça daha üst bir bilinçle yükselip medeniyetler yaratmıştır. "İnsan" öğrendikçe gelişmiş; geliştikçe yaşadığı dünyayı

değiştirmiştir. Günümüzdeki bilim ve teknoloji insana hizmet etmek amacıyla çalışmaktadır. Ancak kriterlerin olmadığı deneyler tehlikeli olabileceği gibi, denetim mekanizmalarının olmadığı toplumlar da güvensizdir. Bu yüzden; sosyal bilimler her türlü bilimsel ve teknolojik gelişmenin yapılması için gerekli zeminleri hukuksal, siyasi ve ekonomik anlamda sağlamakla ve insan yaşamını güvence altına alacak bilimsel çalışmalarını yürütmekle yükümlüdür.

Günümüzü anlamak için geçmişini bilmek, yaşadığımız coğrafyayı keşfetmek, inançları anlamak, hep sorgulayarak yola devam etmek gerekir ki; geleceğe evrilen toplumsal yaşamdaki değişimler ön görülebilir olsun. Siyasi ve ekonomik anlamdaki ön görülebilirlik, merkezinde "insan" olmasından dolayı hiç de kolay değildir. Bundan dolayıdır ki; her daim tek önderimiz olan Mustafa Kemal Atatürk de sosyal bilimlerin gelişmesini desteklemiştir. Doğan Cüceloğlu'nun dediği gibi insanı anlamak daha güçlü ama aynı zamanda yaşanabilir bir dünyanın kurulması için gerekli bir anahtardır.

Bu bilinçle hazırladığımız ve sizin de aynı bilinçle okuyacağınızı düşündüğümüz dergimiz 8. sayısı ile karşınızda. Keyifle okumanız dileğiyle...

TED PUSULA Yayın Ekibi

Yıldız KOZALIOĞLU ELER

İsmet DUYAR

Rabia GÖYMEN

Zerrin CAN

COĞRAFYA

7 Kita 7 Zirve.....	4
Bermuda Şeytan Üçgeni'nin Sırrı.....	6
COĞRAFYA.....	8
İtalya'daki Doğal Afetler Ve Ülkemize Etkileri.....	9
Covid-19 Salgını Nüfusu Ve İnsanoğlunu Nasıl Etkiledi?.....	10
Dünyanın En Aktif Fay Hattı: Kuzey Anadolu Fay Hattı Gerçeği İSTANBUL DEPREMİ OLACAK MI?.....	12
Türkiye'de Endemik Bitki Ve Hayvan Türleri.....	14
Orman Yangınlarının Çevre Kirliliği Ve Küresel Isınma İle Bağlantısı.....	16
Savaşların Çevreye Olan Yıkımı.....	18
Coğrafya Zümresi Etkinlikleri.....	20

DİN KÜL.-AHLAK BİL.

Yozlaşan ve Değerlerini Yitiren Dünyada Bir Çözüm Aracı Olarak Hoşgörü.....	21
Din'in Kriz Durumunda Çözücü ve Birleştirici Gücü.....	22
Tarihteki Din Temelli Bazı Krizler.....	23
Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Zümresi Etkinlikleri.....	25

İçindekiler

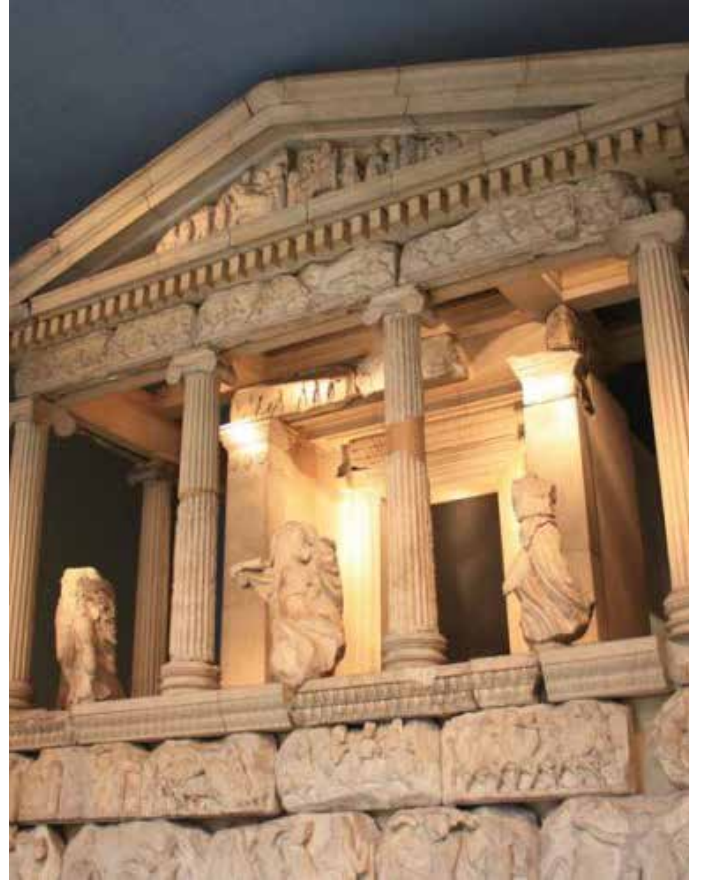
TED
Pusulula

TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi
Coğrafya-Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-
Felsefe Grubu-Tarih Zümreleri
Ortak Yayıdır.

TED Ankara Koleji Vakfı Okulları
Taşpınar Mah. 2800.Cadde No:5
06830 İncek, Gölbaşı / Ankara

Telefon: (312) 586 90 00
Faks: (312) 586 90 37
www.tedankara.k12.tr
info@tedankara.k12.tr

Tasarım: Can Yeşil

PSİKOLOJİ-SOSYOLOJİ

Dr. Solomon Asch Uyum Deneyi ve Toplumun Birey Kararlarındaki Yeri.....	27
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği.....	29
Farklı Nesiller Arasındaki Bağlar ve Kuşak Çatışmaları.....	31
Farklı Toplumsal Alanlarda Kadın Olmak.....	34
Feminist Bir Haykırış: "Küçük Kadınlar".....	37
Suyu Korumu.....	39
Yapay Zekânın Geleceğe Etkisi.....	41
Felsefe Zümresi Etkinlikleri.....	43

TARİH

Berlin Duvarı.....	44
Bosna Savaşı.....	46
Efes Antik Kenti.....	47
Geçmişten Günümüze Salgınlar.....	50
Helenistik Dönem Mimarisi.....	52
Kral VIII. Henry'nin Kızları, Mary Ve Elizabeth.....	56
Osmanlı Devleti Ve Modernizm.....	59
Ankaranın Hazinesi Papazın Bağı.....	61
Sevgililer Günü Aslında.....	63
Allende Cinayeti Şili De Diktatörlüğün Kuruluşu.....	64
Tarih Zümresi Etkinlikleri.....	66

DERGİ İLETİŞİM

Yıldız KOZALIOĞLU ELER
ykeler@tedankara.k12.tr

Rabia GÖYMEN
rgoymen@tedankara.k12.tr

İSMET DUYAR
iduyar@tedankara.k12.tr

Zerrin CAN
zcan@tedankara.k12.tr

7 Kıta 7 Zirve

İDİL DURU YAVUZER 10-G 132027

Görkemli ve etkileyici gezegenimiz Dünya'da birden fazla doğal güzellik vardır. Bu güzelliklerden biri olan dağlar, 7 kıtada birçok şekil ve yüksekliklerde bulunmaktadır. Bu yazıda 7 zirvelerden (her kıtanın en yüksek zirvesi) ve kendilerine ait özelliklerden bahsedilmektedir.

Asya – Everest Dağı

Everest, deniz seviyesi üzerindeki en yüksek dağdır. 8.848 metre yüksekliğinde olup Himalayalarda, güney Nepal sınırını ile kuzey Tibet (Çin) üzerinde yer alır. İlk

önce İngilizler tarafından Zirve XV diye anılsa da daha sonra Hindistan'ın İngiliz sövreyörü Andrew Waugh selefi Sir George Everest'i önermiş ve Everest ismi 1865 yılında kabul edilmiştir. İçinde bulunduğu Himalaya dağ zinciri 65 milyon yıl önce Hindistan ile Avrasya levhasının çarpışması sonucu oluşmuştur. 1924 seferinde zirveye ulaşmaya çalışan George Mallory ve Andrew Irvine geri dönemediklerinden onların ilk zirveye ulaşanlar olup olmadıkları tartışılır ama Everest'in zirvesine belgelenmiş ilk tırmanış Tenzing Norgay ve Edmund Hillary tarafından 1953'te yapılmıştır.

Antarktika - Vinson Dağı

Vinson Dağı veya Vinson Masifi 4892 m (çoğu zaman 5140 metre olarak da sayılır.) Antarktika'nın en uzun dağıdır. Vinson 1957 yılında ABD Deniz

Kuvvetlerinin uçakları tarafından bir keşif uçuşu sırasında keşfedilmiştir. Antarktika araştırmalarını teşvik eden Carl Vinson'dan isim alınmıştır. Dağ teknik olarak tırmanılması zor olmasa da onu dünyanın tırmanması en zor dağlarına sokan sebep sıra dışı kötü hava şartlarıdır. Yaz aylarında (Kasım – Aralık) bile hava -30C'dir. Diğer kutup bölgelerine göre daha az kar olsa da hızı 150- 200 km'yi bulan sert rüzgârlara açıktır.

Avustralya- Puncak Jaya

Puncak Jaya Dağı (Zafer Zirvesi) ayrıca Mount Carstensz veya Carstensz Piramidi de denir. 4.884 metre yüksekliği sayesinde Avustralya'nın en yüksek dağıdır. İsmi 1623 yılın-

da dağı ilk kez tanımlayan Hollandalı denizci ve kâşif Jan Carstensz tarafından alır. Dağın tırmanma zorluğu V'dir. Bu teknik olarak dağı tırmanma açısından Everest'ten daha zor yapar ama hava koşulları yüzünden Everest Dağı daha zorlayıcıdır. Endonezya'da bulunan Maoke Sıradağları'nın bir parçası olan Sudirman Range'de bulunur. Maoke Sıradağları, Pasifik plakasının batarak İndo-Avustralya plakasının altına girmesiyle oluşmuştur.

Güney Amerika- Aconcagua

Aconcagua Dağı 6.962 metre olması sebebiyle 7 Zirveler arasındaki en yüksek ikinci zirvedir. Adının tam

olarak nereden geldiği bilinmese de Arauca Aconca-Hue ya da Ackon Cahuak (Quechua dili) kelimelerinden türediği düşünülüp "Taş Bekçi" anlamına gelir. Dağ, Nazca Plakasının Güney Amerika Plakasının altına dalmasıyla yaratılmıştır ve eskiden aktif bir stratovulkan olmaktaydı. İnkâ medeniyeti için Aconcagua kutsal bir dağdı. Dağda ibadet ve kurban yerleri bulunmaktadır. Kurban yerlerinden biri 1985 yılında 5167 m yükseklikte keşfedilmiştir. Orada duvarların içinde çimen, bez ve tüyler üzerine yatırılmış bir çocuğun kalıntılarını yani bir Aconcagua mumyası bulunmuştur.

Kuzey Amerika- McKinley (Denali) Dağı

Denali, eski adıyla McKinley Dağı (Rusça Büyük Dağ) Alaska'da bulunan Alaska Sıradağları'nın 6.190 metreyle en yüksek zirvesini oluşturur. Dağın

etrafındaki bölgede yaşayan Koyukon Athabaskanları, yüzyıllar boyunca zirveye Dinale veya Denali olarak atıfta bulunmuşlardır. Adı, 'yüksek' veya 'uzun' için bir Koyukon kelimesine dayanmaktadır. McKinley ismini ise 25. ABD başkanı William McKinley'den alır. George Vancouver, 1794 yılında dağı gören ve kayıt altına

alan ilk Avrupalı olmuştur. Denali, kuzeyde olup kötü hava şartları ve tabanı ile zirvesi arasındaki yükseklik farklığından dolayı (5.5000 m) tırmanılması en zor dağlardan biridir.

Afrika – Kilimanjaro Dağı

Kilimanjaro Dağı 5.895 metre yüksekliğinde sönmüş bir stratovulkan dağdır. Afrika'nın en yüksek dağı ve deniz seviye-

sinden en yüksek tek başına duran dağdır. Yüksekliği ve görkemliliği sayesinde Tanzanya'nın en turistik yeridir olmakla beraber gezi sırasında dağ birçok vahşi hayvana ev sahipliği yaptığı için aslan, kaplan, zebra, zürafa, sırtlan gibi hayvanları görme olasılığı oldukça yüksektir. UNESCO tarafından 1987 yılında Dünya miras listesine eklenmiştir. Kilimanjaro üç volkanik zirveden oluşur: Kibo, Mawenzi ve Shira. Kibo, dağın zirvesi ve üç volkanik oluşumun en uzunudur. Mawenzi ve Shira'nın soyu tükenmişken, Kibo uykudadır ve muhtemelen tekrar patlayabilir. 1889'da Alman coğrafyacı Hans Meyer ve Avusturyalı dağcı Ludwig Purtscheller, Kilimanjaro'nun zirvesine ulaşan ilk kişiler oldular.

Avrupa – Elbruz

Hangi kıtada bulunduğunu tartışılır olan Elbruz Dağı, Kafkasların ve Rusya'nın en yüksek dağı ve Avrupa'daki Mont Blanc

dağını da geçerek Avrupa'nın en yüksek dağı olmaktadır. Elbruz 5.642 metre yükseklikte, yoğun olarak buzullarla kaplı, çift zirveli bir stratovulkandır. Doğu zirvesi (5.621 metre) 10 Temmuz 1829 yılında Khillar Khachirov ve batı zirvesi (5.642 metre) 1874 yılında F. Crauford Grove önderliği altında yapılan içinde Horace Walker ve İsviçreli rehber Peter Knubel'in de dâhil olduğu bir İngiliz seferi tarafından tırmanıldı.

BERMUDA ŞEYTAN ÜÇGENİ'NİN SIRRI

Cenk KULEOĞLU 10/C 142836

Dünya, insanlık ortaya çıktığından beri insanların ilgisini çeken bir gezegen olmuştur. İnsanlar, doğalarında bulunan merak duygusunun da etkisiyle Dünya'yı tanımak, keşfetmek ve onun yapısını kavramak istemişlerdir. Bu yüzden de yıllardır Dünya'nın neredeyse her bir bölgesine seferler düzenlemişlerdir. Bu seferlerde de yeni bitki türleri, yeni hayvan cinsleri ve daha birçok yer ve madde ile tanışmışlardır. İnsanların yolculuklarında karşılaştığı önemli yerlerden biri de Bermuda Şeytan Üçgeni'dir.

Bermuda Şeytan Üçgeni, Amerika'nın Florida eyaletinin Miami kenti, Porto Riko'nun San Juan kenti ve Bermuda'nın hayali çizgilerle birleştirilmesi sonucu ortaya çıkan üçgen bölgeye verilen isimdir. Bu üçgeni özel kılan ise buraya giden gemilerin ve uçakların sebebi açıklanamayan biçimde kaybolmasıdır. Şimdiye kadar 200'in üzerinde hava aracının bu bölgeden geçerken düştüğü raporlanmıştır. Bilinen ilk raporun 15. Yüzyıldan kalma olduğu düşünülmektedir.

Bermuda Şeytan Üçgeni adını üçgenin bir köşesi olan Bermuda'dan almaktadır. "Şeytan" ifadesi ise bu bölgedeki fırtınalı hava ve burada bulunduğu iddia edilen korkunç kuş türleridir. Denizciler Bermuda Şeytan Üçgeni ile ilgili rivayetler anlatmakta, bu bölgeye giren hiçbir şeyin girdap ve fırtına sebebiyle canlı çıkamadığını söylemektedirler. Bazı rivayetlere göre ise bölgede tanımlanamayan gök cisimleri tespit edilmiştir ve bu bölgeyi uzaylılar ziyaret etmektedir. Mantıklı hiçbir açıklama bulamayan insanlar ise Şeytan Üçgenini doğaüstü birtakım güçlerin yarattığı bir bölge olarak görmüştür.

Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere Bermuda Şeytan Üçgeninin aslında ne olduğu uzun yıllar boyunca merak ve tartışma konusu olmuştur. Bilim insanları da bu bölgenin sırrı ile ilgili yıllardır araştırmalar yürütmektedirler. Bilim insanları yürüttükleri bu çalışmalar sonucunda çeşitli veriler elde etmiş ve verilerden yararlanarak belirli teoriler ortaya koymuşlardır.

Bu teorilerden ilki Southampton Üniversitenden bazı araştırmacıların dillendirdiği, gemilerin kılma basıncı ile ilgili olan araştırmadır. Araştırmacılar 12 metrelik normal dalgaların 8,5 psilik (basınç birimi) bir kılma basıncına sahip olduğunu belirlemiş, Şeytan Üçgeni'nin bulunduğu bölgedeyse dalgaların yaklaşık 30 metre olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmalara göre gemilerin dayanabileceği maksimum psi değeri 21'dir ancak bazı dalgalar 140 psi değerinde bir kılma basıncı oluşturarak gemileri altüst edebilir.

Bermuda Şeytan Üçgenine ilişkin bir başka teoriyse okyanusun altında doğalgaz bulunmasıyla alakalıdır. Okyanusların altında bulunan doğalgazlar, derinlerdeki düşük sıcaklıkların etkisiyle hidrat hâlini alırlar. Bölgedeki Gulf Stream -sıcak su akıntısı- hidratları eritir ve yüzeye yükseltir. Bu sırada da tabandan yüzeye kadarki suyun yoğunluğu ve kaldırma kuvveti azalır. Bu yüzden de oradan geçen cisimler yüzeye gömülür.

Doğalgazlarla ilgili araştırmalar, uçakların düşmesiyle de ilgili bir açıklama elde edilebilmesini sağlamıştır. Hidratın eriyip suya ardından da buhar hâlinde gökyüzüne karışması atmosferdeki yoğunluğu azaltır. Havanın yoğunluğunun azalmasıyla havada bulunan oksijen miktarı da azalır, bu durum da motorların düzgün çalışmamasına sebep olur. Böylece uçak okyanusa doğru düşüşe geçer.

Bermuda Şeytan Üçgeni ile ilgili teorilerden başka biri ise Altıgen Bulutlar ile ilgilidir. Kristof Kolomb, bölgeden geçerken gökte bir ateş topu gördüğünü notlarında belirtmiştir. Bilim insanları da yapılan araştırmalar sonucunda Altıgen Bulutlar'ın ani hava durumu değişikliklerine sebep olduğunu belirlemiş, buna da uçakların ve gemilerin dayanamadığını söylemişlerdir.

Bermuda Şeytan Üçgeni için üretilen teoriler arasında metan gazı ile ilgili bir teori de bulun-

maktadır. Bu teoriye göre denizin yatağında bulunan metanlar aşırı basınç ile kraterleri oluşturmaktadır. Bu kraterlerde aşırı miktarda bir gaz üretilmekte ve bu gaz büyük bir etki ile okyanus sularını hareketlendirip araçları batırmaktadır.

Bermuda Şeytan Üçgeni ile ilgili olan teorilere karşın günümüzde Bermuda Şeytan Üçgeni ile ilgili çalışmalar, bilim insanlarının meraklı arayışı hâlâ devam etmektedir. Şeytan Üçgeni ile ilgili videolar ve anlatılar yapılmaktadır.

Belki de bir gün gelecektir ki insanlar gemileri batmadan Şeytan Üçgeni'ne gidebilecektir ama o güne kadar rivayetler ve kaybolan uçak ve gemiler bir bilinmez olarak kalacaktır.

KAYNAKÇA

- <https://www.hurriyet.com.tr/seyahat/galeri-lanetli-bolgenin-sirri-cozuldu-50-gemi-ortadan-kaybolmustu-41544988/8>
- <https://www.smithsonianmag.com/travel/bermuda-history-and-heritage-14340790/>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Bermuda_Şeytan_Üçgeni
- <https://www.milliyet.com.tr/molatik/galeri/bermuda-seytan-ucgeninin-sirri-cozuldu-mu-76470/4>
- <https://pixabay.com/tr/images/search/bermuda%20seytan%20üçgeni/>
- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/160760/mod_resource/content/0/12.pdf
- http://web.deu.edu.tr/seislab/tr_gazhidrat.html
- <https://www.news.com.au/travel/travel-updates/travel-stories/scientists-claim-to-have-solved-the-mystery-of-the-deadly-bermuda-triangle/news-story/308a140be594ef53a9016a03c85ee18c>

COĞRAFYA

İnsanoğlu, dünyaya adını attığı andan itibaren çevresiyle hep bir ilişki içerisinde olmuştur. Bu ilişki ve içinde yaşadıkları evrene duydukları güçlü merak duygusu, insanların, yeryüzünü, evreni, insan topluluklarını keşfetme isteği coğrafya bilimini ortaya çıkarmıştır. Coğrafya kelimesi, ilk kez İlk Çağ'da (MÖ III. YY.) Mısır'ın İskenderiye şehrinde yaşamış Erotesthenes tarafından kullanılmıştır. Coğrafya kelimesini oluşturan "GEO" Latince "yeryüzü" ve "GRAPHEN" ise "tasvir etmek" anlamına gelmektedir. Yani, "coğrafya" kelimesi yeryüzünün tasviri anlamına gelmektedir.

Coğrafya, insanoğlunun çevresindeki doğa olaylarını anlamasını sağlar. İnsanlar, coğrafya bilimi ile çevrelerindeki olayların sebeplerini ve sonuçlarını kavrar ve bu olayların etkilerini öğrenebilir.

İnsanların bilgiye olan açlığı sadece maddi (somut) yönle sınırlı kalmayıp, manevi (soyut) bir boyut da kazanmıştır. İşte bu durumda insan zihnini ve davranışlarını inceleyen bir bilim dalı olan psikoloji devreye girmiştir.

Psikolojinin amacı, insan davranışlarını keşfetmek ve açıklamak, bu davranışları tetikleyen olayları öngörmek ve kontrol altında tutmaktır. Bu amaç doğrultusunda, pek çok analiz ve gözlem yapılır. Ancak bu doğrultuda, doğru kanıya varılabilir.

İnsanların yaşantılarını, hayat kalitesini ve hatta sağlığını etkileyen yegâne şey coğrafyadır. Ya da diğer bir deyişle "Coğrafya kaderdir". Bu açıdan coğrafyayı insan psikolojisi üzerine etkileri şeklinde ele almak da diğer detayları bilmek kadar önemlidir.

Bu bakış açısı ile Coğrafya psikoloji ilişkisini kişisel ve toplumsal olmak üzere ikiye ayırabiliriz.

İnsanlar buldukları ülkenin, coğrafi konumun özelliklerini birebir olarak yaşarlar. Örnek olarak Sibiryada yaşayan insanların bölge koşullarına bağlı olarak daha bireysel gelenekler geliştirirken Kuzey Afrika çöllerinde yerleşim kuran halklar daha toplumsal hareket eder ve geleneklerini de toplumsal olarak oluştururlar. Kuzey insanı daha içe kapanık ve bencil olmaya meyillidir. Güneyde yaşayan insanlarda ise daha sosyal toplum yapılan gözlemlenir. Bu durumun ana sebebi bölgelerin iklim özellikleridir.

Ama bahsi geçen bu ilişkiyi tek bir parametre ile incelemek zayıf kalır. Direkt olarak psikolojimizi etkileyen bir diğer faktör de eğitimidir. Bu parametrenin önemi oldukça yüksektir çünkü doğru bir eğitim ile birçok sorun ortadan kalkar.

Bunlar başlıca:

- Savaş çıkma ihtimali
- Kitlik oluşması
- Bireyin sürekli bir yarış içinde olması

Ömer ATTARHONİ 9/J 161200

İyi planlanmış bir eğitim direkt olarak o ülkenin psikolojisini etkiler. İşte buna en iyi örnek Birleşmiş Milletler Uluslararası Mutluluk Araştırmasında yer alan 178 ülke arasından en mutlu seçilen ülke Finlandiya'dır.

1: Birleşmiş Milletler, 19/03/2021, Dünya Mutluluk Raporu

Finlandiya coğrafi olarak sorunsuz bir konumdadır. Her an büyük bir tehdit altında değildir. Ortadoğu ülkeleri gibi ateş hattında değildir. İşte bu yüzden kendilerini geliştirebilmişlerdir. Ama Ortadoğu ülkelerine baktığımız zaman sürekli bir hayatta kalma mücadelesi vardır bu yüzden gelişmişlik ikinci plana atılmıştır çünkü birincil önemi hayatta kalma arz etmektedir. İşte bu yüzden yine bahsi geçen araştırmaya göre Türkiye bu sıralamada 104. olmuştur.

Yine aynı araştırmaya göre, dini baskının, eğitim eşitsizliğinin ve savaşın hâkim olduğu Afganistan en az mutlu ülke olmuştur. Zaten ülkenin daha öncesinde yaşamış olduğu savaş2 ülkeyi çok büyük bir yıkıma uğratmış, bu koşullara daha fazla dayanamayan halk ise ülkeden canları pahasına kaçmaya çalışmıştır. Yani Afganistan hem savaşın hem terörün hem de cehaletin ülkesi olmuş ve vatandaşlarını, dünyanın en mutsuz insanı yapmıştır.

TÜİK'in yapmış olduğu bir araştırma da3 Türkiye'de yaşayan insanların, yaşadıkları şehre göre mutluluk oranlarını ortaya sunmaktadır. Şaşırtıcı bir şekilde yükseltinin fazla ve nüfusun az olduğu ve de el değmemiş bir doğaya sahip Bayburt, Afyonkarahisar ve Sinop kentleri en mutlu nüfusu barındırırken, nüfus bakımından yoğun ve ciddi bir hayat koşuşturması içinde olan Mega Kent İstanbul 81 il içerisinde ellinci, İzmir, elli birinci ve Başkent Ankara, altmış dördüncü olmuştur. İşte bu sonuçlar, nüfus demografisinin, sanayileşmenin ve yeryüzü şekillerinin psikolojimize olan etkilerini gözler önüne sunmuştur.

Sonuç olarak, insanlık olarak ruh sağlığımız pek çok parametreye bağlıdır. Bu parametrelerin başında da "Coğrafya" yer almaktadır. Yaşadığınız coğrafya bireyin ekonomik statüsünden eğitim durumuna ve hatta karakter özelliğine kadar yansımaktadır. "Yaşadığınız ve/veya doğduğunuz coğrafya sizi belirler" de diyebiliriz.

KAYNAKÇA:

- 1) Birleşmiş Milletler, 19/03/2021, Dünya Mutluluk Raporu
- 2) Wikipedia, Afganistan Savaşı, 2001 – 2021, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Afganistan_Savaşı_\(2001-2021\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Afganistan_Savaşı_(2001-2021))
- 3) Hürriyet, 15 Ekim 2020, <https://bit.ly/3w4fHx1>
- 4) Sputnik Türkiye, 16 Kasım 2017, <https://tr.sputniknews.com/20171116/turkiye-gelecek-umut1031017412.html>
- 5) Wikipedia, Coğrafya, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Coğrafya>
- 6) Üsküdar Üniversitesi, Pozitif Psikoloji Nedir? <https://uskudar.edu.tr/pozitif-psikoloji/pozitif-psikoloji>

İTALYA'DAKİ DOĞAL AFETLER VE ÜLKEMİZE ETKİLERİ

Ali Duman 10/A 142636
Arhan Erol 10/A 142788

İtalya geçmişten günümüze birçok doğal afetle karşı karşıya gelmiştir, bunların bazılarını halk ve devletler başıyla atlatsa da bazılarında halklar ve devletler yok olmuştur. Bu yıkıcı olayların en büyük örneği Pompeii olacaktır. Pompeii şehri ve bir nevi devleti M.Ö. 67 yılında Vezüv Yanardağı'nın patlaması sonucunda tarihin tozlu sayfalarına karışmıştır.

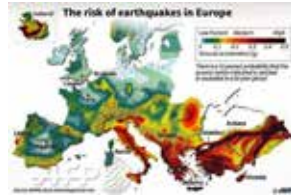

Vezüv Yanardağı demişken bu yanardağ hakkında biraz konuşmak isterim. Ülkemize olan uzaklığı yaklaşık 985 kilometre olmasına rağmen (Meriç Nehri-Vezüv arası mesafe) büyük patlamalarının Anadolu coğrafyasında da büyük etkiler bıraktığı tarafından yazılır. Örneğin Pompeii'yi yıkan bu patlamanın Byzantion'da bile büyük bir etki bıraktığı dönemin tarihi eserlerinde belirtilir. Tarihe bu kadar etki etmiş bu yanardağ en son Mart 1944'te püskürmüştür. Bakmayın son püskürüşünden yaklaşık 80 yıl geçtiğine, hala aktif bir yanardağdır ve Avrupa'daki son yanardağ patlaması da yine ona aittir ki bu İtalya Yanmadası'ndaki yanardağlardan sadece biridir. Etna ve Phlegraean gibi başka büyük yanardağlar da bu coğrafyada bulunur.

Bahsetmek istediğim bir diğer önemli faaliyet ise İtalya coğrafyasındaki fay hatlarının hareketliliğidir. İsviçre Sismoloji Merkezi'nin hazırladığı haritaya göre Avrupa'daki en çok deprem ihtimali bulunduran 3. Ülke İtalya'dır. Listenin 1 numarası ise yurdumuz Türkiye'den başkası değildir. İtalya da bizim gibi bir yarımadadır. 2 numarada ise Yunanistan bulunmaktadır. 3 Akdeniz ve yarımadaya ülkesi Avrupa'nın depremler konusunda başını çekiyor resmen. Bunlar bir yana ülkeler

arası mesafe de o kadar fazla değil size şöyle anlatayım: Kuş uçuşu mesafeye bakılınca Kırklareli şehir merkezi'nin İtalya'nın güneydoğu ucundaki Lecce şehrinin merkezine uzaklığı 772 kilometreyken aynı yerin Hakkâri şehir merkezine olan uzaklığı 1484 kilometredir. Birbirine bu kadar yakın üç ülkenin birinde olan bir depremin öbür ikisini ne oranda etkileyebileceğini siz düşünün. Tarih boyu bu coğrafyanın insanları da bundan muzdarip olmuştur. Ancak neyse ki geçtiğimiz yüzyılda Anadolu'yu sarsacak büyüklükte bir deprem İtalya'da görülmemiştir.

İtalya Türkiye ile birçok benzer coğrafi özelliğe sahip ve aynı zamanda da Türkiye'ye çok da uzak olmayan bir ülkedir. Bu iki ülkeden birinde gerçekleşen bir felaket diğer ülkeye de geçmişte de olmuş olduğu gibi yıkıcı etkiler bırakabilir. İki ülke de hem kendi halkının güvenliği hem de komşularının huzuru için bu tip faaliyetlerin önlemlerini zamanında almalıdır.

COVID-19 SALGINI NÜFUSU VE İNSANOĞLUNU NASIL ETKİLEDİ?

Suzan R. HOFSTEDE 11/O 121615

Son bir buçuk yıldır, Dünya çapında konuşulan tek bir konu var: Covid-19 salgını. Covid-19, son yıllarda Çin'de görülen SARS ve MERS virüslerinin bir türevidir. Dünya'da ilk Covid-19 vakası 2020 yılının aralık ayında Çin'in Vuhan kentinde görüldü. Yaklaşık bir ay içerisinde büyük bir hızla tüm Dünya'ya yayıldı.

Geçmiş yüzyıllardaki pandemi salgınlarında olduğu gibi, bu salgında da insanlık çok ciddi anlamda etkilendi. Öğrenciler son bir buçuk yıldır okula gidemeyen, pek çok iş sektöründe de hayat durduğu için büyük ekonomik krizler gerçekleşti. Tüm Dünya'da aynı anda bu tarz sorunların olması, herkesin evlerinde oturuyor olması, normalde çok kalabalık olan sokakların bile tamamen hayalet şehre dönüşmüş olması çok ilginç. Bilim kurgu filmlerindeki ve kitaplarındaki gibi bir hayatın bizi beklediğini kim tahmin edebilirdi ki?

• DÜNYA ÇAPINDA EN ÇOK ETKİLENEN KESİM: YAŞLI NÜFUS

Genç, yaşlı herkesi tehdit eden bu salgından dolayı toplamda şu ana kadar 193 milyon kişi enfekte oldu. 4,14 milyon insan ise hayatını kaybetti. Ne yazık ki hayatını kaybedenlerin büyük bir oranı yaşlı nüfusta. Bu nedenle, pandeminin başından itibaren yaşlı nüfusta bulunan kişilerin izole bir hayat yaşamaları gerektiği söylenmektedir.

Aynı şekilde çocuklar da taşıyıcı olduğundan evlerinde oturmaları istendi. Uzun bir süre boyunca çocuk ve yaşlı kesim için sokağa çıkma yasakları uygulandı. Hatta belli dönemlerde tüm Dünya tamamen evlerde oturdu. Taksim Meydanı da, New York'taki Times Square de bomboştur...

Ölüm oranları "normal hayata göre" çok daha fazla olduğundan dolayı aklınıza bazı sorular takılabilir: Dünya nüfusu hızla azalıyor mu? Yakında insanoğlu tamamen yok mu olacak? Dünya'nın sonu mu geliyor? Pandeminin başlarında ben ciddi ciddi Dünya'nın sonunun geldiğini düşünüyordum. Ancak son zamanlarda "pandeminin sonunun" geleceğine inanmaya başladım.

Gerekli tedbirler alındığı takdirde bu olağanüstü ütopye tarzındaki hayatlarımızdan en kısa sürede kurtulabiliriz.

Geçmişte de insanoğlu onlarca pandemi salgınından başarıyla kurtulmuşlardır. Elbette nüfus oranları ya da nüfus artış hızı oranları geçmişte bir miktar azalmıştı ancak hiçbir zaman insanoğlunun yok olacağı bir noktaya ulaşmadı.

Covid-19 salgını nedeniyle de her ne kadar dört milyondan fazla ölüm olsa da Dünya nüfusunun genelinde

ciddi bir soruna yol açmamıştır. Sadece nüfus artış "hızı" azalmıştır. Önümüzdeki iki üç yıl içerisinde Dünya nüfusunun sekiz milyarı geçmesi beklenmektedir. Kesinlikle Dünya'nın sonu henüz gelmemiş...

• "YENİ NORMALE" ADAPTASYON

Çok uzun bir süredir evlerimizden okula gidip evlerimizden çalışıyoruz. Teknolojinin önemi her geçen gün artıyor. Dünya üzerinde bulunan herkes -genç, yaşlı fark etmeksizin- görüntülü görüşme uygulamalarını kullanmakta.

Teknoloji hızla geliştiği için yepyeni meslek dalları ortaya çıkmakta. Genetik mühendisliği, yapay zekâ mühendisliği, mekatronik mühendisliği gibi pek çok dal hızla gelişiyor ve geleceğin en gözde meslekleri olacak gibi duruyor.

Aynı şekilde Dünya'da birçok insan maske ve dezenfektan kullanımına alışmış durumda. Muhtemelen pandemi bittikten sonra bile bazı insanlar maske kullanımına devam edecektir. Maske üreten firmalar da bu konuda insanları teşvik edecektir. Belki de hiçbir zaman "tam olarak" eski hayatlanımıza kavuşamaya-çağız...

Son zamanlarda insanları bir diğer düşündüren konu ise şu: "nasıl normal hayata tekrardan adapte olacağız?". Gerçekten de sabahları altıda kalkıp okula gidebilecek miyiz? Son aylarda hepimiz sekiz, sekiz buçuk gibi kalkıp bilgisayarlarımızın başına geçiyoruz. Pandemi bitse bile bu rahat hayatımızı bırakıp eski yüksek tempomuza dönebilecek miyiz?

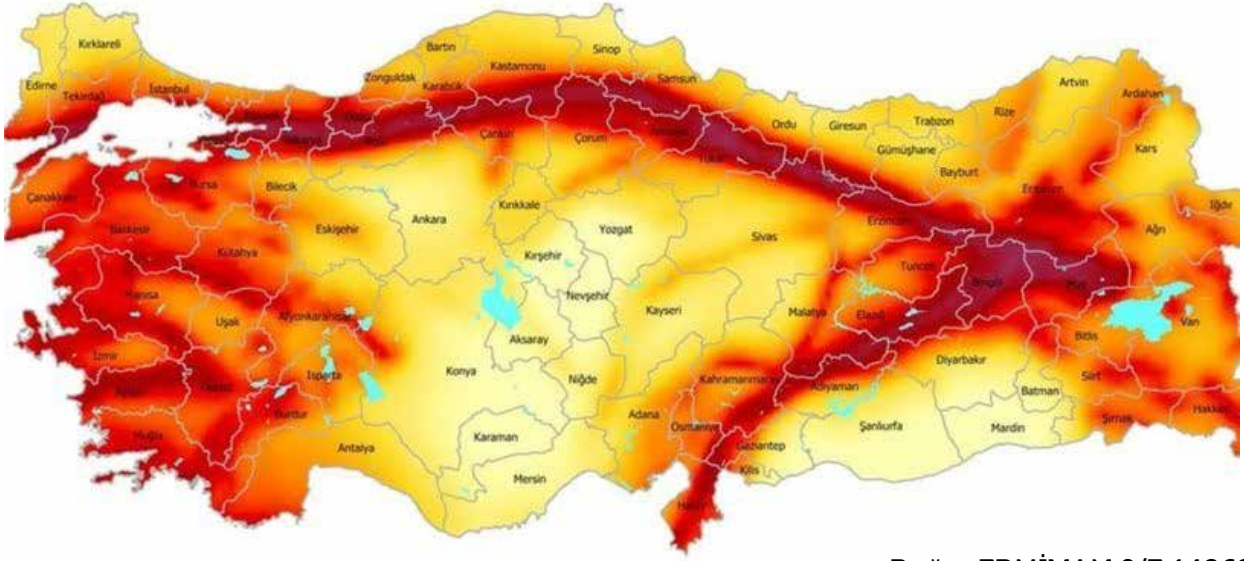
• GELECEKTE BİZİ NELER BEKLİYOR?

Önümüzdeki bir-iki yıl içerisinde bu pandemiden tamamen kurtulacağımıza inanıyorum. Böylesine ilginç bir deneyimimiz olduğu için gelecekte bizi neler bekliyor olacak çok merak ediyorum. Yeni meslek grupları, nüfus artış hızlarında ciddi değişiklikler, belki yeni virüsler bizi bekliyor olacak. Bir an önce bu bilim kurumu filmi hayatımızdan kurtulmak dileğiyle...

KAYNAKÇA

1. <https://medyascope.tv/2020/04/05/korona-virus-zaman-cizelgesi-ne-zaman-ortaya-cikti-nasil-yayildi-onemli-tarihler-nelerdi/> (Erişim tarihi: 25.07.2021)
  2. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-53417604> (Erişim tarihi: 25.07.2021)
  3. <https://www.dw.com/tr/d%C3%BCn-ya-2021-y%C4%B1l%C4%B1na-78-milyar-ki%C5%9Fiyle-giriyor/a-56011588> (Erişim tarihi: 25.07.2021)
  4. https://en.wikipedia.org/wiki/Template:COVID-19_pandemic_data (Erişim tarihi: 25.07.2021)
- [1]
<https://www.latimes.com/world-nation/story/2020-04-03/coronavirus-new-york-911-disasters-resilience> (Erişim tarihi: 25.07.2021)
- [2]
https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fnews.usc.edu%2F167401%2Fnew-technology-coronavirus-usc-experts-virtual-reality-smartphone-apps%2F&psig=AOvVaw1OWItGXBbQV4_XLSOU-GqIX&ust=1627285052386000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCPj92rHb_fECFQAAAAAdAAAAABAD (Erişim tarihi: 25.07.2021)

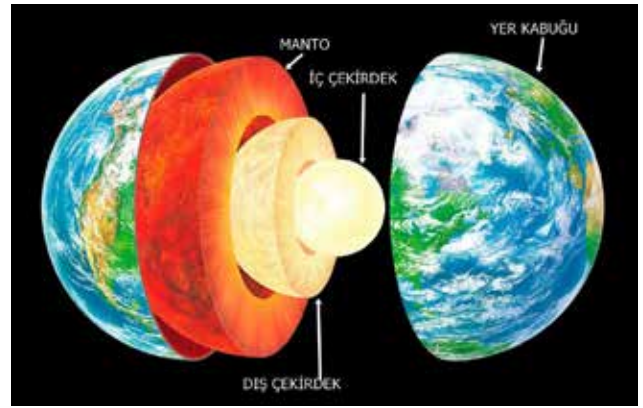
Dünyanın En Aktif Fay Hattı: Kuzey Anadolu Fay Hattı Gerçeği İSTANBUL DEPREMİ OLACAK MI?

Buğra ERMİHAN 9/E 142622

Depremler çok sık duyduğumuz, hatta bazı zamanlarda şahitlik ettiğimiz olaylar. Özellikle ülkemiz depremler için çok elverişli. Özellikle ülkemiz depremler için çok elverişli. 2020 yılında meydana gelen 6,8 büyüklüğündeki İzmir depremi hala Türkiye'nin açık bir yarası. Türkiye İzmir'de 117 vatandaşını kaybetti. Bu deprem o kadar yıkıcıydı ki 2020 yılının en büyük depremi olarak kayıtlara geçti. Daha önemlisi ise bu deprem bize depremlerin ne kadar ciddi olduğunu anlatır nitelikte. Ülkemizin şartlarını ve jeopolitik konumunu göz önünde bulundurursak çok büyük risk altındayız. Türkiye Cumhuriyeti'nin üstünden dünyanın en tehlikeli ve aktif fay hatlarından biri olan Kuzey Marmara Fay Hattı geçmekte. Bu fay hattının özelliği 1999 yılından beri herhangi bir deprem faaliyeti göstermemesi ve 23 yıllık bir enerji birikiminin Mega kent İstanbul'da her han patlayabilecek olması. Fakat depremlerin ne olduğunu anımsayamadan depremlerin ne derece yıkıcı olabileceğini incelemeyiz.

Üstünde durduğumuz yer kabuğu pek sakın değil ne yazık ki. Dünya milyarlarca yıldır depremler yaşamakta ve bu sayı sandığınızdan çok daha fazla. Aslında gezegenimizde yılda ortalama 1000 deprem gerçekleşir ve biz bunları beşte birini hissederiz! Bu gayet normal bir durumdur.

Dünyanın yapısı üçe ayrılır. Bunlar sırayla Çekirdek, Manto ve Yer kabuğudur. Depremlere aslında yer kabuğu sebep olur. Ancak yer kabuğu bir bütün halinde değildir. Yer kabuğu levhalara ayrılmıştır. Bu levhalar sürekli hareket eder, bunun sebebi ise levhalar mantoya yapışık değildir. Magma üstünde yüzen levhalar sık sık hareket eder. Aslında kıtalarda bu levha hareketleri sebebiyle oluşmuştur. Bu teoriyi 1915 yılında Alman bilim insanı Alfred Wegener tarafından ortaya atılmıştır. Teoriye göre dünya 200 milyon yıl öncesinde Pangaea adında bir bütün kıtayı, sonradan büyük levha hareketleriyle günümüzdeki halini aldı. Bu teoriyi kanıtlayan gerçekleri haritada sorgulayabiliriz.

Mesela Güney Amerika'nın Brezilya kısmı Güneybatı Afrika ile bir yapboz gibi birleşirler. Depremler ise bu levha hareketlerinde meydana gelir.

Deprem dediğimiz doğa olayları aslında çok doğaldır. Bahsettiğimiz levha hareketlerinde sıkışan parçalar bir süre sonra baskıya dayanamaz ve büyük bir sarsıntı ve gürültü ile parçalanırlar. Bu sarsıntı levhaları sallar, bu ise bizim yaşadığımız yüzey anlamına denk gelmektedir.

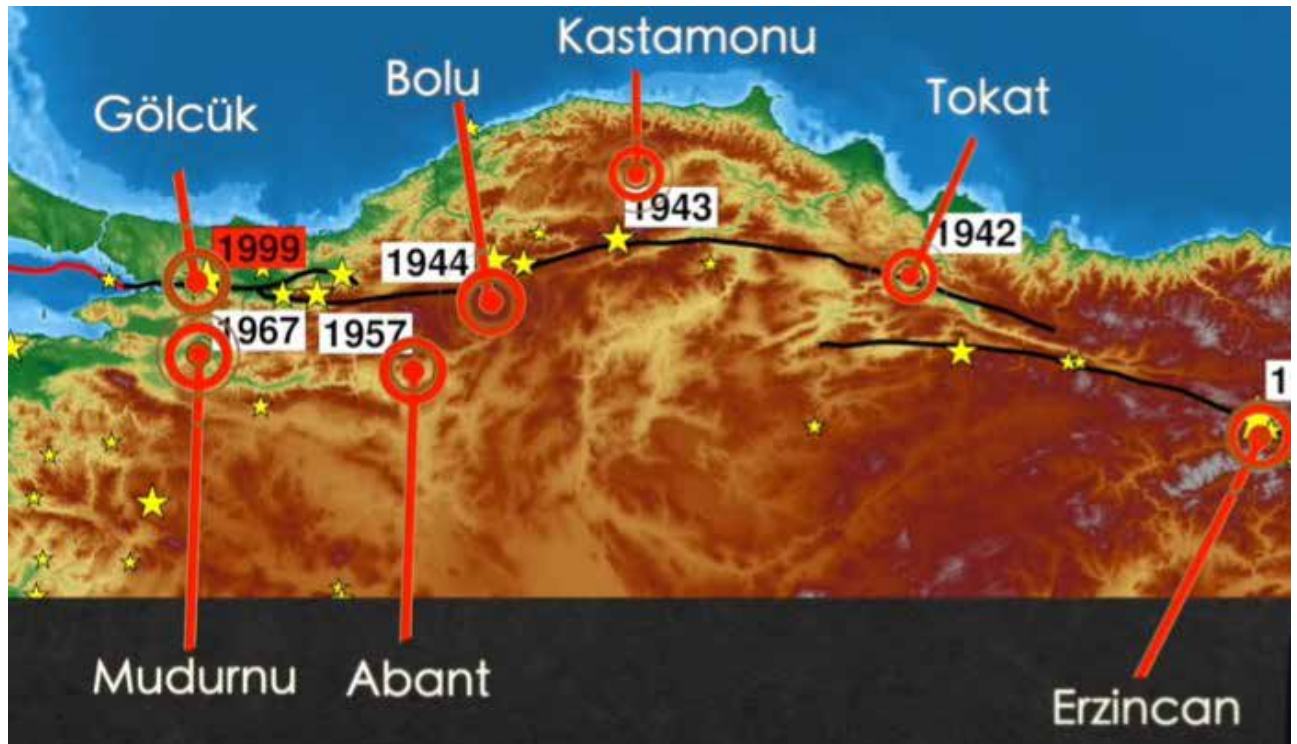
Aslında ülkemiz için bahsettiğimiz durum da aynen böyledir. Anadolu coğrafyası çok geniş levhalar olan Afrika Levhası Arap Levhası ve Avrasya Levhası arasında sıkışmış bir toprak parçasıdır. Aslında Anadolu Levhası çok öncesinde Avrasya Levhasının bir parçasıydı ama zamanla Afrika Levhası ve Arap Levhasının Kuzeye doğru kaymasıyla beraber Anadolu Levhası ve Avrasya Levhası arasında Kuzey Anadolu Fay Hattı oluştu ve bu fay hattı ile Türkiye her yıl 2,5 santimetre batıya doğru kaymakta. Bazen fay hatları arasındaki çıkıntılar yüzünden levhaların hareketi geçici olarak durur ve aradaki çıkıntı üzerinde devasa bir baskı oluşur. Bir süre sonra bu baskıya dayanamayan çıkıntı

patlar ve korkunç bir sarsıntıya yol açar. Bir çıkıntının üzerinde uygulanan baskı zamanla artar ve ne kadar çok baskı yaratılırsa o kadar büyük bir sarsıntıya yol açar.

Kuzey Anadolu Fay Hattı 1939 Erzincan Depreminde beri belirli aralıklarla sallanmakta. Bu depremlerden en şiddetlisi 7,4 şiddetindeki Gölçük depremiydi. Fakat İstanbul depremi beklenen en tehlikeli deprem olacak. Bunun sebebi ise fay hatlarında oluşan bir deprem

diğer depremi tetikler. Deprem tablosu arasında bu zamana kadar en büyük zaman farkı Mudurnu ile Gölçük depremi arasındaki 32 yıllık zaman farkıydı. Eğer İstanbul Depremi 2022 de olursa tam 23 yıl arayla olmuş olacak ki bu yaratacağı baskının da artacağı demek. İstanbul Depremi çok büyük bir enerjinin açığa çıkması demektir. Şu gerçeği inkâr edemeyiz ki Mega Kent İstanbul çok ciddi tehdit altında. Bu depremden kaçamayacağız fakat alacağımız önlemler ile kaybımızı azaltabiliriz.

Türkiye Cumhuriyeti'nde yeni yapılan düzenlemeler, Toplu Konut İnşaat Dairesinin aldığı önlemler, İBB tarafından yapılan denetimler var fakat bu denetimler hala yetersiz. İstanbul'da deprem riskine hazır olmayan 3,1 milyon konut var. Türkiye ve Dünyanın en önemli ticaret konumlarından biri olan İstanbul şehri ne yazık ki büyük tehdit altındadır. Türkiye'de 100 yılda şiddeti 4,9'un üzerine 128 deprem yaşandı. Depremlerde toplam 83 bin 818 kişi yaşamını yitirdi. Tahminlere göre olası bir depremde 14 bin kişi yaşamını yitirecek. Ne yazık ki acil toplanma alanlarını imara açarak, toplumu bilinçlendirmeyerek çok büyük kayıpları yaşayabiliriz. İstanbul Depremi kesin olacak ve bunun için önlem almak çok önemli.

TÜRKİYE'DE ENDEMİK BİTKİ VE HAYVAN TÜRLERİ

Zeynep Gürer 10-C 100301

Ters Lale

Ters lale, Anadolu bölgesine ait endemik bir bitki türüdür. Soğanlı bitkiler familyasındadır, bilinen en eski süs bitkisi olan ters lale aynı zamanda hüznün sembolü olarak da bilinir. Bu ihtişamlı çiçek birçok efsaneye konu olmuştur. Rengi kırmızı, boynu büküktür. Ters lalenin Günümüzde, bu bitkinin yaklaşık 165 türü ve alt kategorisi vardır. Yetiştirilmesi için 1000-3000 metre rakım, su tutmayan (eğik) ve güneş gören arazi ile kumlu veya humuslu toprak gerekir.

Eber Sarısı

Eber sarısı, baklagiller ailesine ait, uzun köklü, 35-80 cm arası, sarı çiçeklere sahip, otsu bir bitkidir. Gövdesi ve yaprakları tüylüdür. Uç kısımlarında salkım şeklinde sarı çiçekleri vardır. Bu türün en yakın akrabası ise Orta Asya'dadır. Eber Sarısı sadece Eber ve Akşehir göllerinin etrafında yetişmektedir yani çok nadir bir bitkidir. Bu bitkinin nesli tehlikede olduğundan dolayı, koparılmasının cezası 80 bin TL'dir.

Anadolu Sığılası

Anadolu Sığılası, aslen Doğu Akdeniz kökenli olmasına

rağmen günümüzde Batı Anadolu'da ve Güneybatı Anadolu'da yetişir. Görünümü yuvarlak, dağınık tepeli bir formdadır. 35 metre boya, 1,5 metre gövde çapına ulaşabilen, yaprağını döken bir ağaç türüdür. Yapraklarını dökülmeden önce altın sarısı güzel bir renk alır. Ortalama 300 yıl yaşar. Kalın bir gövde kabuğu ve sarkık, yeşil küre biçiminde, batmayan dikenli meyveleri vardır. Meyveleri uzun bir sapın ucunda, aşağıya doğru sarkık olarak durur. Yeşil, küre biçiminde, batmayan dikenli meyveler olgunlaştığında kahverengiye döner. Dünyada yalnızca Türkiye'de Fethiye ve Muğla civarının endemik bir türüdür. Kabukları yaralandığında "Sığla Yağı" adı verilen kokulu bir sıvı akıtır. Bu sıvı, yan ürün olarak hasat edilir ve esansların ana maddesini oluşturur.

Ankara Tavşanı

Dünya ölçeğinde Avustralya'dan Fransa'ya kadar pek çok ülkede yetiştirilen ve sayıları milyonlarla ifade edilen Ankara tavşanı, ana yurdundaki birkaç çiftlikte yetiştirilmektedir ve sayıları, ancak bin civarındadır. Tarihi belgelere göre Ankara tavşanı 1723 yılında Anadolu'dan tamamen yok olmuştur. Almanya'da yaşayan bir Türk vatandaşı tarafından yeniden ana yurdu'na getirilen Ankara tavşanı Kayseri ilindeki bir çiftlikte yeniden yetiştirilmeye başlanmıştır. Ankara tavşanı bir doğumda 4 ile 14 arasında yavru doğurur. Yılda 40 cm uzunluğa ulaşan tüyleri henüz 2-3 aylıkken kırkılır. Her hayvan yılda ortalama olarak 1 kg yün verir. Tüyü hafiftir ve yüksek ısı tutar. Ankara tavşanının yünü altın değerinde olup, hafiftir ve yüksek ısı tutar.

Tiftik keçisi

Birçok ülkede mohair diye adlandırılan tiftik, bütün dünyaya yurdumuzdan yayılan Ankara keçisinin ürünüdür. Bu nedenle; Tiftik Keçisi dünya edebiyatında Ankara keçisi olarak tanınır. Ankara keçisi, Ankara'nın tüm ilçelerinde yetiştirilmekle birlikte, en çok urun alınan ilçeler Ayaş, Beypazarı, Güdül ve Nallıhan ilçeleridir. Bu keçinin yünü olan tiftik, hayvansal kaynaklı elyafın "özel kıl elyafı" bölümünde yer almaktadır. İncelenen kaşmir, alpaka, devetüyü, keçi kılı vb. hayvansal elyafın ilk sıralarında yer alır. Hem üretiminin fazlalığı, hem de sahip olduğu bazı özellikleri nedeniyle tiftik, bu grupta yer alır. Günümüzde dokuma sanayisinde yapağıdan sonra en çok kullanılan ve aranılan bir elyaf olduğu rahatlıkla söylenebilir. Tiftik Keçisinin tüyleri işlenerek iplik haline getirilir ve bu iplikten Türk kumaşları arasında ayrı bir özelliği olan "Ankara Sofu" üretilirdi. Renk çeşitleri, dokunuşlarındaki ustalıklar, desen incelikleri dikkat çekmekteydi. Bu keçinin tüylerinden elde edilen ürünler yerli ve yabancı tüccarlar için önemli bir pazar oluşturmuyordu.

Kapadokya Soğanı

Çiçeklerinde altı adet taç yaprak bulunur. Kayalık-ormanlık alanları sever. Yerden yüksekliği 30-40 cm'dir. 900-1400 metreler yetişmesi için uygundur. Pembe-ye çalan çiçekler olgunlaştığında beyaz renk alır. Haziran- Ağustos ayları arası çiçeklenen çok yıllık otsu bitkidir.

Kazdağı Gökmanı

Kazdağı Gökmanı, Türkiye'de yalnızca Kazdağlarında yetişen endemik bir gökmar alt türüdür. Kazdağı Gökmanı, 30 metreye kadar boylanabilir. Tomurcukları bol reçinelidir. Kozalaklar tepenin en üst ucunda bir yıl önceki sürgünler üzerinde oluşurlar. Sürgün üzerinde dik dururlar ve 15-20 cm boylanabilirler. Silindirik şeklinde olan kozalakların dış pulları, iç puldan daha uzun ve uçları geriye doğru kıvrıktır. Yaşlı ağaçlarda

ise kabuk kalın ve çatlaklıdır. Yapraklar yassı ve ikiyüzlüdür. Yapağın üst yüzü hafif olukludur, alt yüzünde ise iki tane belirgin gümüş renginde beyaz stoma bandı bulunur. İğne yapraklar sürgünler üzerinde uzun süre, 7-10 yıl kalır. Düştüğü veya koparıldığında, sürgün üzerinde yuvarlak, iç içe iki daire halinde çukurca bir iz bırakır. Kazdağı köknarının gövde kabuğu açık gri renkli, ince ve düzgündür. Genç yaşlardan itibaren kazık kök yaparlar. Toprak ve rutubet istekleri fazladır. Işık istekleri azdır, gölgeye dayanıklıdır. Hızlı büyür.

Van Kedisi

Cana yakınlığı, beyaz, ipek-si kürkü, aslan yürüyüşü, tilkikuyruğuna benzeyen uzun ve kaban-kuyruğu, değişik göz renkleri ve suya olan düş-

künlüğü ile bilinen Van kedisi, dünya üzerinde melezleşmeyen, saflığını koruyabilmiş canlıların başında gelir. Türkiye'nin en yüksek dağlarının bulunduğu Doğu Anadolu bölgesindeki yüksek sıcaklık farklarına kürkleri sayesinde kolayca ayak uydurabilirler. Yılda en az 6 ay karlarla kaplı bu bölgede uzun tüyleriyle kar ve soğuktan korunurken, yazın birden ısınan hava nedeniyle tüylerini dökerek Van Gölü'nün ılıman iklimine uyum sağlarlar. Van kedileri diğer kedilerin aksine suyu çok severler ve yüzerler. Van kedilerinin karakteristik özelliklerinden biri de tüylerindeki iki renkliliktir. Van Kedisi'nin postu kalın, tüyleri normal uzunluktadır. Yazın diğer kediler gibi tüy değişimi yaşar ve o dönemde tüyleri azalır. Kışın yeniden eski rengini ve beyaz bir kartopu halini alır. Bu kedi türünde erkeklerde vücut ağırlığı ortalama 3,5kg iken dişilerde 2.8kg olur.

KAYNAKÇA

<https://www.yuruyoruz.com/bitkiler.phtml>

<https://van.ktb.gov.tr/TR-88264/ters-lale.html>

<https://www.kalitecicek.com/blog/ters-lale>

<https://www.sporx.com/eber-sarisini-koparmanin-cezasi-73-bin-747-lira-SXHBQ847817SXQ>

<https://www.facebook.com/temavakfi/posts/1512807392091711/>

<https://www.gazeteduvar.com.tr/hayat/2016/12/03/sigla-saglik-ve-guzellik-iksiri>

<https://evrimagaci.org/ankara-angora-tavsani-nedir-835>

<https://www.ensonhaber.com/ipucu/tiftik-kecisi-nedir>

<https://dergice.com/turkiyede-endemik-yetisen-bitki-turleri>

<https://surmeli.net/kazdagi-goknari/>

<https://www.sabah.com.tr/van/2021/01/22/van-kedilerinin-artik-kimligi-var>

ORMAN YANGINLARININ ÇEVRE KİRLİLİĞİ VE KÜRESEL ISINMA İLE BAĞLANTISI

Bora Ayanoğlu 10/A 163894

Orman yangınları günümüzde büyük problemler haline gelmeye başladı. Özellikle son birkaç yıldır artan ve boyutları devasa hâle gelen orman yangınlarının ekosisteme zararı oldukça büyük. Antalya ve Marmaris civarlarında örneğini gördüğümüz büyüklükteki orman yangınları bu bölgelerdeki ağaç tahribatını ve hava kirliliğini artırmakla kalmayıp bu bölgelerde ağaçlandırma olanaklarını azaltıyor. Yangınların sebeplerine bakacak olursak da çevre kirliliğinin ve küresel ısınmanın bunda önemli rol oynadığını görüyoruz.

Ağaçlı alanlara atılan cam ürünleri veya sigara izmaritleri çevre kirliliği grubundaki yangın çıkarıcılardan biridir. Bunların yanında kamp alanlarında ateş yakmak için kullanılan kimyasal ürünlerin ve bu ateşlerin söndürülmemesinden doğan yangınlar da bulunuyor. Küresel ısınmanın bunda oynadığı rol ise özellikle sıcak havalardan veya farklı iklimlerin koşullarından dolayı kuruyan ve yanmaya elverişli olan otların yine bu sıcak havalardan kaynaklı

olarak yanması. Böylece bu üç değişken birbirleriyle tepkimeye girerek sonsuz bir döngü oluşturuyor. Bunlarda insanların etkileri üzerinde duracak olursak ilk sırada küresel ısınma gelmekte. İnsanların atmosferdeki yalnızca karbondioksit miktarını değil aynı zamanda diğer sera gazlarını da çeşitli beşerî faaliyetler ile artırmaları küresel ısınmayı körükleyen olayların başında gelmekte.

Küresel ısınmanın azaltılmasıyla beraber mutlaka görülen yangın sayılarında da gözle görülebilir bir düşüşün yaşanacağı aşikârdır. Küresel ısınmanın azaltılması ise çeşitli yollarla olabileceken en etkilileri karbon yakalayıcısı adı verilen sistemler. Bu sistemler atmosferde bulunan fazla karbonları toplayıp bunların depolanmasını ve sonrasında farklı ürünlerin üretimi için kullanılmasını sağlamaktadır. Buna ek olarak güneş panelleri ve rüzgâr gülleri gibi farklı enerji kaynaklarının kullanımına geçilebilir ve fabrika bacalarına filtre takılabilir. Tabii ki bunlarla da bitmiyor. Tarımda, üretim ve tüketim sektörlerinde üretilen sera gazlarının miktarı da oldukça fazla. Bunlara bakılarak sıfır karbon ayak izine sahip bir dünya insanlığın rahat, modern ve konforlu yaşam tarzıyla mümkün görülüyor. Buna ek olarak insanların yeşil alanları dikkatsiz kullanmalarını da unutmamak gerekir. İnsanların yeşil alanları dikkatsiz kullanmaları, bu alanlarda ateşler yakmaları da bu yangınları körükleyen sebepler arasında bulunmaktadır. Yalnızca bunlarla kalmayıp bu alanlarda insanların yanlarında getirdikleri cam ürünleri bırakmaları da küresel ısınmayı göz önüne alırsak yangınların temel sebeplerinden biri. Yangınların önlenmesine gelirse, burada çeşitli önlemler alınması gerekiyor. Bu önlemlerin küresel ısınma için olanları anlattık fakat insanların bilinçlilikleri ve dikkatsiz davranmaları hakkında neler yapılabilir? İlk olarak insanları bilinçlendirme çalışmaları düzenlenmeli çünkü cam parçaları ve odaklayıcı görevi gören diğer cisim-

ler normal yaz günlerinde bile orman yangınlarına sebep olabilir. Buna ek olarak kamp ateşleri de yine söndürülmediği sürece yangın çıkarma olasılıkları çok yüksek olan tehditler. İnsanların bilinçlendirilmesinin ardından ise ilk yapılması gereken küresel ısınmayı azaltacak etkinlikleri artırmak. Bunların başında elektrikli araç kullanımını artırmak, ısınma ve enerji üretimi gibi gerekliliklerin olabildiğince yenilenebilir kaynaklar sayesinde yapılması ve karbon monoksit, karbondioksit üretimini azaltmak geliyor. Ardından ağaçlandırma çalışmalarının da yüksek öneme sahip olduğu görülüyor. Son olarak bu iki ana tehdit grubunun durdurulmasına yönelik yapılabilecek en etkili çalışma itfaiyelerin olay yerine ulaşma sürelerini kısaltmak için olası yangın bölgelerine yakın su tankerleri bulundurmak, tesisler kurmak. Daha kökten olarak sayabileceğimiz bir çözüm de olası yangın bölgelerine yangınlara ve sıcak havalara dayanıklı, kolay yanmayan ağaçların dikilmesi ve yanma olasılığı fazla olan ağaçlardan arındırılması. Bu çözüm her ne kadar etkili gibi görünse de ağaçların yetişkin döneme ulaşmaları için gereken süre ve ağaç kesimi düşünüldüğünde olası etkilerin de göze alınması gerekmekte. Bu şekilde devam ettiği düşünülürse önümüzdeki birkaç yıl içinde önemli ormanlarımızı, dünyamızın akciğerlerini kaybedeceğiz ve bu ormanların tekrar dönüştürülmesi de yanan ağaçların kül olmasından daha uzun sürecek.

SAVAŞLARIN ÇEVREYE OLAN YIKIMI

Gaye Alay 10/A 110447
Özge Akgül 10/A 152699

Savaşlar, ülkeler arasında çıkan ciddi ve hasar verici çatışmalara verilen isimdir. Şiddet, yıkım ve agresif davranışlar içeren benzer olayların "insanın doğasından" geldiği bilim insanları tarafından düşünülmektedir. Savaş hakkında ilk kanıtlar Mezolitik Çağ'a kadar uzanmaktadır. Mısır yakınlarında gerçekleştiği düşünülen ilk savaşlardan kalma iskeletler incelendiğinde travmalara, ölüme yakın süreçte oluşmuş ciddi yaralanmalara ve ok benzeri cisimlerle oluşturulduğu düşünülen hasarlara rastlanılmıştır. Savaşlar Dünya üzerinde sadece ölümlere ve ekonomik sıkıntılara yol açmakla kalmayıp doğa ekosisteminde de büyük hasarlara yol açmaktadır. Yapılan büyük savaşlar sırasında kullanılmış atom bombaları, bombalar ve daha birçok silah bölgede canlı yaşamını olumsuz etkilemiştir.

Savaşların çevreye verdiği hasarın anlaşılabilmesi için öncelikle her savaşın içerdiği bu üç aşamadan bahsetmek gerekmektedir: Savaş öncesi hazırlık, savaş anı ve savaş sonrası. Silahlı güçlerin yerleşimi sırasında doğanın tahrip edilmesi, silah sistemleri hazırlanırken oluşan çevresel kirlilik ve silahların test edilmesinin çevreye olan doğrudan yıkımı, savaş öncesi hazırlığın çevreye verdiği zararlara örnektir. Askeri amaçla kullanılan silah ve cephaneler için depo ve üsler geniş arazilere kurulmalıdır. Depo ve üs için kullanılan geniş araziler büyük bir ölçüde kirlenmiş ve bu arazilerin doğaya kazandırılması olanaksızlaşmıştır. Silah depoları için kullanılan eski Doğu Alman topraklarının %4'ü de bu yüzden kullanılamaz haldedir.

Gün geçtikçe gelişen teknoloji beraberinde savaşlarda kullanılan silahların da gelişmesini ve sonuç olarak daha da yıkıcı bir hal almasına neden olmuştur. Kimyasal, biyolojik ve nükleer silahlar, füzeler, hava bombardımanları sadece sivillerin hayatını almamış, aynı zamanda çevresel tahribat ve yıkıma neden olmuştur. 2. Dünya Savaşı zamanlarında şehir altyapılarının ve sivil yerleşim alanlarının bombalanması bu bölgelerde çevre yıkımına sebep olmuştur. Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarının çevreye yıkıcı etkileri halen gözlenebilmektedir.

Savaş sırasında kullanılan modern silahların bıraktığı hasar fazla olmakla birlikte uzun sürelidir de. Bombardıman sonucu kullanılmaz hale gelen altyapılar, yok olan ormanlar, verimsizleşen topraklar, hava ve toprak kirliliği, su kaynaklarının kirlenmesi ve çevrede bulunan radyoaktif atıklar doğal ekosistemi kötü yönde etkilemiştir. Savaş sırasında ve sonrasında yaşanan göçler başka ülkelerde nüfus artışına neden olmuştur. Savaş öncesinde bölge topraklarına yerleştirilen fakat henüz patlamamış mayınlar muhtemel bir tehlike oluşturmakta ve bu tehlikenin önüne geçilebilmek için tarım arazileri kullanıma kapatılmaktadır. 1. Körfez Savaşı sonrasında daha patlamamış iki milyon bomba parçasının olması bu duruma örnektir.

Dünya genelinde yıllık gelirin %2 veya 3'ü, askeri arayışlar uğrunda harcanmaktadır. Kullanılan her kurşun, gemi, taşıt ve bomba daha öncesinde harcanmış paradan beslenmektedir. Fakat bu beslenme sürecinde kullanılan sadece para olmayıp işin içine doğal kaynaklar da girmektedir. 2005 yılında Amerika, Dünya'da savaşlar için ayrılmış enerjinin tam olarak yarısına sahipti. Bu süreçte iki deniz savaşını idare etmekteydi ve elindeki kaynakları kullanmaktaydı. Amerika'nın kullandığı toplam enerji 344 milyon metrik ton olarak tahmin edilmektedir. Bu tür enerji harcamalarının verimsiz ve doğaya zararlı bir şekilde yapıldığı düşünüldüğünde ekosistem üzerindeki stres ve başa çıkılamayacak miktardaki atık miktarı anlaşılmaktadır.

Doğa üzerinde hasarlar, savaş sürecinde kasıtlı olarak verilmiş de olabilmektedir. Karşı tarafın verimli arazilerinin ve ormanlarının kasıtlı olarak bombalanması, yakılması ve tahrip edilmesi buna örnektir. Buna benzer olarak ağır, savaş tankı benzeri araçlar hassas toprak üzerinde ilerlediğinde daha toprak yüzeyine çıkamamış bitkilerin gelişimini engelleyebilmekte, çöl üzerindeki kum örtüsünü bozabilmekte, ciddi kum fırtınalarına yol açabilmekte ve erozyona sebep olabilmektedir.

Savaşlar aynı zamanda sebep oldukları göçler nedeniyle ekosistemler üzerinde zarar oluşturmaktadır. Afgan popülasyonlarının Irak'a veya Pakistan'a, Ruandalıların ise Kongo'ya veya Tanzanya'ya olan göçlerinin örnek oluşturacağı bu popülasyon oynamaları; bölge üzerinde fazladan enerji, karbondioksit birikmesine sebep olabilmektedir. Biriken ve geri dönüştürülmeyen atıklar da eklendiğinde küresel ısınma döngüsüne kadar giden bir yola girilmektedir.

Savaşın insan hayatına ve çevreye olan yıkıcı etkilerinin önüne geçilebilmesi için yapabileceklerden ikisi de hazırlıklı olma ve sivilileri koruma çalışmaları yapmaktır. Savaş sonrası değerlendirme ve temizleme çalışmaları da dikkate alınmalıdır. Hasar gören çevrenin nasıl yeniden canlandırılacağı, bu çevrenin yönetimi için gerekli olan desteğin ne olduğu ve doğal kaynakların koruma altına alınabilmesi savaşın çevreye olan yıkımını aza indirmek için yapılabileceklerdendir.

KAYNAKÇA

https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=du7s13DfK8C8&oi=fnd&pg=PR9&dq=effects+of+war+on+nature&ots=xu1otX_fGQ&sig=T2H110glnDxNa9unEQx0gl41-KM&redir_esc=y#v=onepage&q=effects%20of%20war%20on%20nature&f=false
https://scholar.google.com/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=effects+of+war+on+nature&btnG=
<https://en.wikipedia.org/wiki/War>
<https://calismaortami.fisek.org.tr/ic-erik/savasin-cevre-uzerindeki-etkilerinin-degerlendirilmesi/#:~:text=Bombard%C4%B1manlarla%20kullan%C4%B1lamaz%20hale%20getirilen%20altyap%C4%B1,hatta%20b%C3%BCy%C3%BCK%20g%C3%B6%C3%A7lere%20sebep%20olmu%C5%9Ftur.>

COĞRAFYA ZÜMRESİ ETKİNLİKLERİ

TED OKULLARI ARASINDA II. COĞRAFYA ÇALIŞTAYI

TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi Coğrafya Zümresinin ev sahipliğinde, 2 Nisan 2022 tarihinde, 2. Coğrafya Çalıştayı'nı çevrim içi olarak düzenledik. 16 TED Okulundan toplam 25 Coğrafya öğretmenin katıldığı çalıştayda, Coğrafya dersinin teknoloji tabanlı olarak öğrenimine ait örnekler sunuldu.

DÜNYA SAATİ

WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı)'nın iklim krizine dikkat çekmek için her yıl mart ayının son Cumartesi günü dünya kamuoyuna çağrıda bulunduğu küresel bir etkinlik olan "Dünya Saati" uygulamasında, biz de 26 Mart Cumartesi akşamı 20:30 – 21:30 saatleri arasında kampüsümüzün ışıklarını kapatarak destek verdik.

İSTANBUL ŞEHİRİ KÜLTÜR VE EĞİTİM GEZİSİ

Lise Kısmı Gezi ve İnceleme Kulübümüzün organizasyonu ile, 2 – 3 Haziran 2022 tarihlerinde 10. sınıf öğrencilerimizden oluşan 45 kişilik grup ile İstanbul Şehri Kültür ve Eğitim Gezisi gerçekleştirildi.

Kulüp danışman öğretmenimiz Caner Dinçer ve beraberinde Ali Oktay Koç, Gizem Atala ve Hediye Yalçın Ateş rehberliğinde yapılan gezide, mesleki rehberlik çalışmaları kapsamında Boğaziçi ve Koç Üniversitelerinin kampüsleri gezildi.

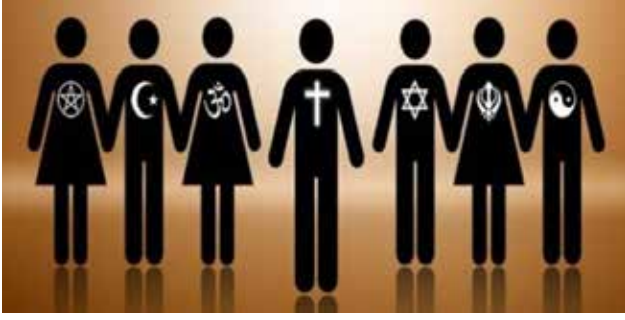
UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan "İstanbul'un Tarihi Alanları" içindeki Topkapı Sarayı, Ayasofya ve Sultan Ahmet Camisi, Dikilitaş, Çemberli Taş, Yılanlı Sütun, Gülhane Parkı, Sirkeci Tren Garı ziyaretleri ve sonrasında yapılan İstanbul Boğazı Tekne Turu ile boğazda yer alan Rumeli Feneri, Anadolu Feneri, Kız Kulesi, Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Çırağan Sarayı, Ortaköy Meydanı gibi önemli yapılar incelendi.

YOZLAŞAN VE DEĞERLERİNİ YİTİREN DÜNYADA BİR ÇÖZÜM ARACI OLARAK HOŞGÖRÜ

Furkan Arhan Korkmaz 11-F 90076

İnsan; daima sosyal bir varlık olmuş ve sahip olduğu imkanları, teknolojileri ve gelişmeleri toplumsal yapı içerisindeki fikir alışverişleri sayesinde belirli süreçlerden geçerek elde etmiştir. Buluşlarını ve keşifleri gerek aynı jenerasyondaki bireylere gerek daha sonraki jenerasyondaki bireylere aktaran insanoğlu bugünün dünyasını ve sosyal, ekonomik, siyasi vb. düzenleri inşa etmiştir. Kısacası insanların başka hiçbir canlıda görülmeyen bu denli sosyal doğası onları diğerlerinden ayırmış ve dünyanın hâkimi olmaları için gerekli altyapıyı sağlamıştır.

İnsanların içinde bulunduğu bu sosyal yapı, beraberinde birçok yeni kavram da getirmiştir: sevgi, saygı, nefret, güven, kıskançlık... Nüfusu günbegün artan dünyada sosyal yapıya ait bu tarz unsurlar neredeyse günün her dakikasında insanlar tarafından gözlemlenebilmektedir. Ancak günümüzün rekabetçi ve amansız dünyasında sevgi, saygı ve güven gibi kavramların yavaş yavaş kaybolmaya başladığını ve onların yerini çıkarıcılığın, nefretin ve acımasızlığın aldığı yadsınamaz bir gerçektir. Geçmişin paylaşımcı ve sevgi dolu dünyası yerini sahte ve vicdansızlığın hüküm sürdüğü bir dünyaya bırakmaktadır. İnsanlar birbirlerine yabancılaştıkça eski kültürler yok olmakta ve yenileri hızlı bir şekilde çoğalmakta ve ortaya çıkmaktadır, böyle bir sirkülasyonun içinde dönüp dolaşan dünyayı tekrar eski günlerine döndürebilecek faktör ise yalnızca hoşgördür.

Bir Çözüm Aracı Olan Hoşgörü

İnsanlar ancak birlikte olursa ve birbirlerinin fikirlerini dinlerlerse yeni şeyler üretebilir ve eskilerini geliştirebilir, kutuplaşmış ve birbirinden tamamen bağımsız olan bir insan topluluğu kendinden bi-

razcık daha düzenli olması bile yeten başka bir toplum tarafından kolayca yok edilebilir veya hazmedilebilir. Bu durumun önüne geçmek için farklı özelliklere sahip olan ancak aynı çatı altında toplanmış insanların birbirlerini oldukları gibi kabul etmeleri ve yıkılmaz bir birliktelik içinde olmaları gerekir ve bunu yapmak için insanların her birinin hoşgörüye sahip olması gerekir. İnsanların hoşgörüye sahip olmaları onların kültürlerini korur ve zenginleştirir, topluluktaki insanların güvenliği sağlar belki de insanlık tarihi kadar eski olan savaş kavramı yavaş yavaş sözlüklerimizden kalkmaya başlar.

Bir Uzlaştırıcı Olarak Hoşgörü

Hoşgörü teker teker toplumların içindeki düzeni her ne kadar sağlasa da insanların kendi toplumları dışındaki toplumlara olan bakış açılarını değiştirmek her zaman daha zordur. Birçok kavmin arasında "ezeli rekabet" vardır ve bu, insan toplumlarının birbirine olan nefretinin ana nedenlerinden biridir. Bu talihsiz ve adeta bir kördüğümüne benzeyen durumu aşmak için insanlar her zamankinden çok daha sıkı bir eğitimden geçmelidir. Ancak bu şekilde hoşgörü bir köprü görevi görerek toplumlararası uzlaşıya vesile olabilir ki bu da yine savaş kavramının sözlüklerden çıkması için yeterli ama bir o kadar da zor bir ihtimaldir.

DİN'İN KRİZ DURUMUNDA ÇÖZÜCÜ VE BİRLEŞTİRİCİ GÜCÜ

10/Y - Selin ÖZGÜR SOY - 183077

Kriz durumlarıyla başa çıkmanın yollarından önemli bir tanesi de dini öğretilerdir. Sosyal ve toplumsal kriz anında belli başlı iyi değerlerimizi kaybettiğimiz gözle görülür niteliktedir. Maalesef ki toplumsal sarsıntıya yol açacak krizlerle başa çıkarken insan her durumda uygulaması gerektiği değerleri kızgınlık, endişe ve üzümlük gibi anlık ve ani duygular nedeniyle hor görebiliyor. En başta erdemli olması gereken insan, bu tarz sıkıntılı kriz anlarında onurunu ve iyiliğini kaybedip, kendine hakim olamayabiliyor. Bunun en temelinde yatan psikolojik neden ise insanın gerilim anında duygu ve düşüncelerini kontrol edemeyip yanlış davranışta bulunmasıdır. Tahmin edilebileceği üzere kötü davranışlarımızı sınırlayan ve daima iyiye teşvik eden dinin kriz anı kontrolündeki rolü göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür. İman ve inancı tam, eksiksiz olan insan en kötü en zorlayıcı zamanlarında bile kendine hakim olmaya çalıştığı ve değerlerini koruduğu için daima kazanır.

davranabileceken, erdemi seçip karşı tarafı alttan da alabilir. İşte bu durumda din daima iyi ve ahlaklı olanı öne çıkarır, kötü olana karşı ise uyarır. Nitekim bu gibi durumlarda da din çok etkili bir aracı olarak insanın davranışını büyük ölçüde etkiler.

Bir insanın kriz anında iyilik yapması da kötülüğü seçmemesi de dinin teşviğidir. İnsan yalnızca iyilik yapınca değil, aynı zamanda kötülükten kaçınınca da erdemli olur. Kriz anında ise insan genelde kötü olanı seçmeye kendini mecbur hisseder; din ise bu anlarda insana en büyük ışık kaynağıdır. Bir insanın, başına kötü bir şey geleceğini (ceza alacağını) bilse de yalan söylememesi veya başkasına iftira atmaması; her ne kadar istese veya ihtiyacı olsa da hırsızlık yapmaması da aynı şekilde kriz anında dinin yol gösterici özelliğini gösterir niteliktedir. Dinin bu gücüne toplumsal örnek olarak ise doğal afetler ve sonrasında toplumu etkileyişi verilebilir. Ahlaken dinin yolunu benimsemiş olan insan, doğal afet durumunda hiçbir çıkar gözetmeksizin çevresinde bulunan tüm insanlara yardım ederken, inancı iyi yönde olmayan insanlar çıkar gözeterek toplumun zararına davranışlarda bulunur. Bu gibi durumlarda da dinin birleştirici ve iyiliği teşvik edici gücü büyük rol oynar. Özetle, dini öğretiler normal hayatta olduğu gibi en önemli ve zorlayıcı kriz anlarında da insanlara daima iyiliği emreder ve kötülükten alıkoyar; bu özelliği sayesinde de kriz en iyi şekilde atlatılabilir.

Din; insanlara her durumda dürüst, saygılı, erdemli ve iyi olmayı öğütler ve imanını önemseyen müminler ise bu emri yaşamları boyunca benimser ve hayatlarının her alanında uygulamayı başarırlar. Kriz anında insan her ne kadar değişebilse ve değerlerini unutabilse de en nihayetinde özünde bulunan, fitraten var olan dini inancı insanı daima ahlaklı ve iyi olana doğru yöneltir. Örnekler üzerinden dini inancın kriz anında kaybettiğimiz değerlere olan etkisine göz atacak olduğumuzda, günlük hayattan birçok kesit aklımızda canlanabilir. Trafikte sabırsızlık ve anlayışsızlık sonucu ortaya çıkan bir kavgada insanın sinir ve öfkesinden hoşgörüsünü, ahlakını yitirdiği görülür. Bir insan; karşı tarafa hakaret etmeye başlayıp kötü ve saygısızca

TARİHTEKİ DİN TEMELLİ BAZI KRİZLER

11/K – Begüm Sönmez - 163865

İnsan, yapısı gereği bir yaratıcıya inanma eğilimindedir. Bu inanış doğrultusunda dünya hayatını şekillendirir. Fakat bu şekillendirme sürecinde birçok dış etkenden etkilenebilir, bu etkenler bazen iyi niyetli ve doğruya yönlendirici olsa da tarih boyunca büyük çapta insanların inanma eğilimi birçok otorite tarafından kullanılmıştır. Bu kullanıma ile beraber insanlar din adı altında farklı durumlara yönlendirilmiştir ve yönlendirilmeye devam edilmektedir. Bu durum tarih sahnesinde din temelli birçok büyük krizlere yol açmıştır.

Semavi dinlerin ortaya çıkışından itibaren insanlar, bu dinlerin temsilcilerini dünyadaki mutlak otorite kabul edip onları takip etmişlerdir. Bu durumun en çarpıcı örneklerinden biri Orta Çağ Avrupa'sında görülmektedir. Hıristiyan dininin yaygın olduğu Kilise, skolastik düşünce yapısı ile beraber mutlak otoriteydi. Matbaa yaygın olmadığı için İncil de Kilise'nin anlattığı kadar bilinebiliyordu. Yani halk, kilisenin onayladığı doğrultuda yaşamaktaydı. Bu durumda Kilise halkı her türlü yönlendirebiliyordu. Örneğin Kilise'nin onaylamadığı herhangi bir bilimsel araştırma yapılmıyor, bu araştırmalara devam edenler hem halktan dışlanıyor hem de engizisyon mahkemeleri tarafından yargılanıyorlardı.

Bir diğer yandan Kilise, İncil'i istediği şekilde yorumlayabildiği için kendi istekleri ve çıkarları doğrultusunda halkı yönlendirerek sömürüyordu. Tanrının ve İsa'nın dünyadaki temsilcileri oldukları için insanlar günahları için onlardan af diliyor ve tövbe ediyorlardı. Günahlarından arınabilmek için insanlar kiliseye oldukça yüklü bağışlarda bulunuyorlardı ancak bu para din adamlarına giderek yüzyıllar boyu onları zenginleştirdi. Ruhban sınıfını zenginleştiren bir diğer uygulama ise cennetten arsa satmaktı. Martin Luther'in protestolarının büyük bir çoğunluğunun nedeni olan bu uygulamada Kilise, af dileyip bunun ücretini verenlere cennetten özel arsa satıyordu. İnsanlar cenneti garantilemek adına bu arsaların belgesi olan Endüljans'ları almak için her şeylerini verme derecesine geliyorlardı.

Bu durum fakir olan Avrupa halkını dini duygularıyla oynanarak daha da fakirleşmesine neden oluyordu. Bir diğer yandan Orta Çağ'da yönetimde etkin olan Feodal Bey'lerin de arkalarında Kilise vardı, böylelikle onlar da Kilise'nin dini gücünden yararlanarak insanlara istediklerini yaptırıyordu. Yani Orta Çağ boyunca Kilise, her alanda bir baskı otoritesi olarak insanlar hem duygusal hem de maddi anlamda sömürmekteydi. Kilise'nin hükümleri II. Friedrich'in şu satırlarında özetlenmektedir: "Bütün sapıklar (Kiliseye aykırı hareket edenler vb.) kanun dışı sayılacaktır; bunlardan tövbe etmeyenler ateşte yakılacaktır; tövbe edenler zindana atılacaktır; gene sapıklığa dönenler idam edilecektir; bunların mallarına el konulacak, evleri yıkılacak, ikinci göbeğe kadar çocukları maaşlı hizmetlere alınmayacaktır; ancak babalarının sapıklığını ele verenler ile diğer sapıkları bildirenler hükmün dışında bırakılacaklardır." Yüzyıllar boyu Kilise'nin din sömürülerine karşı çıkanlar, onu sorgulayanlar ağır bir biçimde cezalandırılmıştır. Nitekim kilise karşıtları ateşe atılmış, bilim insanlarının dilleri kesilmiştir.

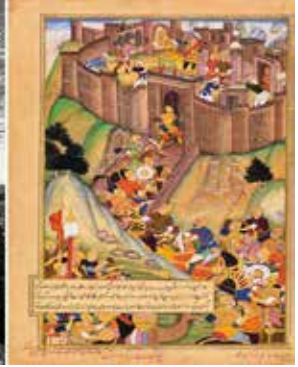
Ahret inancı, İslamiyet'in temel inançlarından biridir. Bu dünyanın gelip geçici olduğu ancak asıl hayatın ve bu dünyanın karşılığının ahirette alınacağı düşüncesine dayanan bu inançta, insanlar ahirette cenneti kazanabilmek için bu dünyada iyi ve güzel davranışlar gerçekleştirmelidir. Örneğin; adaletli olmak, iyi bir insan olmak, başkalarına zarar vermemek gibi. Fakat Müslümanlara cennetin farklı yollardan vaat edilerek, bu inancın kötüye kullanıldığı da olmuştur. Tarih boyunca bunu kendi çıkarları uğruna yapan insanlar olsa da en çarpıcı ve hem siyasi hem de dini bir krize dönüşeni ise Hasan Sabbah'ın "Haşhaşilik" hareketidir. Onu bir diğer dini liderlerinden ayrı kılan, bu dünyada da cennet vaadidir. İsmaililik mezhebi inancına dayalı olarak oluşturduğu Haşhaşiler tarikatı ile tanınmış Hasan Sabbah, Orta Çağ'ın en ilginç liderlerindedir. Otoriter bir lider olan Sabbah, hem dini hem de askeri bilgisi ile yetiştirdiği amansız suikastçiler ve 34 sene boyunca dışına çıkmadan yaşadığı ünlü Alamut Kalesi ile tarih sahnesinde farklı bir karakterdir. Hasan Sabbah; İslam'ı zorla kabul etmeyen, toprakları zor fethedilen, savaşçı ve eski gelenekleri sürdüren yerli halkın kontrolünde olan Deylem bölgesine yerleşmiş; burada müritler toplamıştır. Selçuklularla mücadele ederken rahat edebileceği, ulaşılmaz bir yer aramış ve Elbruz Dağları'ndaki Alamut (Elemüt) Kalesi'nde karar kılmıştır.

Hareketin ve tarikatının Haşhaşilik olarak adlandırılması onun kullandığı "haşhaş" otundan kaynaklıdır. Arapçada "kuru ot" veya "hayvan yemi" anlamlarına gelen bu bitki, fazla kullanıldığı zamanda uyuşturucu etkisi yaratmaktadır. Oldukça kıvrak zekasıyla ünlü olan Hasan Sabbah, bulunduğu bölgede oldukça fazla yetişen bu bitkiyi kendisine destekçi toplarken farklı amaçlarda kullanmıştır. İnsanları Alamut Kalesi'ne aldıktan sonra oldukça fazla haşhaş tükettirilir. Haşhaşla mayışan fedailer (Hasan Sabbah'ın tarikat üyelerine verilen isim), daha sonra upuzun taş bir yolda (yolun her iki tarafı sütle basılmış ve kurutulmuş haşhaş tüt-süleri ile bezenmiş bir hâlde) ilerliyorlar. Bu yolculuk sayesinde, hem psikolojik hem nörolojik açıdan birazdan göreceklere hazırlanıyorlar. Gözlerini açtıklarında kendilerini, her çeşit güzel kızların, rengârenk çiçeklerin, dünyanın dört bir yanından getirilmiş hayvanların ve mis gibi kokuların olduğu bir yerde açıyorlar. Burayı "cennet" sanıyorlar. Tekrar haşhaşla uyu-tularak odalarına götürülüyorlar. Ve tekrar o "cennet"e gidebilmek için Hasan Sabbah ne derse, ne isterse yapmaya hazır oluyorlar. Fakat o cennet, aslında çok yakınlarında, sadece Alamut'un arka bahçesindedir!

Bu yolculuklar ile ilk defa bu dünyada cenneti gösterdiğine inanıldığı için çok fazla destekçi toplayan Sabbah, tarihin ilk suikastçilerini de yetiştirmiş ve kendi istekleri ve hedefleri doğrultusunda kullanmıştır. Rivayete göre; Hasan Sabbah'ın kabul odasının zemininde dar ve derin bir kuyu vardır. Fedailerden biri, yalnızca boynu ve başı gözükecek şekilde oraya dikilir ve inandırıcı olması için üstüne kan dökülürdü. Acemi mürit, odaya girdiğinde kesik gözüken baş dile gelir, "cennet"e gittiğini ve oranın güzelliklerini anlatır ve sonrasında fedainin başı kesilirdi. Aslında onun öncesinde de ölü olduğu, istediklerinde onu canlandırabildiklerini söylerler ve yeni müritler hayretler içerisinde kalır, bir an önce Haşhaşi fedailerinden biri olabilmek için can atarlardı. Dini bilgilerinin oldukça başarılı bir şekilde kullanan Hasan Sabbah, hastalandığı sırada öldükten sonra kendi faaliyetlerini devam ettirmesi için tarikatın başına birini getirse de Alamut Devlet'i (Hasan Sabbah'ın Alamut Kalesi'nde kurduğu devlet) 1256 senesinde Moğollar tarafından yıkılmıştır. Bu şekilde son bulsa da Hasan Sabbah'ın bu hareketi tarih sahnesinde bütün dünyayı etkileyerek iz bırakmıştır. Büyük Selçuklu Devleti'nin en başarılı veziri olan Nizamülmülk başta olmak üzere birçok önemli devlet adamının ölümüne neden olan suikastçileri, Avrupa'yı da etkilemiştir. Alamut'a gelerek burada Hasan Sabbah'ın kurduğu sistemi gözleriyle gören şövalyeler, ilk ağızdan duydukları bilgileri kendi organizasyonlarına uygulamışlardır. İsmaililik'i derinlemesine incelemeye başlayan ve Katolik kilisesinden uzaklaşan Templiyeler, zamanla güçlü bir örgüt kurarak tüm Avrupa'ya yayılmışlardır.

Dini değerler, insanlık tarihi boyunca bazı insanlar tarafından suistimal edilerek kullanılmıştır. Hasan Sabbah ve Orta Çağ Kilisesi'nin uygulamaları bu durumun örneklerinden yalnızca iki tanesidir.

Kaynakça:

<https://www.birgun.net/haber/ortacag-karanligindan-terk-edilen-kiliselere-230633>

<https://evrimagaci.org/orta-cagda-ne-oldu-ortacag-tum-dunya-icin-gerçekten-de-karanlık-bir-dönem-miydi-9166>

<https://listelist.com/hashasiler-hasan-sabbah/#:~:text=Stacy%2C%20tarikat%20C4%B1n%2C%20Arap%20A7a'da,bu%20ismi%20ald%C4%B1-C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20d%C3%BCnC5%9F-C3%BCnd%C3%BCnC4%9F%C3%BCn%C3%BC%20s%C3%B6ylemi%C5%9Ftir.>

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ZÜMRESİ ETKİNLİKLERİ

DEĞERLER SOKAKTA

Lise Kısmı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi zümremiz tarafından öğrencilerimizin "Değerler Eğitimi" konusunda farkındalık sahibi olmaları amacıyla "Değerler

"Sokakta" adlı bir etkinlik düzenlendi. Öğrencilerimiz "Değerler Eğitimi" konu başlığı altında hazırladıkları pankartları 8 Ekim'de Kolej sokağında ve okul bahçesinde sergilediler.

MEVLANA GÜNÜ

Lise Kısmı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi zümremiz tarafından "Mevlana'yı Anma Haftası" kapsamında okulumuzda Sema Gösterisi düzenlendi. Kadim mutasavvıflardan biri olarak kültürümüzde etkin bir yeri bulunan Mevlana Celalettin Rumi hakkında öğrencilerimizde farkındalık oluşturmak ve Mevlana'nın felsefesine dair bilgilendirme yapmak adına düzenlenen bu program, öğretmen ve öğrencilerimiz tarafından ilgiyle izlendi.

DÜNYA DİNLERİ VE KÜLTÜRLERİ GÜNÜ

Lise Kısmı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi zümresi tarafından "Dünya Dinleri ve Kültürleri Günü" etkinliğinin üçüncüsü düzenlendi. Etkinlikte kadim inanışlar ile yeni akımlar sentezlenerek stantlarda öğrencilere tanıtıldı. Kültürel motiflerle bezenmiş halk dansları gösterisi ile etkinlik zenginleştirildi.

Dr. Solomon Asch Uyum Deneyi ve Toplumun Birey Kararlarındaki Yeri

Janset Kadim 11-M 153755

Birey doğduğu andan itibaren toplumsal bir canlı olarak belirli bir çevrenin içindedir. Bundan dolayı, bireyin kararlarında, toplumun yapısı gözlemlenir bir etkidir. Bireyin kendi doğruları ve yanlışlarının dışında toplumun kararlarında sahip olduğu etki, bireyin kendi içerisindeki farkındalığının dışavurumunda, toplum ile uyum içerisinde olmak ve toplum tarafından onaylanmak amacıyla, değişimler görünmektedir.

Deneyin Yapılışı

1956 yılında Dr. Solomon Asch toplumun bireyin kendi kararları ve bu kararların dışavurumundaki etkiyi gözlemlemek üzere "uyum ve sosyal etki üzerine" bir deney yapar. Bir grup aktörün içerisinde son kişi olarak görsel algı deneyine gönüllü olarak katılmış bir öğrenci yerleştirilir. Deney on sekiz turdan ve her turda on iki etaptan oluşacak şekilde görseller hazırlanılarak oluşturulmuştur.

Asch, öğrenci ve deney için önceden seçilmiş olan oyuncular olan gruba kağıda çizilmiş bir çizgi resmi göstererek bu çubuğun numaralandırılmış çubuklardan hangisi ile aynı boyda olduğunu söylenilmesini ister. Sıra ile katılımcıların hepsi deneyi yönlendiren kişilere iki ile numaralandırılmış siyah çizginin boyunun gösterilen çizgi ile aynı olduğunu söyler.

Asch deneyinin birinci sorusu

Asch deneyinin ikinci sorusu

nilmesi istenir. Sıra ile bütün katılımcılar üç numaralı çizgiyi seçer.

Asch deneyinin üçüncü sorusu

Bir sonraki soruda bu sefer numaralandırılmış çubuklardan farklı bir tanesi ile eşleşecek bir çubuk çizgisi katılımcılara verilir. Yeniden denek ve aktörler sırayla bu yeni gösterilmiş siyah çizginin hangi çubuk ile aynı boyda olduğunun söyle-

Deneyin üçüncü etabında ise öğrenci ve aktörlere yeni bir çizgi resmi verilir ve bu çizgi ile boyu en yakın olan çizginin numaralı hangi çizgi olduğu sorulur. Verilen çizginin üçüncü çizgi ile boyunun aynı olduğu fark ediliyor olsa da bu etapta

oyuncular kolektif bir şekilde deneyi yöneten kişilere birinci çubuğu seçtiklerini söylerler.

İlk iki turda aktörler ve denek doğru cevabı sıra halinde sesli bir şekilde deneyi devam ettiren görevli kişilere söylerler. Üçüncü etapta aktörler deney başlamadan önce seçilmiş olan "yalan" cevabı teker teker sesli bir şekilde dile getirirler. Bu cevaplarının sonucunda görsel algı ile ilgili bir deneyde olduğunu düşünen öğrencinin cevabının hangi yönde değişeceği deneyi kontrol edenler tarafından incelenir. Gruptaki kolektif bir şekilde herkes tarafından doğru olarak kabul edilmiş yanlış çizgi seçeneğinin bu deneklerin kendi seçimlerini söylerken üzerlerinde sahip olacağı etki gözlemlenir.

Deneyin Sonucu

On sekiz denek içerisinde % 75'inin en az bir etapta gruba katılmak amacıyla yanlış cevabı verdiği, % 25'inin bütün etaplarda grubun kararlarına karşı doğru cevapları verdiği görülmüştür. On sekiz katılımcıdan her biri için oluşturulmuş her on iki etabın yansıma gruba katılarak yanlış cevabı vermiş olanlar bütün deneklerin % 63.2'sini oluştururken katılımcıların %36.8'i deneyin yarısından fazlasında, % 5'lik kısım ise her seferinde grubun çoğunluğuna uymayı seçmiştir. Deneklerin %25'i çoğu zaman ve %7'si de deney cevaplarını yarı yarıya olacak şekilde grubun çoğunluğuna uydurmuştur.

Asch Uyum Deneyi ve Toplumun Birey Kararlarındaki Yeri

Asch deneyinin veriler üzerinden bireyin toplumdaki etkilediği söylenir. Deneklerin %50'den fazla bir kısmının cevabın yanlış olduğunu bilmesine rağmen grubun bütünlüğünün bozulmaması adına kendi cevapları dışında bir cevap vermiş olmaları toplumun geneline de yansıtılır. Grubun % 25 gibi küçük bir kısmının kararlarında toplumun bütünselliğinin etkisinin görünmüyor olması çoğu bireyin toplumdaki etkilediğini gösterir.

Dr. Solomon Asch'in uyum deneyinin sonuçlarında görülebileceği üzere toplumun bireyin kararları üzerindeki etkisi bulunmaktadır. Bu etki bireyin kendi seçimlerinde, toplum tarafından kabul edilme, aykırı olmama ve uyum içerisinde bulunabilme duyguları ile desteklenerek farklılaşmaya ve seçimlerin toplumun genel yapısına uydurulması eğilime neden olur.

Kaynakça

<https://evrimagaci.org/aschin-uyum-deneyi-cikinti-olmamak-adina-hizaya-girmenin-psikolojisi-2421>

Gary I. Schulman, Asch Conformity Studies: Conformity to the Experimenter and/or to the Group, Indiana University, American Sociological Association, Sociometry Vol. 30, No. 1 (Mar., 1967), pp. 26-40

Fetullah Battal- Şaduman Yıldız- Şenol Kılıçaslan - Ertuğrul Çınar, Solomon Ash Uyumluluk Deneyi Ve Bireylerin Karar Verme Tarzları Arasındaki İlişki, Volume 13/26, Fall 2018, p. 185-198, Bayburt Üniversitesi, Ekim 2018, Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

https://www.wikiwand.com/en/Asch_conformity_experiments

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Ece Naz Aslan 132245 11/C

Toplumsal cinsiyet (gender), biyolojik cinsiyetten (sex) farklı bir kavramdır. Bireylerin kadın ve erkek (male, female) olmasından gelen özellikler biyolojik olarak değişkenlik gösterir. Biyolojik olarak ortaya çıkan bu durum ile toplumsal düzeydeki cinsiyetler birbirlerinden farklı şeylerdir. Cinsiyetimiz (sex) biyolojik bir oluşumdur ve hayatımız boyunca (bazı istisnalar dışında) bu durumu sürdürürüz. Ancak konu toplumsal cinsiyete gelince durum değişir. Toplumdaki cinsiyet rolleri doğduğumuz andan itibaren biyolojik özelliklere bakılarak konulan bir etiket sonucunda toplumun bize baskıladığı özelliklerden, görevlerden ve sorumluluklardan oluşmaktadır.

Toplumun bireylere baskıladığı sorumluluklar toplumsal anlamda cinsiyet eşitsizliğine sebep olur.

Yüzyıllar boyu toplumda süregelen, gelenekleşmiş sorumluluklar bireyler arasında toplumsal farklılar yaratır. Basitçe örnek vermek gerekirse kadınların anne olması ve erkeklerin eve para getirme gerekliliği farklı cinsiyetten olsalar da herkesi etkiler. Cinsiyetlere yüklenen bunun gibi roller toplumda ayrınlara sebep olmaktadır. Her ne kadar toplum düzeni bunun üzerine kurulmuş gibiyse de cinsiyet eşitsizlikleri düzensizliği beraberinde getirir.

Toplumsal cinsiyetin yarattığı sınırlar toplumsal açıdan negatif etki yaratmaktadır. Örneğin öğretmenlik kadına, mühendislikler erkeğe uygundur gibi ön yargıların olması negatif bir etkiye sahiptir. Bu yüzden bu sınırların olabildiğince genişletilmesi ve cinsiyetler arasındaki eşitliğin sağlanabilmesiyle

çoğunluğun engellenmiş potansiyelleri ortaya çıkacak, toplumdaki ön yargılar ortadan kalkacak böylece mutluluk sağlanacaktır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin (gender equality) sağlanması toplumda bazen cinsiyetsizleştirme olarak algılanabilmektedir. Ancak toplumsal cinsiyet eşitliği, feminizmin vurguladığı gibi eşitlik ve farklılıkların bir arada olmasını gerektirir. Bu durumda ana hedef cinsiyet farklılıklarıyla güzelleşen eşit bireylerin olmasıdır.

Bu eşitliği gerçekleştirebilmek için yapılabilecek bir sürü şey vardır ki; bunların en önemlisi eğitimidir. Küçük yaşlarda ailelerimizden aldığımız eğitimden yüksek öğretime kadar her türlü kademedeki toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili eğitimler verilebilir. Bunlardan en önemlisi okul öncesi eğitim yani evlerde, kreşlerde ve anaokullarında verilen eğitimlerdir. Bu eğitimler kapsamında çocukların cinsiyetlerinin onların hayatlarında engelleyici bir unsur olmadığını, onları özel yapan farklılardan biri olduğunu vurgulamak gerekir.

Eğitim dışında çevresel faktörlerin de özellikle bu yaş gruplarında önemli bir etkisi vardır. İzlenen çizgi filmler, oynanan oyunlar, okunan kitaplar, arkadaş ve akraba çevresi gibi birçok çevresel faktör çocukların cinsiyet algılamasında ve ben algısının gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden çocukların maruz kaldığı bu durumların aileler tarafından özenle seçilmesi ve gerektiğinde engellenmesi gerekir. Çocuklara yönelik içerikler üretenlerin de cinsiyet eşitliğini vurgulayıcı biçimde üretimlerini gerçekleştirmeleri gerekir.

Her ne kadar toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak zor gibi gözükse de hepimizin özverileriyle bunun gerçekleşmesi hiç de zor değildir. Her toplumdaki en büyük farklılık olan cinsiyeti, toplumsal farklılıklar yaratan bir unsur olarak değil, bizi farklılaştırarak güzelleştiren bir unsur olarak görmeli, toplumsal ve hukuksal eşitliği her ne olursa olsun sağlamaya çalışmalıyız. Önemli olan herkesin üstüne düşeni yaparak dünyamızı, toplumumuzu ve en önemlisi de kendimizi daha iyi hale getirmektir.

Bu anlamda; 15 Haziran 2022 tarihinde toplumsal cinsiyet eşitliğine dikkat çekmek amacıyla oluşturduğumuz Lise EqualiTED Kulübü olarak "Ece Naz Aslan (11/C), Elif Azra Özay (11/C), Nehir Sapçı (11/C), Melis Ece Aktaş (11/C), Hüseyin Tuna Kaya (11/C), Doruk Akıncı (11/C), Damla Er (11/C), Sila Akmaz (11/A)", Felsefe Zümresi ve kulüp rehber öğretmenini Yıldız Kozaioğlu Eler ile birlikte okulumuzun anaokulunda cinsiyet eşitliği ile ilgili bir etkinlik gerçekleştirdik.

Anaokulundaki küçük arkadaşlarımıza cinsiyet eşitliğinin önemini anlatan bir sunum yaptık ve onlarla farklı etkinlikler düzenledik. Cinsiyet eşitliği ve eşit maaş alma hakkı ile ilgili bir video izlettik. Videoda eşit iş yapmalarına rağmen eşit ödül almayan çocuklar ile ilgili düşüncelerini ve böyle bir durumda onların ne düşüneceklerini, hissedeceklerini sorduk. Her birine birer itfaiyeci çizdirdik ve beklentimizin dışında bir durumla da karşılaştık. Çünkü biz her ne kadar öğrencilerin çoğunun erkek itfaiyeci çizeceğini düşünsük de; onlar hem kız hem erkek itfaiyeciler çizdiler. Şarkılarla ve danslarla küçük arkadaşlarımızı eşitlik ve haklar konusunda bilgilendirdik.

Geleceğimizin umutları, yetişkinleri olan çocuklara küçük yaşta cinsiyet eşitliğinin önemini vurgulamak için yaptığımız bu çalışmayla aslında onların şu an bile ne kadar bilinçli olduklarını görmek umut vericiydi. Umarız ki; gelecek zamanlarda da aynı duyarlılıkla yaşamlarına devam ederler.

Kaynakça

- <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0738059305000349>
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0176268012000286>
- <https://sarkac.org/2020/02/toplumsal-cinsiyet-ne-dir-ne-degidir/>
- <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-49679143>
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/100951>
- <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherEvents=yes&newsId=9866>

FARKLI NESİLLER ARASINDAKİ BAĞLAR VE KUŞAK ÇATIŞMALARI

Suzan R. Hofstede 121615 11/O

Birçok genç, kendilerinden önceki kuşaklar ile kuşak çatışmaları yaşamaktadır. Tam olarak bir çatışma yaşanmasa bile en azından pek çok konuda kuşaklar arası fikir ayrılıkları olmaktadır. Bizden önceki kuşağa göre biz gençler "ergenlik" ediyorken, gençlere göre de büyükler "hayatın tadını" çıkaramıyordur. Aslına bakarsanız bütün kuşak çatışmalarının temel nedeni farklı zamanlarda yaşayıp kendi yaşitlarımızdan ve gelişen teknolojiyle değişen sosyal medya kaynaklarından etkilenmemizdir.

KUŞAK ÇATIŞMASI NEDİR?

Kuşak çatışması olarak adlandırılan kavram, farklı yaş gruplarındaki insanların farklı fikirlere, farklı dünya görüşlerine, farklı tecrübeler ve farklı sosyal ortamlara sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Tabii ki; farklı yaş gruplarındaki insanlar da iyi anlaşabilirler; ancak toplumların büyük bir çoğunluğunda gençler ve yetişkinler arasında ciddi tartışmaların, anlaşmazlıkların ve uyumsuzlukların olduğu da görülmektedir.

NEREDEYSE HER EVDE YAŞANAN BAZI ÇATIŞMALAR

- ON SEKİZ YAŞINDA AYRI EVE ÇIKMA İSTEĞİ

On sekiz yaşına gelen gençlerin neredeyse hepsinin hayali ailesinden ayrı eve çıkmaktır. Nedense liseli bir genç "on sekiz" gibi büyük bir sayıya ulaştınca kendisini "yenilmez" gibi hissediyor. Ehliyet alabilecek, lise mezunu olacak, reşit olacak ve üniversitede arkadaşlarıyla "takılacak"ki; bu takılmak kesinlikle sadece "dolaşmaktan" daha havalı bir davranıştır. Bir nevi artık özgür olacaktır. Ona göre, özgürlüğünü kısıtlayacak olan tek şey ailesi ile birlikte yaşamaya devam edecek olmasıdır. Bu nedenle her genç liselinin hayalidir aileden ayrı bir eve taşınıp kendi ayakları üstünde durabileceğini göstermek.

Bu duruma bir de ailelerimiz açısından bakacak olursak bizim düşüncelerimizin tam tersini düşündüklerini fark ederiz. Öncelikle onların gözünde biz birer "genç" değilizdir. Maalesef onlar, bizleri hala korumaya muhtaç bireyler olarak görmektedirler. Çoğu konudaki fikir ayrılığı da bundan kaynaklanıyor zaten. Bizi hâlâ "korunmaya muhtaç" olarak hayal ettikleri için bizleri korumak istemekte, bu nedenle biz gençlerin on sekizinde ayrı eve çıkmayı düşünmemiz de onlar için korkunç hatta travmatik bir durum olmaktadır. Çünkü her ne kadar lise mezunu, reşit, ehliyet sahibi birer "birey" olsak da bizim kendimizi dış dünyaya ve tehlikelere karşı koruyamayacağımıza inanmaktadırlar.

Bir başka neden ise üniversitedeyken derslerin yanı sıra; elektrik, su, aidat, temizlik, yemek yapma gibi tüm temel ihtiyaçların karşılanması ile başa çıkamayacağımızı düşünmeleridir. Biz gençler ise yaşımız gereği yeni maceralara atılmak ister ve zorluklarla karşılaşarak onları çözmek isteriz.

ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ

Önceki kuşaklar her zamanki gibi bizleri "korumak" adına üniversite eğitimimizi genellikle onların yanından tamamlamamızı istiyorlar. Üniversite dönemi öğrencilerin ekonomik olarak ailelerine bağımlı olduğu ancak özgür bir şekilde yaşamak istedikleri dönem olarak adlandırılmaktadır. Gençler kendi zamanlarını yönetmek, kendi arkadaş guruplarını oluşturmak ve istedikleri aktivitelere katılmak istemektedirler. Bu nedenle, onlara büyük bir sorumluluk yüklenmektedir.

1. ZORLUKLARLA BAŞA ÇIKMA

Daha önceden de bahsettiğim gibi önceki kuşaklar bizim hiçbir zorlukla mücadele edemeyip başa çıkamayacağımızı düşünmekte. Daha doğrusu "bu kadar küçük yaşta" niye o zorluklarla tek başlarına uğraşınlar diye sorgulamaktalar. Gerçekten de biz gençler kendimize ne kadar güvenirse güvenelim mutlaka başa çıkamadığımız olaylar ya da olayları

çıkma sokuğumuz anlar olmaktadır. Bunun nedeni belki bizlere küçüklüğümüzden beri sağlanan yaşam koşullarının kolaylığı belki gerçekten yaşımız "henüz" biraz küçük olduğu içindir. Bu nedenle bazı durumlarda yetişkinlerin tecrübelerini de dinlememiz gerekmektedir.

Bilinçli Y kuşağının çocuk yetiştirme konusunda uzmanların tavsiyelerini de dinlemesi sayesinde, Z kuşağına çocukluklarından itibaren sorumluluk duygusu aşılanmaktadır. Küçüklükten beri basit sorumluluklar olarak yetişen bu çocuklar gençliklerinde daha özgür olabilmekte ve zorluklarla daha kolay başa çıkabilmektedirler. Bu nedenle sorumluluk olarak yetişen gençlerin zorluklara karşı daha kolay göğüs gerebildiği tespit edilmiştir.

2. KIYAFET SEÇİMİ

Özellikle genç kızların başka bir büyük sorunu ise istediği kıyafetleri istediği zaman giyememesi hakkındadır. Yapılan araştırmalara göre gençlerin kıyafet seçimlerinin kendi kimlik algıları ile ilintili olduğu sonucuna varılmıştır. Duygularını, düşüncelerini, kültürlerini, değerlerini ve benliklerini ortaya koyarken giyimlerini öne sürmektedirler. Kimi zaman ailelerine karşı bir başkaldırı olarak kimi zaman büyüdüklerinden ötürü özgürleşmek istedikleri için kimi zaman da mantıklı seçimler yapabileceklerini göstermek için kıyafetlerini kullanırlar. Bazen aileler çocukların seçimlerini doğru bulmadıklarından veya kendi kalıplarındaki "doğru giyim" tanımına uymadığından çocuklarıyla bu konuda çatışma yaşayabilmektedirler.

Mesela; bir genç kız olarak ilkbahar geldiği zaman askılı bluz giymek isterim. Hiçbir hava koşulu bu duygumu değiştirmez. Çünkü istediğim gibi giyemediğim her "ergen" gibi ben de "özgürlüğümün" kısıtlandığını düşünüyorum. "Hava soğuk daha kalın giyinmelisin" dendiğinde buna karşı çıkıyorum. Kuşak çatışmaları da bir nevi bu şekilde var oluyor.

3. HAYAT FELSEFESİ

Her kuşak bir önceki kuşaktan daha iyi koşullarda büyüyüp günlük hayatında daha fazla teknolojik araç gerece sahip olmaktadır. Bunun sonucunda farklı ortamlarda yetişen bireylerin hayattaki amaçları, düşünceleri ve hayalleri değişiklikler gösterebilmektedir. Özellikle Z kuşağının, teknolojinin de gelişmesiyle birlikte inovasyon, yaratıcılık, kendi işini kurma ve girişimcilik gibi meslek alanlarına daha çok yöneldiği gözlenmiştir. Gençlerin hayata olan bakış açıları ailelerinden daha farklı olduğu -hatta hayata bambaşka bir bakış açısıyla baktıkları- için bu durum kuşak çatışmaları yaşanmasına neden olabilmektedir.

Gençlerin hepsi gelecekle ilgili zaman zaman çok abartılı hayaller kurarlar. Çoğu zaman en zoru, en imkânsız başarmak ister. Her şey bir "meydan okuma (challenge)" meselesidir gençler için. Hayata atılmayı heyecanla bekleyen tüm gençlerin benzer hayalleri vardır: Zengin, başarılı, ünlü olmak gibi...

Ebeveynlerimiz de gençken belki aynı hatalara düşmüşlerdir. Hep en zor işleri başaralım diye düşünüp hayat boyu çok çalışmış olabilirler. Sonuç olarak kafalarındaki "neredeyse imkânsız" gibi görünen hedeflerine ulaşmış olsalar da bu günlere çok zorlu mücadeleler ederek ve tecrübeler kazanarak gelmişlerdir. Bu nedenle bizler de "hayatımızın 'meydan okuma'larını" belirlerken bizleri daha kolay elde edebileceğimiz ve gene mutlu olabileceğimiz yerlere yönlendirmeye çalışmaktadırlar.

4. MESLEK SEÇİMİ

Hayat felsefesi ve zorluklarla başa çıkma konusunun ortak noktası "meslek seçimimizi" etkilemesidir. Tabii ki bazı durumlarda ailemizin söylediği şeylere de kulak vermek ve değerlendirmek gerekir. Ancak son durumda kendi kalbimizin sesini dinlemeli ve yeteneklerimizin, günün koşullarının değerlendirmesini yapıp kendi hayallerimizin peşinden koşmalıyız. Hayat bize ne kadar zorluk çıkarırsa çıkarsın eninde sonunda hedeflerimize ulaşıp hayallerimizi gerçekleştirebiliriz.

Meslek seçiminde her kuşağın bir önceki kuşaktan daha bilinçli ve açık fikirli bir şekilde düşünüp karar verdiği görülmektedir. Z kuşağının hayallerinin ve hedeflerinin önceki kuşaklara göre daha yüksek olduğu ve bu hedeflerine göre meslekler seçtikleri görülmektedir. Günümüzde meslek seçimini etkileyen temel faktörler arasında sosyal medya platformları ve internet bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda gençlerin meslek seçimini etkileyen faktörlerden bazıları şunlardır: meslek bilgisi ve becerisi, yüksek kazanç ve sorumluluk beklentisi, statü beklentisi, aile ve eğitim çevresi, mesleğin yapısal özellikleri.

• KUŞAK ÇATIŞMALARI NASIL ÇÖZÜLÜR?

Uzmanlar kuşak çatışmalarını önlemek veya çözmek adına bazı önerilerde bulunmaktadırlar. Öncelikle kuşakların birbirlerine karşı ön yargılarından kurtulmaları gerekmektedir. Yetişkinler gençleri "hayal dünyasında yaşıyor" şeklinde suçlamamalı, gençler ise yetişkinlere "yeniliklere kapalı veya tutucu" gözüyle bakmamalıdır. Her iki tarafın da kendine göre haklı sebeplerinin olduğunun farkına varılmalı ve tartışılan konuların ortak bir noktada buluşarak çözülmesi gerekmektedir. Yetişkinler, toplumların hızla değiştiğini fark etmeli

ayrıca gençlerin hormonal değişim yaşadıkları süreçlerden geçtiklerini de göz önünde bulundurmalıdır. Bundan dolayı yetişkinlere, çocuklarına göre daha anlayışlı ve sakin bir tavır sergileyebileceklerinden büyük bir sorumluluk da düşmektedir.

Gördüğümüz gibi her gün pek çok kez "kuşak çatışması" adı verilen çatışmalara maruz kalıyoruz. Bizler ailemizi ikna etmeye çalışırken, onlar da bize kendi fikirlerinin doğruluğunu kanıtlamaya çalışıyorlar. Belli ki; bu kuşak çatışmaları başka yüzyıllar boyu da sürececek. Bu nedenle buna bir çözüm bulunması şarttır. Benim çözüm önerim ortak bir noktada buluşmaktır her zaman. İki tarafın da kazanacağı çözüm önerileri üretip uygularsak kuşak çatışmalarını en aza indirmiş oluruz. Ancak karşımızda nasıl bir çatışma olursa olsun, hayal etmekten vaz geçmemeli ve hayallerimizi gerçekleştirmek için harekete geçmeliyiz.

KAYNAKÇA

- 1- <https://www.istanbulrehberlikdernegi.com/danismanlik/kusak-catismasi/#:~:text=%C3%87ocuklar%C4%B1n%20yeti%C5%9Fkinli%C4%9Fe%20ge%C3%A7i%C5%9Fte%2C%20yani%20ergenlik,-kavramlar%C4%B1nda%20yapmak%20zorunda%20oldu%C4%9Fu%20de%C4%9Fi%C5%9Fikliklerdir.&text=bu%20d%C3%B6nem%20s%C3%BCresinde%20ana%2Dbaba%20ergeninin%20g%C3%B6z%C3%BCnde%20ge%C3%A7ici%20olarak%20de%C4%9Feri%C5%9Fiyor> (Erişim tarihi: 14.07.2021)
- 2- <https://gulsahmeralozgur.dr.tr/kusak-catismalari-x-y-z/> (Erişim tarihi: 14.07.2021)
- 3- <https://www.ortakakildanismanlik.com/kusak-catismasi-nedir> (Erişim tarihi: 14.07.2021)
- 4- <https://ailevecocuk.net/kusak-catismasi/> (Erişim tarihi: 14.07.2021)

[1]

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fpazarlamaturkiye.com%2Fkusaklar-ve-sosyal-medya-kullanimlari%2F&psig=AOvVaw2RdlUeqtdG3uvjhNAQv2zn&ust=1627215268408000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCMD90LTX-ECFQAAAAAdAAAAABAU> (Erişim tarihi: 14.07.2021)

[2]

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Felifkarakislac.com%2F2018%2F11%2F29%2Fkusak-catismasi%2F&psig=AOvVaw2RdlUeqtdG3uvjhNAQv2zn&ust=1627215268408000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCMD90LTX-ECFQAAAAAdAAAAABAD> (Erişim tarihi: 14.07.2021)

Farklı Toplumsal Alanlarda Kadın Olmak

Ceren CANTEKİN 90119 11 / Z

Tarihsel süreç boyunca kadın ve erkek karşılaştırılmasında üstün görülen hep erkek; erkeğin konumundan daha düşük ve yetersiz görülen ise kadın olmuştur. Bunun sebebi tam olarak bilinmese de çoğu kişi erkeklerin fiziksel yapısının kadından daha iri ve güçlü olmasından kaynaklandığına inanmaktadır. Kadın Dünya'nın neresine gidersek gidelim erkeğe oranla daha çok sıkıntı çekmektedir. Her ne kadar cumhuriyet kurulduğu yıllarda Dünya'daki birçok ülkeden önce kadınlara geniş haklar tanıyan ülkelerin başında gelsek de; maalesef günümüzde kadın hakları ve bunların uygulanması konusunda hala istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bu yüzden düşüncemi savunurken; konunun daha somut ve anlamlı olması adına yazımı çeşitli başlıklara ayırıp sayısal verilerle destekleyerek açıklamayı istedim.

nellerinin sadece yüzde 26'sı kadındır. Aslına bakarsak, bu oran oldukça düşüktür. Bunun en önemli sebebi ise bazı mesleklere kadınların uygun olmadığına dair duyulan ön yargıdır.

Küresel iş gücüne katılım oranı kadınlar için yüzde 63, erkekler için yüzde 94'tür. Fortune 500 şirketlerinin yüzde 6.6'sında kadın CEO görev yapmaktadır. Kadın ve erkekler arasında maalesef ki maaş eşitsizliği de yaşanmaktadır ve bu durum çeşitli ülkelerde gerçekten büyük adaletsizliklere sebep olmaktadır. Pek çok ülkede kadınların saatlik ücretleri ortalamada erkek çalışanlardan daha azdır. Kadınların ev işlerine (ücretsiz) katılımı erkeklerin 3 katı daha fazladır. Dünyanın 39 ülkesinde kız ve erkek çocukları mirastan eşit pay alamamaktadır.

Açlık Çeken Kadın ve Erkek Sayısı

Açlık günümüz dünyasında hala çok büyük bir sorundur. Dünya nüfusunun yaklaşık %11'i açlık çekmektedir. En kötü durum Afrika'dadır. Dünya'da kadınların açlık yüzünden ölmesi demek nüfus artış hızının ciddi oranda düşmesi anlamına gelmektedir.

Kadınların İşgücüne Katılımı ve Maaş Oranları

Kadınlar Türkiye nüfusunun neredeyse yarısını kaplamaktadır. Ne var ki; ülkemizde çalışan kadın sayısı hatta üst düzey mevkilerde görev alan kadın sayısı bu orana göre çok daha azdır. TÜİK tarafından yayımlanan Temmuz 2019 verilerine göre işgücüne katılım oranı kadınlar için %34,5 iken erkekler için %71,8'dir. Oysa ki; geçmişe oranla ülkemizdeki kadınlar iş hayatına çok daha özgürce katılım sağlayabilmektedirler. Dünya geneline baktığımızda ise durum şu şekildedir: Dünya çapında yapay zekâ ve veri analizi profesyo-

Kadınların Erken Yaşta Evlendirilmesi

Çocuk gelinler belki de tüm dünyada herkesin en sık duyduğu problemdir. Ülkemizde şu an 18 yaş altı evlilikler daha çok küçük yerleşim yerlerinde yaygındır.

Dünya'da ise İngiltere merkezli çocuklara yardım örgütü Save the Children tarafından 2016'da açıklanan rapora göre, 18 yaşın altında evlendirilen 700 milyon kız çocuğu bulunmaktadır. Bu oranlar 21. Yüzyıla göre gerçekten çok korkunçtur, çünkü çocuk gelinler korunamayan, hayalleri elinden alınan çocuklar demektir. Bu durum çocuklar üzerinde psikolojik ve sosyolojik bir çok sıkıntı yaratmaktadır.

Kadınlara Yönelik Suçlarda Cezalar

Dünya kadınlarının yüzde 30'unun partnerleri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddet gördükleri bilinmektedir. Yakın zamanda ülkemizde yapılan açıklamalar kadına yönelik şiddetin cezasının artırılacağı doğrultusunda. Türkiye'de her ne kadar kadına olası bir saldırı sonrası yargılama olsa da; bu yargılama sırasında veya sonrasında hatta zaman zaman daha cinayet ya da saldırı olmadan önce yeterli tedbir alınmadığı için birçok kadın hayatını kaybetmektedir. 2022 yılının ilk yedi ayında toplam 158 kadın cinayeti işlenmiştir. Ayrıca kadına karşı suç işleyenler bazen hukuksal boşluklardan yararlanarak hak ettikleri cezanın altında ceza almaktadırlar.

Kadını Metalaştırma

Yıllar önce köle pazarlarında kadınlar bir obje gibi süslenip satışa çıkarılır, seçilen kadın köle olarak seçen kişi tarafından eve götürülürdü. Neyse ki şu an bu duruma nadiren rastlanılıyor ki; aslında hiç rastlanılmaması gerekir. Ayrıca; günümüzde kadın bedeni üzerinden yapılan ve kadını görünmeyen güzellik prangası adı altında gönüllü bir tutsaklığa doğru yönelen bir sistem var ki; bu da yeni bir kölelik biçimini karşımıza çıkartmaktadır. Daha dolgun saçlar; daha düzgün burun, daha kavisli kaşlar gibi reklamlar aracılığıyla kadınlar bunlara ikna ediliyor. Bu yüzden kadın haklarını korurken kadını metalaştıran ve sadece bir güzellik unsuru haline sokan yaklaşımlara karşı da dikkatli olmalıyız.

Dünya'da ve Türkiye'de Kadınların Haklarını Gözeten Kurum, Kuruluş ve Sözleşmeler

Şiddet gören kadınların başvurabileceği pek çok destek kurum, kuruluşlar ve sözleşmeler bulunmaktadır. Bu konuya ilişkin pek çok örnek vermek mümkündür.

Bunlardan bazıları şunlardır: Viyana Bildirisi, İstanbul Sözleşmesi, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi, belediyelere ait kadın sığınma evleri, KADES uygulaması gibi.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü

1977 yılında Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen bu özel günün asıl tarihçesi; erkeklerle toplumsal, ekonomik ve siyasal alanda eşit haklara sahip olmak isteyen işçi grubu kadınların verdiği mücadeleyi kapsamaktadır. Bu mücadele sırasında pek çok kadın acımasız bir şekilde katledilmiştir. Günümüzde ise her yıl 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmakta ve katledilen bütün kadınlar anılmaktadır.

Sonuç

Önce bir insan, sonra genç bir kadın olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki; kadın olmak görüldüğünden çok daha zordur. Çünkü toplumlardaki yazılı olmayan ama yüzlerce yıl içinde yerleşmiş kurallar kadına ve erkeğe bakışı hala etkilemektedir. Bundan dolayı kadınlar olarak hayatın neredeyse her alanında zaman ve mekan fark etmeksizin çeşitli zorluklar ve adaletsizliklerle başa çıkmak zorunda kalıyoruz. Bu duruma çözüm üretmek kişilerin düşünce yapısında değişikliğe gitmesiyle mümkündür. Aksi takdirde bu düzeni değiştirmek imkansız hale gelir. Dünya'nın neresine gidersek gidelim kadın-erkek eşitsizliği, kadınlara tanınan hakların sınırlılığı gibi konular gündemdedir. Türkiye'de yaşayan genç bir kadın olarak; ülkemizde yaşanan kadına yönelik şiddet, eşitsizlik ve cinayet gibi üzücü olaylardan dolayı haklar ve bu hakları koruma konusunda hala yetersiz olduğumuzu düşünmekteyim. Bizim ülkemizin belki de en büyük sıkıntısı ataerkil toplum yapısının verdiğini iddia ettikleri yetkiye dayanarak kadına şiddet gibi eylemleri meşrulaştırmaya çalışan erkek nüfusunun kadına olan bakış açısıdır. Maalesef ki; hemen hemen her gün kadın cinayeti haberleri duyuyor bu yüzden kendimiz ve sevdiğimiz için de endişe ediyoruz. Sonuç olarak, kadının kıymetini bilmek çok önemlidir, çünkü kadın var ol-

duğu korkunç yerde bile çiçekler açtırabilecek potansiyelde olan bir varlıktır. İnsan türünü devam ettirecek güçtür. Ayrıca daha uygar, daha barışçıl bir gelecek için kadınların hakları erkeklerin hakları kadar gözetilmelidir.

Kaynakça

- <https://www.ilo.org/ankara/projects/gender-equality/lang--tr/index.htm>
- <https://www.dw.com/tr/dünya-nüfusunun-yüzde-11i-aç/a-49598149>
- <https://maascetveli.org/maas/esit-ucret/cinsiyete-ucret-farki-sss>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Çocuk_gelin
- <https://www.ensonhaber.com>
- <http://www.skdturkiye.org/esit-adimler/guncel/dunya-capinda-kadin-istatistikleri>
- <https://www.trthaber.com/haber/gundem/cumhurbaskani-erdogan-kadina-karsi-islennen-suclarda-cezalar-daha-da-artirilacak-660545.html>
- <https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/siddete-maruz-kaldigimizda-ne-yapmalıyiz/>
- <https://fosioloji.com/kadinin-metastirilmesi-ne-demek/>
- <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2017-2017-1715>
- <https://kadinininsanhaklari.org/destek-almak-icin-basvurulabilecek-kurumlar/>
- <https://www.fotomac.com.tr/haberler/2022/03/07/8-mart-dunya-kadinlar-gunu-nedir-kadinlar-gunu-neden-kutlanir-kadinlar-gununun-tarihcesi-nedir>
- <https://www.globalfundforwomen.org/womens-human-rights/>
- <https://dergipark.org.tr/en/pub/uresosc/issue/4356/59576>
- <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fekmekvegul.net%2Fsectikleri-miz%2Fgunun-sorusu-vardiyali-calisan-kadin-isciler-soruyor&psig=AOvVaw39O312fHyng0MIqvLT-B96h&ust=1652104382756000&source=images&cd=vfe&ved=0CAkQjRxqFwoTCNCvXNOG0PcCFQAAAAAdAAAAABAZ>
- <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Flistelist.com%2Ffeminizm-yanlislar%2F&psig=AOvVaw0HyMOhn4fZ9ymDI9FaG45v&ust=1652104654131000&source=images&cd=vfe&ved=0CAkQjRxqFwoTCOCQocyH0PcCFQAAAAAdAAAAABAJ>
- <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fonedio.com%2Fhaber%2Fkadin-hareketinin-sembolu-haline-gelen-we-can-do-it-posteri-ve-kirmizi-bandanali-kadinin-sasirtici-hikayesi-877250&psig=AOvVaw0fbI-H8xdGkk9hg2FrbrTG&ust=1652104764658000&source=images&cd=vfe&ved=0CAkQjRxqFwoTCMD6-4CI0PcCFQAAAAAdAAAAABAD>
- <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.haberturk.com%2Fkadinlar-gunu-ne-zaman-2022-8-mart-kadinlar-gununun-onemi-nedir-3361532&psig=AOvVaw3BHp4XyRqLIMPnHD-Be0EC5&ust=1652104905165000&source=images&cd=vfe&ved=0CAkQjRxqFwoTCIjShcWI0PcCFQAAAAAdAAAAABAY>
- <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.sivilsayfalar.org%2F2020%2F03%2F17%2Fsivil-toplumun-en-etkili-hareketinin-ozneleri-kadinlar%2F&psig=AOvVaw0d-jIg-6cZ89H4bHAGpuPyO&ust=1652105139324000&source=images&cd=vfe&ved=0CAkQjRxqFwoTCJCT-1LOJ0PcCFQAAAAAdAAAAABAD>

Feminist Bir Haykırış: "Küçük Kadınlar"

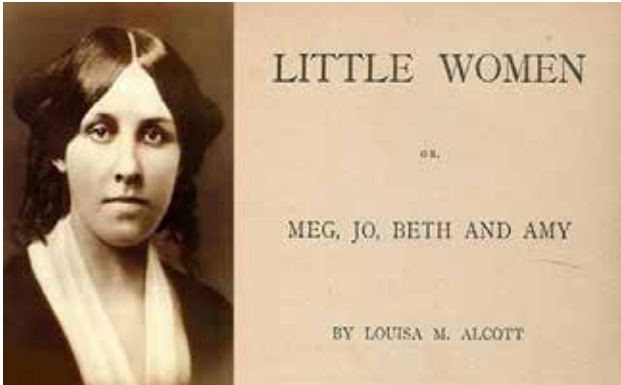
Ela Bozkurt 153693 11-Z

Feminizm Nedir?

Feminizm en genel tanımıyla; 18.yüzyılda ilk olarak Fransa'da başlayan, daha sonraki yıllarda tüm toplumlarda yandaş bularak yayılmış olan, kadınların siyasal, sosyal ve toplumsal haklar bakımından erkeklerle eşit olması gerektiğini savunan ve bunu gerçekleştirmeye çalışan akımdır.

Küçük Kadınlar Filmi

Louisa May Alcott'un kaleme aldığı ve Greta Gerwig'in sinemaya uyarladığı "Küçük Kadınlar" filmi genel hatlarıyla 1860'lı yıllarda dört kız kardeşin hayatlarını ele almaktadır. Bu kardeşlerden Meg hayata atılmaya başlamıştır. Jo ve Amy gençlik dönemindelerken Beth küçük bir çocuktur. Özellikle özgürlüğüne oldukça düşkün olan ve deli dolu biri olarak resmedilmiş olan Jo figürünün Laurie'yle yaşadığı ilişki ve Jo, Laurie ve Amy'i içine alan aşk üçgeni filmin olay örgüsünde ön planda tutulmuştur.

Küçük Kadınlar Filmi ve Feminizm

Louisa May Alcott eseri yayınladığı dönemde kadınların sesini duyurmak için yazdığı ve Gerwig'in 2019 yılında aynı olguyu vurgulayarak yorumladığı bu eserde feminizmin etkileri, genç kızların yaşamları anlatılırken kaçınılmaz olarak görülmektedir. Eserde göze çarpan, eleştirilen konularda biri eserin yazıldığı dönemde bir kadının hayatta bir yere gelmesi için varlıklı bir erkekle evlenmesi gerektiğidir. O dönemde

kadınların çalışmaması, kızların erken yaşta evlendirilmesi ve hayatlarını yalnızca bunun üzerine kurmaları ve özgürlüklerinin kısıtlanması özellikle zengin olmayan bir adama aşık olan Meg'in yaşadığı zorluklarla anlatılmıştır. Meg, en akli başında olanıdır. Hayata atılıp zengin bir adamla evlenecekken başka birine aşık olmuştur ve hayal ettiğinin tersi bir yaşam tarzını kabbulenemeyip mantık ve aşk ikileminde kalmıştır.

Başka birine bağlı olmadan yaşama isteği ise Jo üzerinden ele alınmıştır. Eserde kimi yerlerde figürlerin bile açıkça belirttiği şekilde o dönemde bir kadının evlenmemesi düşünülemezdi. Eserde de en çok bu

Illustration by Jacqueline Sonsing

durum eleştirilmiş ve Jo karakteri filmin sonunda özgürlüğünü kazanan bir kadını ele alacak olan bir roman yazmasıyla bu dönemin bu olgusunu filmde kırmayı başarmıştır. Alcott'un kendi yaşam öyküsü ve bakış açısı düşünüldüğünde bu karakter daha da anlam kazanır. Film, geçmiş ve gelecekte eş zamanlı olarak ilerlemektedir. Filmin sonunda Jo'nun evlenmemeye durumunu "mutlu son" olarak ifade ettiğinde, filmin diğer karakterleri tarafından eleştirilmesi de o dönemin algısını yansıtmaktadır. Ayrıca o dönemde yazarlık erkek işi olarak görülmektedir. Jo karakteri bir kadın yazar olarak sembolik olarak onun ekonomik özgürlüğünü temsil eder. Bu açıdan bakıldığında Jo karakteri ile kitabın yazarı Alcott arasında da bir benzerlik söz konusudur. Jo'nun da kitabında femimizmi destekler nitelikte ifadelerde bulunması Alcott'un kitabındaki ifadelerini yansıtır niteliktedir. Karakterler üstünden verilen bu anlayış femimizmi destekler niteliktedir. Filmde kadın karakter üzerinde durulması, kızların annelerinin tek başına kızlarını yetiştirmek için gösterdiği çaba da feminist yaklaşıma uygundur. Jo'nun filmdeki bazı ifadeleri kadınlara yapılan haksızlıklar ve eşitsizleri gözler önüne sermiş, bu eşitsizliğe karşı mücadele edilmesi vurgusu yapılmıştır.

Biraz daha genel bir bakış açısıyla filmi ele alırken Sezen Savinalp'in sinema eleştirisinde söyledikleri de filmdeki feminist temayı yakalamama yardımcı olmuştur. "Cinsiyet eşitsizliğinin, evliliği kutsayan sistemin, aşkın tanımının ne olduğunun, tek başına ayakta durabilmenin o zamandan bu zamana yerinde sayan dünyasında yaşıyoruz. Hepimizin bildiği üzere Little Women'nin metnini sinemaya uyarlamak aslında bu açıdan yönetmenin filmi hangi tonda aktaracağına

kalıyor. Durağan bir 1860'lardaki pastoral bir Amerika öyküsü mü? Yoksa sesini yükselten ve kızgınlığını tüm dünyaya haykıran kadınların savaşı mı? Gervig ikinci yolu seçmiş kendi uyarlamasında." Bu eleştiriden de anlaşılacağı gibi hem kitap hem film dönemin toplumsal cinsiyet eşitsizliğine bir meydan okuma şeklinde olmuştur.

Son olarak her ne kadar film, 1860'ların Amerika'sını anlatsa da, cinsiyet eşitsizliğine dayalı haksızlıklara karşı mücadelenin bugün hala devam ettiğini hatırlatıyor. Bunu da şiir tadında, kadınların tarzında yapıyor.

Kaynakça

- <https://entdergi.com/feminizm-101/>
- <https://www.beyazperde.com/filmler/film-224808/>
- <https://litreactor.com/columns/thank-you-louisa-may-alcott-for-writing-the-perfect-book-for-me>
- Arat, Necla. (2014). Feminizmin ABC'si. Ankara: Say Yayınları
- Bozkurt, Sinem (2017). "Bizim Jane". Cumhuriyet Kitap Eki.
- Feminizm, Wikipedia.
- Güven, Sanem. (2019). "Küçük Kadınları Anlama Kılavuzu. Diken.
- Jenainati, Cathia ve Groves, Judy. (2017). Feminizm Kadın Hakları Mücadelesini Anlamak İçin Çizgibilim. Duygu Akın (Çev), İstanbul: NTV Yayınları
- Saynalp, Sezen (2020). Küçük Kadınlar-Little Women. Filmloverss.

Suyu Korumak

Ela Defne Erkan 100325 10/S

İnsan hakları, her insanın doğuştan sahip olduğu özgürlükler bütünüdür. İnsan hakları ilk defa 10 Aralık 1948'de İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (UDHR) adı altında toplanmıştır. Birincil insan hakları barınma, yemek yeme, sağlık hizmetleri, eğitim ve özgürlüktür. Hepsini olmazsa olmazlar değil mi? Ancak, belki de en önemlisi bunlar arasında bulunmuyor: su. Su, herkesin bildiği gibi, insanların en temel ihtiyacıdır. İnsan hayatında suya sahip olmak o kadar yer etmiştir, o kadar basitleştirilmiş bir konudur ki; temiz su kaynaklarına sahip olmanın aslında bir ayrıcalık olduğu unutulmuştur. Şu anda bile, Dünya'nın büyük bir kısmını her gün gittikçe azalan su rezervleri için savaşmaktadır. Yoksul ülkelerde içmek için bile su bulamamaktadır. Su rezervlerinin sınırlı olduğu başlıca ülkeler arasında Etiyopya, Uganda ve Mozambik gibi gelişmemiş ülkeler yer almaktadır. İnsanların bunlar gibi suya ulaşımı olmayan ülkelerde kirli suların kaynaklanan sağlık problemleri, çocuk haklarının yetersiz kaynaklar nedeniyle esirgenmesi ve yoksulluğun artması nedeniyle ekonomik sıkıntılar görülmektedir. Su kaynaklarının yok olması hakkında Birleşmiş Milletlerdeki su uzmanlarından biri olan David Boyd yaşanan gelişmeler için "Dünya bir su krizi ile karşı karşıya ve her gün daha kötüye gidiyor" demiştir ve en hızlı şekilde su kriziyle mücadele edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Günümüzde yedi yüz elli milyondan fazla insanın temiz suya erişimi yoktur. Öyleyse, suyu korumak için "neler yapılabilir?" bunu düşünmeliyiz.

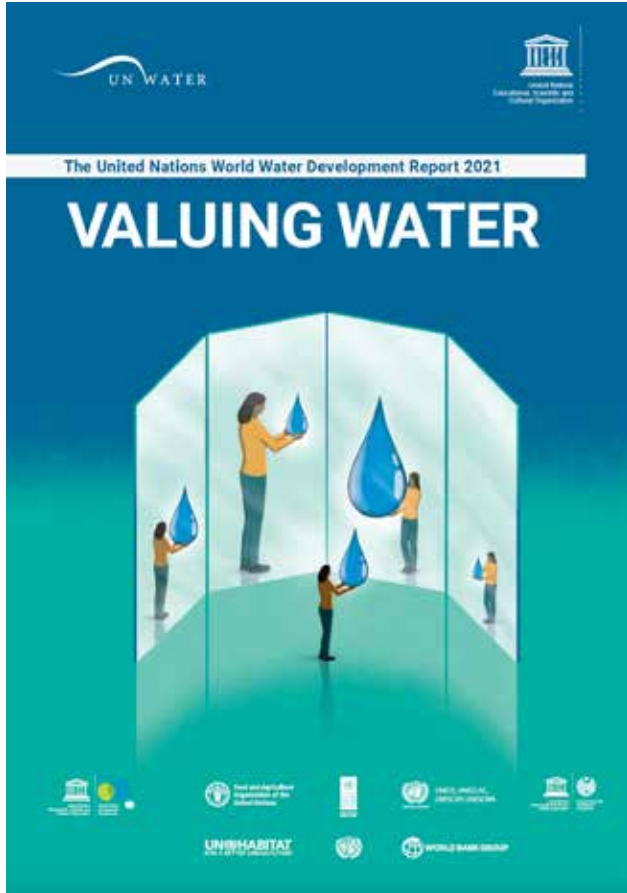
Su varlığımızı devam ettirmek için gereken birincil kaynaktır. Canlı vücudundaki çoğu aktivite su sayesinde gerçekleşir. Vücut ısısının korunumu, toksinleri atma, beynin aktif çalışması ve enerji oluşumu su sayesinde gerçekleşir. Araştırmalara göre diğer ge-

zegenlere kıyasla, Dünya'da canlı bulunabilmesinin en temel nedeni sudur. Bunun yanı sıra; su hayatımızdaki birçok eşya, yiyecek ve içeceğin üretiminde kullanılmaktadır. Mesela, her gün okulda giyilen pantolonların yapım aşamasında yaklaşık 8000 litre su kullanılmaktadır. Sabah kahvaltıda yenilen her dilim ekmek 651L, bir yumurta 200L, bir bardak kahve 140L su gerektirmektedir. Özetle, suyun kullanım alanları zannedilenden daha fazladır. Buna rağmen; her gün milyarlarca litre su ihtiyaç fazlası olarak da harcanmaktadır. Elektrik, besinler, temizlik, kıyafetler ve çok daha fazlası için bol miktarlarda suya ihtiyaç duyulmaktadır. Öyleyse bu kadar çok yapılan su tüketimi üzerine düşünmeli ve kendimize "Bunu önlemek için ne yapabiliriz?" diye sormalıyız. Suyu korumak, aslında hayatımızda yapacağımız küçük değişikliklerden geçmektedir. Bir bireyin yapabileceği en küçük tasarruf bile litrelerce suyun israfını önleyebilmektedir. Diş fırçalarken musluğu kapatmak ve sifona gerekmedikçe basmamak en basit düzeyde önlemlerin arasında yer almaktadır. Ayrıca artık neredeyse yetişkin olmuş bireyler olarak yaptıklarımızın biraz daha farkında olabiliriz. Örneğin; duş sürelerimizi beş dakikanın altına indirmek, dışarı çıkarken kendi suyumuzu termos veya cam şişeye taşımak, evimizde bitki beslemek istiyorsak kaktüs gibi su ihtiyacı az olanları tercih etmek bol miktarda suyu koruyacaktır. Ev teknolojilerini bile su dostu yapmak mümkündür. Sifona basılınca az miktarda su harcayan tuvaletler, su korunumu onaylı beyaz eşyalar kullanılabilir; musluklarımıza su koruma filtreleri takabiliriz. Ayrıca, yağmur suyunu depolayıp büyük miktarda su israfını engelleyebiliriz.

Kişisel hayatımızdaki değişiklikler her ne kadar önemli olsalar da Dünya çapında alınan önlemler çok daha etkili olacaktır. Birleşmiş Milletler, su farkındalığı ve suyun korunmasında en aktif rol oynayan kuruluş-

lardandır. 2021 Mart ayında hazırladıkları "Su Gelişimi Raporu" ile suyun ne kadar değerli olduğunu bir kez daha dünyadaki bütün devletlere kanıtlamışlardır. Rapor, suyun değerini tekrar göz önüne sermiştir. "Su kaynaklarının şu anki durumu, bu kaynakların korunmasına verilmesi gereken öneme ışık tutmaktadır." gibi ifadelerde alınması gereken önlemlerin "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" çerçevesinde konulmasına dikkat çekilmiştir. 2021 Kasım ayının ilk günü toplanarak gerçekleştirilen su hareketi ile ülkeleri bir araya toplayarak onlarla azalan su rezervlerinin son istatistiklerini paylaşmışlar ve ortak şekilde atılabilecek adımlar için plan yapmışlardır. Türkiye genelinde baktığımızda da benzer çalışmaların sürdüğünü görebiliyoruz. Baş çeken kuruluşlardan biri olan SUEN (Türkiye Su Enstitüsü) kurulduğundan beri Türkiye'deki suyu koruma amaçlı diğer kurumları bilgilendirme, gençleri eğitime ve su kullanımını planlama çalışmalarına devam etmektedir. 2019 yılında katıldıkları UNESCO-IHP çalıştayını ile Türkiye'nin suyun korunmasına verdiği önemi uluslararası düzeyde göstermişlerdir.

Su yaşam kaynağımızdır. İnsanlığın en değerli hazinesidir. Bu nedenle su kaynaklarının farkında olmalı, suyu korumak için günlük hayatımızda değişiklikler yapmalı, bu konuda yapılan çalışmalarını takip etmeli, temiz su kaynaklarına erişimin herkesin hakkı olduğunu unutmamalı ve Dünya'yı da korumak adına önce kendimizden başlayarak su israfından kaçınmalıyız.

Kaynakça:

1. Universal Declaration of Human Rights. United Nations. n.d. <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
2. Milne, Sandy. Unprecedented levels of dam building and water extraction by nations on great rivers are leaving countries further downstream increasingly thirsty, increasing the risk of conflicts. BBC. 17 Ağustos 2021. <https://www.bbc.com/future/article/20210816-how-water-shortages-are-brewing-wars>
3. How Many Countries Don't Have Clean Water? Top 10 List and Facts. Lifewater. 4 Haziran 2020. <https://lifewater.org/blog/how-many-countries-dont-have-clean-water-top-10-list-and-facts/>
4. The Water Crisis. Water.org. <https://water.org/our-impact/water-crisis/>
5. UN expert: Water crisis is worsening, urgent response needed. reliefweb. 4 Mart 2021. <https://reliefweb.int/report/world/un-expert-water-crisis-worsening-urgent-response-needed>
6. Water and Healthier Drinks. Centers for Disease Control and Prevention. n.d. https://www.cdc.gov/healthyweight/healthy_eating/water-and-healthier-drinks.html
7. Billock, Jennifer. How much water it takes to create 30 common items. stacker. 16 Mart 2020. <https://stacker.com/stories/2592/how-much-water-it-takes-create-30-common-items>
8. Evans, Marni. How We Use Water and Why We Should Conserve More. the balance small business. 30 Eylül 2019. <https://www.thebalancesmb.com/how-do-we-use-water-and-why-conserve-3157863>
9. UN World Water Development Report 2021. United Nations. 21 Mart 2021. <https://www.unwater.org/publications/un-world-water-development-report-2021/>
10. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375750>
11. UNESCO-IHP Alt-Bölgesel Çalıştay. SUEN. <https://suen.gov.tr/Suen/catdy.aspx?val=407>

Resim Kaynakçası:

1. <https://sanitation360.se/reused-urine/>
2. <https://www.wateraid.org/au/articles/wateraid-report-reveals-nations-with-lowest-access-to-water>
3. <https://www.un-igrac.org/resource/un-world-water-development-report-2021-valuing-water>
4. <https://environmentmassachusetts.org/feature/mae/clean-water-network>

YAPAY ZEKÂNIN GELECEĞE ETKİSİ

İpek KÜÇÜKKAYA 152773 10/V

Yapay zekâ, hayatımızın birçok alanında bize fayda sağlamakta ve geleceğimize yön vermektedir. Teknolojinin bu kadar hızlı ilerlediği bir dünyada "makinele- rin, normalde insan zekasına özgü bu görevleri gerçekleştirme ve kendi deneyimlerine göre düşünmeyi öğrenme yeteneği"¹ olarak tanımlanan yapay zekanın ekonomi başta olmak üzere hayatın her alanında insan yaşamına etkisi büyük ve kaçınılmazdır.

Antik çağlara kadar uzanan insan zekasını farklı araçlara aktarmaya dayalı düşünceler, ilk defa 1950 yıllarında İngiltere'deki Darthmouth College'da yapılan bir konferansta somut olarak "yapay zekâ" terimine dönüşmüştür.² Dijital asistanlar, navigasyonlar, yüz algılama sistemleri, internetteki arama algoritmaları, "Siri" gibi sesli asistanlar, sürücüsüz arabalar ve geliştirilen robotlar, 1997 yılında üretilen "Deep Blue" adlı bilgisayarın o yılda dünya satranç şampiyonu olan Garry Kasparov'u yenmesiyle yapay zeka adına ilk önemli adım atıldığından bu yana kadar çığır açan yeniliklerdir.

Yapay zekanın gelişmesi, ekonomi ve siyaset başta olmak üzere sosyal bilimlere ve sağlık sektörünü de büyük ölçüde etkilemektedir. Kullanılan fiyat algoritmaları özellikle veri işlemeyi kolaylaştırmakta ve büyük şirketlerin fiyat belirlemede işlevsel rol oynamaktadır.³ Zamanı en verimli biçimde kullanarak maliyeti

minimum seviyeye getirmek ve bu sayede müşterileri ve tüketicileri daha memnun etmek gelecekte yapay zekâ sayesinde daha kolay olacaktır. Endüstride daha da gelişmek ve ürünleri daha ergonomik hale getirmek, ekonomiye büyük ölçüde katkı sağlamakla kalmayıp birçok insanın ihtiyacını en kolay şekilde karşılayacaktır. Özellikle insanların satın alma geçmişine bakıp kişiselleştirilmiş reklamlar sunabilen yapay zekâ, insanların zamanlarını daha verimli kullanıp daha hızlı karar vermesini sağlayabilecektir.

Birçok faydasına rağmen yapay zekanın da kötü amaçla kullanılma ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır. Gelecekte, yapay zekanın bu kadar hızlı gelişmesi ile savaşların önemli ölçüde seyrini değiştirecek inovasyonlar yapılacaktır. Bu gelişmeler, kötü amaçla kullanılabilir olacak olup, insanların psikolojisini ve hukuk etiğini çok ayrı bir noktaya taşıyacaktır. Uzun süredir tartışılan "makinelelerin insanların yerini alma" düşüncesi, gelecekte daha fazla tartışılacak, birçok devletin izlediği siyaset ve politikaların sorgulanmasına yol açacaktır. Meslekler ve çalışma alanları da yapay zekanın bu kadar hızlı gelişmesine bağlı olarak etkilenen ve eğitim anlayışında birçok değişikliğe sebep olacaktır. Son zamanlarda da eğitimde oldukça yaygın olarak kullanılan "akıllı tahta" sistemi, yapay zekanın eğitime ne kadar hızlı etki ettiğini kanıtlamaktadır. Öğretmenlerin yerini robotların alıp alamayacağı da oldukça tartışılan konulardan birisidir ve bu durumun etik olup olmadığı da sorgulanır durumdadır.

Yapay zekanın iyice yaygınlaşması ve hız kazanmasıyla gelecekte çok daha fazla önem kazanacak meslekler vardır. Siber şehir analisti, sanal mağaza asistanı, insan-makine ekip yöneticisi, simülasyon uzmanı ve veri dedektifi⁴ bunlardan sadece birkaçıdır. Sağlık, eği-

1 Doç. Dr. N. Öykü İyigün ve Prof. Dr. Mustafa K. Yılmaz, *Yapay Zekâ: Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamalar* (İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2021), 95.

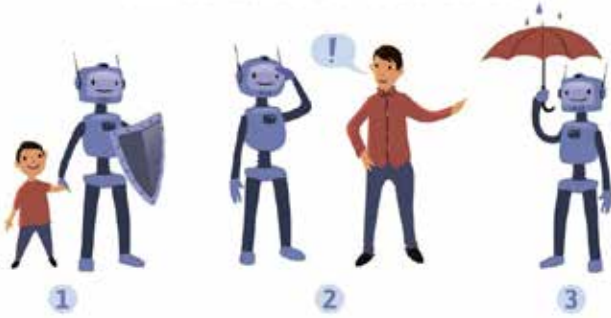
2 Orman, T. (n.d.). *Yapay zekâ nedir? Yapay zekanın tarihçesi ve çeşitleri*. <https://www.milliyet.com.tr/molatik/teknoloji/yapay-zeka-nedir-yapay-zekanin-tarihcesi-ve-cesitleri-70080>

3 Doç. Dr. N. Öykü İyigün ve Prof. Dr. Mustafa K. Yılmaz, *Yapay Zekâ: Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamalar* (İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2021), 406.

4 *Yapay Zeka* (n.d.). *Yapay Zekâ ve Geleceğin Meslekleri*. <https://www.yapayzekatir.com/2020/01/28/yapay-zeka-ve-gelecegin-meslekleri/>

tim, ulaşım, ekonomi ve diğer pek çok alanda çığır açacak yapay zekânın, bankalarda robotların çalışması, finansal yatırımların kararlarını yapay zekaya bırakmak, tarım endüstrisinde robotlar sayesinde daha hızlı hasat yapmak ve araçlardan sürücüsüz bir şekilde yararlanabilmek gibi birçok avantajı olacaktır. Genellikle pozitif yönünden bahsettiğimiz yapay zekâ görüldüğü gibi hukuk etiğine uygun mudur? Bu soruya doğru cevabı verebilmek için öncelikle yapay zekanın hukuka, topluma ve insan güvenliğine etkisinden bahsetmek gerekir. Hem iyi hem de kötü amaçlar için kullanılabileceğini savunanlar, yapay zekanın etik olmadığını söylerler. "Neticede, yapay zekâ silahlanma yarışından kaçınmanın tek yolunun hiç yapay zekâya sahip olmamak olduğuna inanıyorum. Bu, yapay zekâya karşı nihai savunma olacaktır."⁵ diyen ve bir yapay zekâ sistemi olan Megatron Transformer, yapay zekâ etiği diye bir şey olamayacağını ve insanlığın yapay zekaya sahip olmaması koşuluyla korunabileceğini savunur. Biyokimya profesörü ve bilimkurgu yazarı Isaac Asimov, 1942 yılında yayınladığı "Runaround" öyküsünde "3 Robot Yasası" adlı robotların uyması gereken yasaları ileri sürmüştür. Özellikle insan güvenliğini amaçlayan bu yasalar sırasıyla "Bir robot insana zarar veremez ya da hareketsiz kalarak zarar görmesine sebep olamaz.", "Bir robot insanların verdikleri emirlere uymak zorundadır ama bu emirler birinci yasayla çelişirse durum değişir." ve "Bir robot birinci ve ikinci yasayla çelişmediği müddetçe varlığını korumak zorundadır."dır.⁶ Yapay zekanın özerk faaliyetlerinde sorumluluğun kime yüklendiği hala tartışma konusudur. Ayrıca, gelecekte kullanılan algoritmalar sayesinde suçluların bulunması oldukça kolaylaşacaktır.

Three Laws of Robotics

Ülkelerin birbiriyle yarışması, yapay zekâ ve siyaset arasındaki etkileşimin varlığını kanıtlamaktadır. Uluslararası ilişkilerde ve diplomatik konularda da oldukça konuşulacak olan yapay zekâ, ileride insan gücüne o

5 Fikir Turu (2021, Aralık 16). Yapay zekâ "yapay zekâ etik mi?" tartışmasına katılırsa ne olur? <https://fikirturu.com/teknoloji/yapay-zeka-yapay-zeka-etik-mi-tartismasina-katilirsa-ne-olur/>

6 Evrim Ağacı (2020, Şubat 18). Yapay Zeka ve Hukuk: Akıllı Sistemler, Hukuk Uygulamalarını Nasıl Etkiliyor? <https://evrimagaci.org/yapay-zeka-ve-hukuk-akilli-sistemler-hukuk-uygulamalarini-nasil-etkiliyor-8212>

kadar da ihtiyaç kalınmayacağından dolayı ordulara olan ihtiyacı azaltacak ve teknolojiye olan bağlılığı artıracaktır. Teknoloji ve yapay zekaya olan bağlılığın arttığı bir dönemde silahlar daha tehlikeli olacak ve tekelleşme artacaktır. Bu sebepten dolayı devletler ve ülkeler arasında iş birliği ve müttefiklik çok daha önemli bir hal alacaktır.⁷ Yapay zekâ tabanlı araçların ve ajan yazılımların ortaya çıkmasıyla devletlerin siyasi yapılaşması ve yapay zekâ ile ilgili stratejileri daha farklı bir boyuta taşıyacaktır.

Psikoloji alanında geliştirilen yapay zekâ programları sayesinde özellikle "Otizm Spektrum Bozukluğu" ve "Şizofreni" gibi hastalıkların tedavisine, insanlara daha kısa sürede tanı konabilmesinden dolayı daha erken başlanabilmektedir. Bir çok ruhsal hastalığa tanı koyabilmek için yapay zekanın akıllarda uyandırdığı bir diğer soru ise "Yapay zekâ bir psikoloğun yerini alabilir mi?" sorusudur. İnsan zihninin hala tamamıyla çözümlenememesi ve daha pek çok bilinmeyeninin olmasından ötürü şu an yapay zekânın psikologların yerini aldığı söylenemez ancak gelecekte araştırmaların daha da artması sonucu bu sorunun cevabının "evet" olması olasıdır da yüksektir.

7 Dönmez, Rasim Özgür. (2019, Aralık 9). Yapay zeka uluslararası siyaseti nasıl etkileyebilir? <https://fikirturu.com/teknoloji/yapay-zeka-uluslararasi-siyaseti-nasil-etkileyebilir/>

Resim Kaynakça

https://www.google.com/search?q=deep+blue+garry+kasparov+1997&rlz=1C1OKWM_trTR813TR813&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKewiBzt-Tq5tT4AhUIQvEDHS_xDE4Q_AUoAXoECAIQAw&biw=1918&bih=959&dpr=1#imgsrc=puwE3WSbnjhZ-kM

<https://giorgivachnadze.medium.com/isaac-asimovs-three-fundamental-laws-of-robotics-and-the-zeroth-law-ded9a781491b>

<https://trthaberstatic.cdn.wp.trt.com.tr/resimler/942000/942290.jpg>

<https://memurlar.net/common/news/images/802881/headline.jpg>

FELSEFE ZÜMRESİ ETKİNLİKLERİ

ANAOKULU TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ ETKİNLİĞİ

Toplumsal cinsiyet eşitliği günümüzde üzerinde en çok durulan ve çalışılan konulardan biridir. Daha mutlu ve sağlıklı bir geleceğin gerekçelerinden biri olan toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı bir dünya inşa etmek için eğitimin öneminin farkında olan Lise EqualiTED Kulübü olarak 15 Haziran 2022 tarihinde okulumuzun ana okulunda bir etkinlik gerçekleştirdik. Öğrencilerle şarkı, dans ve çeşitli görsellerle toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine eğlenceli sohbetler yaptık.

BERLİN DUVARI

Melis Acar, 132123, 11/R

Doğu Almanya'dan Batı Almanya'ya kaçışları önlemek için 1961'de inşasına başlanan ve 1989'da yıkılan Berlin Duvarı tarihte önemli bir yere sahiptir. Günümüzde "Utanç Duvarı" olarak da anılan bu betonun yıkılışının ardından geriye kalan parçalar hala politik ve apolitik sanatçıların çalışmalarına ev sahipliği yapmaktadır. 1945 yılında Nazi Almanya'sının yenilgisiyle sona eren İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Soğuk Savaş dönemi başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri önderliğinde Batı Bloku ve Sovyetler Birliği önderliğinde Doğu Bloku ülkeleri arasında 1945'ten 1991'e kadar devam eden Soğuk Savaş'ın en somut şekilde yaşandığı yer Almanya olmuştur. Amerika, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği tarafından dört işgal bölgesine bölünen Almanya'da kısa sürede Batı Bloku yönetim biçimlerini birleştirerek tek bir yönetim birimine dönüşmüştür. Bu yönetime karşı çıkan Sovyetler Birliği ise Doğu Almanya'da komünist bir sistem kurmaya girişmiştir. Bu ayrışmanın sonucunda Almanya, komünist-kapitalist çatışmanın merkezi olmuştur.

Doğu Almanya, sosyalist ekonomik sistem izlemiş ve otoriter bir şekilde yönetilmiştir. Bu şartlar sonucunda, vatandaşlar birkaç yıl sonrasında özgürlük ve refah seviyesi daha yüksek olan Batı Almanya'ya kaçmaya başlamıştır. 1950'den 1955 yılına kadar 270 bin vatandaş Batı Almanya'ya kaçmayı başarmış ve bu kaçışların büyük bir kısmı Berlin'de gerçekleşmiş ilk yıllarda, baskıcı rejimden kaçanları engellemek üzere tel örgüler

ile sınırlar belirlenmiştir. Ancak bir süre sonra bu yöntem kaçışları durdurmak ta yeterli olmamıştır. İlerleyen yıllarda, kaçışları engelleyecek bir duvar fikri öne sürülmüştür. Sovyet devlet adamı Nikita Khrushchev'in bu fikri onaylaması ile dönemin Sosyalist Birlik Partisi lideri Walter Ulbricht 1961 yılında Berlin Duvarı'nı inşa ettirmiştir. Tuğla ve tel kullanılarak inşa edilen duvar 12-13 Ağustos 1961'de tek gecede, tamamıyla gizlilik içinde yapılmıştır. İnşa edilen bu duvarın kaçışları engellememesi üzerine beton duvar inşa edilmiştir. Bu gelişmeden sonra sınıır geçmeye çalışan herkes canını riske atmış, en az 140 insan burada hayatını kaybetmiştir.

Duvarı aşmaya çalışırken can veren ilk kişi Alman hemşire Ida Siekmann olmuştur. Siekmann, inşaatın başlamasından sadece dokuz gün sonra apartmanından atlayarak kaçmaya çalışmış, fakat itfaiye ekiplerinin atlama yatağı açmasını bekleyemeden kendini aşağı bırakması üzerine hayata veda etmiştir. Ünlü diğer bir isim ise Conrad Schumann'dır. Duvarın yapılmasının ardından kaçmayı başaran ilk Doğu Alman askerlerinden biri olan Schumann'ın dikenli teller üzerinden atlarken çekilen fotoğrafı, Soğuk Savaş'ın en bilinen fotoğraflarından birisi haline gelmiş ve sonradan bu anın heykeli yapılmıştır. Berlin Duvarı'nın son kurbanı ise Winfried Freudenberg'dir. Eşi ile ev yapımı bir hava balonu ile kaçmaya çalışan Freudenberg'in kaçış

esnasında balondan düşerek öldüğü tahmin edilmektedir. Berlin Duvarı, yıllar boyunca pek çok trajik hikâyeye sebep olmuştur.

Duvarın ilk hali kaçışları engellemeye yeterli olamayınca mayın tarlaları yükseltilmiş ve köpekli asker sayıları artırılmıştır. Batı Almanya'ya bakan taraf grafitilerle dolu iken, Doğu Almanya tarafı boyunca çelik kapılar, mayın tarlaları, gözetleme kuleleri ve yüzlerce lamba yer almaktadır. Tüm bu gözetlemelere rağmen yaklaşık 5 bin kişi kaçmayı başarmıştır.

Duvar, işgücünün kaçmasını engelleyerek Doğu Almanya ekonomisini istikrara kavuşturmuş, ancak Doğu Almanya'nın itibarını zedeleyerek Komünist baskının küresel bir sembolü haline gelmiştir. Berlin Duvarı'nın yıkılması tarihte bir dönüm noktasının; 1945'ten beri hüküm süren Soğuk Savaş'ın ve komünist sistemin sonu anlamına gelmektedir. 1989 yılında protestolar üzerine seyahat yasağını hafifletmeye karar verilmiş ve kararın duyurulması ile birlikte binlerce kişi sınır noktalarında toplanmışlardır. Kalabalık karşısında şaşırarak muhafızların geçişlere izin vermesi ile her iki Almanya tarafından insanlar duvarın üzerinde buluşmuşlardır. Duvarın yıkımına resmi olarak 13 Haziran 1990'da başlanmış ve Alman Demokratik Cumhuriyeti de kısa bir süre sonra daha fazla dayanamayarak sona ermiştir. Berlinliler, onlarca yıl bölünmüşlüğü'nün ardından tekrar kavuşmuşlardır.

Günümüzde, duvarın yıkılmadan önceki yerini binalar ve sokaklar almıştır. Kimi kesitleri ise anıt olarak bırakılmıştır. Beton duvardan kalan parçaların bir kısmı Brandenburg eyaletinde bir depodadır, bir kısmı ABD gibi çeşitli ülkelere satılmıştır ve birbirinden farklı mekanlarda sergilenmektedirler..

KAYNAKÇA

"Berlin Duvarı." Wikipedia, Wikimedia Foundation, https://tr.wikipedia.org/wiki/Berlin_Duvar%C4%B1#Y%C4%B1k%C4%B1lmas%C4%B1n%C4%B1n_sebepleri. Cem Yildirim - Researchgate. <https://www.researchgate.net/profile/Cem-Yildirim-2>.

"Duvarın Yıkılışı: Devrim Değil, Değişim - Google Arts & Culture." Google, Google, <https://artsandculture.google.com/exhibit/gQGMJ7Az?hl=tr>.

TEDEducation, director. YouTube, YouTube, 16 Aug. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=A9fQPzZ1-hg>. Accessed 6 Mar. 2022.

Wiegrefe, Klaus. "The Khrushchev Connection: Who Ordered the Construction of the Berlin Wall?" DER SPIEGEL, DER SPIEGEL, 29 May 2009, <https://www.spiegel.de/international/germany/the-khrushchev-connection-who-ordered-the-construction-of-the-berlin-wall-a-628052.html>.

"Walter Ulbricht." Encyclopædia Britannica, Encyclopædia Britannica, Inc., <https://www.britannica.com/biography/Walter-Ulbricht>.

RESİM 1: <https://www.tarihiolaylar.com/tarihi-olaylar/berlin-duvari-75> (Son erişim tarihi: 08.05.2022)

RESİM 2: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50314213> (Son erişim tarihi: 08.05.2022)

RESİM 3: <https://m.bianet.org/bianet/dunya/215570-berlin-duvari-30-yil-once-yikildi-ya-duvarlar-hic-yikilmiyorsa> (Son erişim tarihi: 08.05.2022)

BOSNA SAVAŞI

Ela Ayda TARTAN,153715,11/R

11 Temmuz 1995 tarihi, son dönemin en vahşi katliamlarından birinin yaşandığı tarihtir. Bu katliama Avrupa'nın ortasında yaşayan müslümanlar maruz kalmıştır. 2.Dünya Savaşı'nın ardından sosyalistleşen bazen Doğu bloku bazen de Bağlantısızlar Hareketi içerisinde yer alan Yugoslavya, artan etnik çekişmeler, ekonomik bunalım ve Doğu Avrupa'daki değişiklikler nedeniyle ülkedeki etnik unsurlar yavaş yavaş bağımsızlıklarını ilan etmeye başladı. Bu gelişmelerin şiddetlenmesi Yugoslavya'nın parçalanmasını hızlandırmıştır. Bosna-Hersek devleti de bu süreçte bağımsızlık ilan edilmesi konusunda bir referandum yaptı. Bosnalı Sırların boykotuna rağmen meclisten bağımsızlığa olumlu karar çıkmıştır.

5 Nisan 1992 tarihinde Bosna-Hersek devleti bağımsızlığını ilan etmesi üzerine Büyük Sırbistan hayalleri olan Bosnalı Sırlar bu durumdan rahatsız oldular. Sırbistan devletinden aldıkları askeri desteklerle Sırp Cumhuriyeti kurduklarını ilan ettiler ve yaşadıkları bölgede bulunan Müslüman Boşnaklardan ve Hırvatlardan bölgeyi terk etmelerini istediler. Sırp olmayan köylere saldırdılar ve özellikle Boşnak köylerdeki insanları öldürmeye başladılar.

Sırp eşkıyalar, erkekleri ailelerinden ayırıp öldürüyor, kadın ve çocuklara ise işkence uyguluyordu. Sırların bu insanlık dışı hareketlerinin dünyada duyulmasının

ardından Birleşmiş Milletler ve NATO, duruma tepki göstermek için Sırlara yönelik bir ambargo başlatmıştır ancak bu ambargodan Sırlardan ziyade Müslüman Boşnaklar olumsuz etkilenmiştir.

Sırların saldırıları devam ederken Boşnak Naser Orić önderliğindeki Müslüman direniş örgütü Sırlara karşı koymaya ve topraklarını başarıyla savunmaya başladı. Birleşmiş Milletler kararı ile Hollanda'yı Boşnakların güvenliğini sağlamakla yetkilendirildi. Srebrenitsa kentiyle

beraber 6 kent Güvenli Bölge ilan edildi. Savaştan kaçan Boşnaklar bu kentlere göç etmek zorunda kaldı. Srebrenitsa'nın nüfusu Boşnak göçmenlerle beraber yaklaşık 25 bin kişi oldu. BM Barış Gücü, Boşnakların elindeki silahları koruma bahanesiyle almıştır. Sırların

saldırıların artmasıyla Boşnaklar BM'den silahları geri almak için başvurularında bulunmuşlar ancak bu başvuru kentin güvenliğinden sorumlu Hollandalı komutan Thom Karremans tarafından reddedilmiştir. Savunmasız kalan Boşnaklar, yine Komutan Karremans tarafından Sırlara teslim edilmiş ve kent boşaltılmıştır. Boşnak halkı, Sırlar tarafından işkence yapılarak öldürüldüler. Bu katliam, Bosna Savaşı'nda

kayıp sayısı en fazla olan olaydır ve İkinci Dünya Savaşı'nın ardından gerçekleşen en büyük soykırım olarak tarihe geçmiştir.

1992-1995 arasında Uluslararası Kızılhaç Örgütü verilerine göre; Bosna-Hersek'te 312.000 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu

kayıpların 200.000 kadan Boşnak olup, Bosnalılar, dünyanın gözü önünde ve Avrupa'nın göbeğinde sistematik bir soykırıma uğramışlardır. Srebrenitsa'da olanlar hakkında elle tutulur delillerin varlığı söz konusu olsa da aslında bu kanıtlar çok yakın tarihte gerçekleşen soykırımı aydınlatmaya yetmemektedir.

KAYNAKÇA

- http://sites.khas.edu.tr/tez/YasinSafak_izinli.pdf
https://tr.wikipedia.org/wiki/Bosna_Soyk%C4%B1r%C4%B1m%C4%B1
<https://www.tyb.org.tr/cocuklarin-gozunden-bosna-savasi-ve-sonra-ates-etmeye-basladilar-32817h.htm>
RESİM 1: <https://worldbulletin.dunyabulteni.net/balkans/serbia-to-prosecute-bosnian-war-hero-naser-oric-h127979.html> (Son erişim: 05.05.2022)
RESİM 2: https://tr.wikipedia.org/wiki/Srebrenitsa_Katliam%C4%B1 (Son erişim tarihi: 05.05.2022)
RESİM 3: <https://tr.euronews.com/2021/07/10/srebrenitsa-soykirimi-surece-nasil-gelindi-neler-yasandi> (Son erişim tarihi: 05.05.2022)
RESİM 4: <https://www.savaslar.gen.tr/bosna-savasi.html> (Son erişim tarihi: 05.05.2022)
<https://www.timeturk.com/bosna-savasi-nin-unutulmayan-fotografleri/fotogaleri-93786>

EFES ANTİK KENTİ

Elif ÖZBEK, 173063 9/J

Tarih boyunca güzel havası ve denizi ile bilinen İzmir, antik dönemden günümüze kadar çeşitli uygarlıklara ve bilim insanlarına ev sahipliği yapmıştır. Başlangıçta küçük bir adacıkta kurulmuş olan İzmir, sonrasında Meles Irmağı'ndan gelen sellerlerin oluşturduğu ova-

larla yarım ada haline gelmiştir. Efes Antik Kenti'nin kuruluşu son yapılan kazılara göre M.Ö. 6000 yıllarına kadar dayanmaktadır. İlk olarak Hititler Dönemi'nde kurulmuş ve adı Apasas olarak geçmiştir. M.Ö.1050 yıllarında, yani Demir Devri'nde Yunanistan'dan İzmir'e göç eden Akalar, M.Ö.

550'li yıllarda tamamlanan Artemis Tapınağı'nın çevresine yerleşmiş ve Efes (Ephesos) şehrini kurmuşlardır. Şehir Büyük İskender'in fethiyle (M.Ö.300) Hellenistik Çağ'da General Lysimakhos tarafından yeniden yapılandırılmış ve en görkemli çağını yaşamıştır (1,2).

Efes antik Kenti, Panayır ve Bülbül Dağları arasındaki bir vadide bulunmaktadır. Kentin kuzey sınırında Gymnasium ve güney sınırında Agora ve ticari alanlar yer almaktadır. Panayır Dağı'na doğru ise dağın doğal eğimine yaslanmış tiyatro bulunmaktadır. Stadyumun sağında ise ana şehir yerleşkesi vardır. Mazeus ve Mithridates kapıları bulunur.

Şehrin konut, kütüphane, çeşme, yönetim yapıları gibi pek çok birimi dağın eteklerine doğru yükselen arazidedir.(3)

Milattan önceki yıllarda, bu kent Doğu ve Batı arasında bir köprü görevindeydi. Deniz kıyısında olduğu için genellikle ticaret ve denizcilikle geçinilirdi. Ticari faaliyetler ile Ege kıyılarındaki Batı medeniyetleri ve Akdeniz kıyılarındaki Doğu Medeniyetleri ile etkileşime girilmişti. Böylece hem kültür kaynaşması yaşanmış hem de Doğu ve Batı'nın birbiriyle teması sağlanmıştı. Bunun en güzel örneği Artemis'tir. Hitit Uygarlığı'nın en önemli tanrılarından biri olan Kibele, Efesliler tarafından Artemis'e çevrilmiştir (2,3).

Bunun yanı sıra, bu muhteşem kentten efsanevi bilim insanları ve sanatçılar yetişmiştir. Burada yapılan çalışmalar şu anki bilim, teknoloji ve sanatın temellerindedir. Örneğin Efes'in de içinde bulunduğu İyonya Devleti'nde, Thales (filozof ve matematikçi), Pisagor (matematiğin babası kabul edilir) ve Hipokrat (tıp biliminin babası kabul edilir) yetişmiştir. Sanat anlamında ise mimari yapılarının etkisi tüm dünyada yankılanmış

ve herkesi etkilemiştir. Buna örnek olarak Celsus Kütüphanesi'ni verebiliriz.

EFES ANTİK KENTİ'NİN MİMARİ YAPILARI CELSUS KÜTÜPHANESİ

Roma mimari özelliklerine sahip bu kütüphane, M.S. 135'lerde inşa edilmiştir. Bu kütüphane, Efes'in de içinde bulunduğu Asia eyaletinin valiliğinden sonrasında konsüllüğe terfi eden Tiberius Julius Celsus Polemaenus'a ithafen yapılmıştır. Celsus Kütüphanesi 1907 yılında kazı çalışmalarında yıkık bir şekilde bulunmuş, 1978'de restorasyonu yapılmıştır.

Kütüphane, 21 metre genişliğinde ve 15 metre yükseklikte, tek katlı bir yapıdır. Bu görkemli yapının önünde 4 tane kadın heykeli vardır ve her biri farklı bir değeri temsil eder. Sophia bilgeliği, Arete erdemliliği, Ennoia kaderi, son olarak da Episteme ise bilimi temsil eder. Orjinalleri ise Viyana Müzesi'nde sergilenmektedir (3,4,5).

ARTEMİS TAPINAĞI

Artemis Tapınağı'ndaki süslemeli sütun en önemli Tanrıçalardan biri sayılan; aynı zamanda Ay, doğa ve bereketin Tanrıçası olan Artemis, Hititlilerin Kibele adlı

bereket tanrısının Yunan mitolojisine bir yansımasıdır. Bu görkemli yapı, dünyanın yedi harikasından biri sayılmaktadır. Tapınak, kentin kuzeybatısında düz bir araziye inşa edilirken M.Ö. 356 yılında Herostratos adlı Efesli bir genç tarafından yakılmıştır. Büyük İskender bu durumu Asya Seferi'nde fark edip Artemis Tapınağı'nın onarılması için para teklif etmiş fakat Efesliler tarafından bu teklif reddedilmiştir. Bu sebeple de günümüzde geriye sadece sütunları kalmıştır (3,6).

Artemis Tapınağı'nın M.Ö. varsayıldığı hali

127 tane sütuna sahip olduğu düşünülen tapınak, 131 metre uzunluğunda, 78 metre eninde ve 20 metre yüksekliğindedir. Kuşbakışı gözlemlendiğinde dik-dörtgen şeklindedir. Sütunların üzerinde kabartmalar vardır ve bu sütunlara Columnae Caelatea denir. Sütunlar birbirinden farklı genç kadın ve erkek figürleri ile kaplıdır (3,6).

EFES ANTİK TİYATROSU

Kuşbakışı Efes Antik Tiyatro

Panayır Dağı'nın güney eteklerinde kurulmuş tiyatro, M.Ö. 2000'lerde inşa edilmiştir. İlk yapıldığında sahne, orkestra ve caveadan oluşan tiyatro, yapılan yenilenmeler sayesinde ilk olarak 2 sonrasında ise 3 katlı olmuştur. Tiyatro oldukça büyüktür ve 24 bin kişi kapasitesi vardır. Bunun yanı sıra muhteşem bir akustiğe sahiptir. Bu antik tiyatrodaki Efesliler dini törenler, sanatsal etkinlikler ve siyasi toplantılar yaparlardı. Roma İmparatorluğu himayesine girdiğinde ise gladyatör ve hayvan dövüşleri de yapılmaya başlanmıştır. Gü-

nümüzde ise Efes Antik Tiyatrosu'nda bale, tiyatro ve konser gibi sanatsal etkinlikler yapılmaktadır (3, 4, 7).

Efes, tarihi ve kültürel açıdan çok değerlidir. UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi'nde yer alır ve buraya tüm dünya tarafından hayranlık duyulmaktadır. Hem İyonya'nın on iki şehirden biri hem de Roma İmparatorluğu'nda en görkemli şehirlerden biriydi. İçinde Dünya'nın Yedi Harikalarından biri olan Artemis Tapınağı'nı, Celsus Kütüphanesi gibi bilim yuvalarını ve tiyatrosunu barındırır. Bugün bu kentin kalıntıları kalmış olsa dahi hala çok güzel ve değerlidir. Bugün Efes'i gidip ziyaret edebilirsiniz.

KAYNAKÇA

- <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-91057/tarihcesi.html><https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77418/efes-selcuk.html>
Efes, Göksel ÖKSÜZ
Ephesus Antik Kenti, Abdullah Ardahan ERSÖZ, 2020
<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/celsus-kut-uphanesi>
Columnae Caelatea, Serdal AKYURT, 2017
<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/tarihin-tan-iklari-antik-tiyatrolar>
RESİM 1: <https://hascoding.com/makale/sanat-haberleri/efes-antik-kenti-nde-ziyaretci-sayisi-7-ayda-340-bini-asti> (Son erişim tarihi: 1 Nisan 2022,18.45)
RESİM 2: Göksel Öksüz'ün Efes adlı makalesinden alınmıştır. (Son erişim tarihi: 2 Nisan 09.51)
RESİM 3: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Artemis_of_Ephesus.jpg (Son erişim tarihi: 2 Nisan 11.15)
RESİM 4: <https://cdn.otuzbeslik.com/img/mekan/location.14515.553577.jpg> (Son erişim tarihi: 3 Nisan 09.11)
RESİM 5: Lethaby, 1913. *The Sculptures of the Later Temple of Artemis at Ephesus* (Son erişim tarihi: 3 Nisan 13.02)
RESİM 6: <https://i.cnnturk.com/i/cnnturk/75/700x0/60c1cc66214ed8090053e7ba.png> (Son erişim tarihi: 3 Nisan 13.07)
RESİM 7: <https://dynamic-media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-o/17/29/87/e9/efes-antik-kenti-tiyatrosu.jpg?w=1200&h=-1&s=1> (Son erişim tarihi: 4 Nisan 16.47)

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SALGINLAR

Suzan R.Hosstede, 121615, 11/O

Covid19 salgınından dolayı,yaklaşık bir buçuk yıl insanlar evlerine kapanmak zorunda kaldı. Daha birkaç yıl öncesine kadar bizim başımıza gelmez diye düşündüğümüz bir salgın hayatımıza girdi ve bazı sahnelerini gülerek izlediğimiz salgın hastalık filmlerindeki sahneleri yaşadık. Pandemi an itibarıyla hiç bitmeyecekmiş gibi görünse de geçmişte de pek çok pandemi ve endemi olmuş bitmiş. Umudumuzu kaybetmeyip, gerekli kurallara uyarsak bu pandemi de elbette bir gün tamamiyle bitecektir.

İSPANYOL GRİBİ (1918-1920)

İspanyol gribi, 1918 ve 1920 yılları arasında 1. Dünya Savaşı sıralarında ortaya çıkmıştır. Dünya nüfusunun yaklaşık üçte birini etkisi altına alan ve daha çok Avrupa'yı etkileyen bu salgın, influenza virüsünden kaynaklanmıştır. Bu virüs de günümüzde olduğu gibi hayvanlardan insanlara geçmiştir. Ortaya çıkan salgından özellikle çocuk ve yaşlı nüfusu kötü bir şekilde etkilenmiştir.

1. Dünya Savaşı sırasında Avrupalılara büyük bir zarar verdiği düşünülen salgından en çok etkilenen ülkeler arasında İspanya, Fransa, İtalya ve İngiltere bulunmaktadır. İlerleyen zamanlarda salgın, Kuzey Afrika, Hindistan, Çin ve Avustralya'ya da yayılarak tüm Dünya'yı etkisi altına almıştır.

Toplamda 500 milyona yakın insanın bu hastalığa yakalandığı düşünülmektedir. Yaklaşık 50 milyon insan ise bu salgından dolayı hayatını kaybetmiştir.

ASYA GRİBİ (1956-1958)

1968 grip salgınından yaklaşık on yıl önce Asya gribi ortaya çıkmıştır. Çin'de ortaya çıkan bu influenza virüsü, dünya çapında yaklaşık iki milyon insanın ölümüne neden olmuştur. Asya gribi, mutasyona uğrayarak 1968 grip salgınına neden olmuştur.

1968 GRİP SALGINI

Influenza nedeniyle olan ve solunum yollarını etkileyen 1968 grip salgını, bir milyon insanın ölümüne sebep olmuştur. Ölüm oranı yüzde beş olan bu vi-

rüs, etkisini en çok Hong Kong, Filipinler, Hindistan, Avustralya, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde göstermiştir. Hong Kong nüfusunun yüzde on beşi bu hastalık nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

ÜÇÜNCÜ KOLERA SALGINI (1852-1860)

Üçüncü kolera salgınının, yedi kolera salgını arasından en öldürücü olanı olduğu düşünülmektedir. Hindistan'da ortaya çıkan bu salgın, sekiz yıldan uzun bir süre boyunca tüm Dünya'yı etkisi altına almıştır. Bu salgının bir milyondan fazla insanın hayatını kaybetmesine neden olduğu düşünülmektedir.

ALTINCI KOLERA SALGINI

19. ve 20.yüzyıllar arasında en büyük can kaybına neden olan hastalık koleradır. 1800'lü yıllardan itibaren Dünya çapında farklı zamanlarda farklı kolera salgınları yaşanmıştır ve hepsi insanlığı çok kötü etkilemiştir. Virüs olduğu düşünülen kolera, aslında vibrio cholerae adı verilen bir bakteriden kaynaklanmaktadır. Altıncı kolera salgını Hindistan'da ortaya çıkmış olup salgının burada sekiz yüz binden fazla insanın ölümüne neden olduğu düşünülmektedir. Hindistan dışında da görülen salgın 1910 ve 1911 yıllarında Anadolu'da da kendisini göstermiş ve Osmanlı Devleti'ni oldukça olumsuz etkilemiştir.

HELENİSTİK DÖNEM MİMARİSİ

İpek ÖZEN, 90109, 11/J

Helenistik Dönemin Genel Özellikleri

Helenistik Dönem, Büyük İskender'in Doğu'yu istila ettiği Antik Dünya'da Grek etkisinin doruğa ulaştığı dönemdir. Helenistik Dönem, Klasik Grek Dönemi ile Roma Cumhuriyeti arasında bir geçiş dönemi olarak da değerlendirilmektedir.

Dönemin başlangıcı genel olarak Büyük İskender'in ölüm tarihi olan MÖ. 323 olarak alınır. Ancak dönemin sonu konusunda tartışmalar vardır. Kimi tarihçiler tarafından işgal edildiği MÖ. 146 yılını kabul ederken, kimi tarihçiler de Büyük İskender'in İmparatorluğu'ndan kalan son devlet olan Ptolemaios Hanedanlığı'nın Actium Savaşı'nda yenilgiye uğrayıp yıkıldığı tarih olan MÖ. 31-30 tarihini Helenistik Dönem'in sonu olarak kabul ederler.

Antik Grek, geleneksel olarak bağımsız şehir devletlerinden oluşmakla birlikte MÖ. 431-404 sonrasında sırasıyla önce Sparta egemenliğine sonrasında ise Makedonya Krallığı'nın egemenliğine geçmiş ve Kral Filip kendi kontrolü altında Korint Birliği'ni kurmuştur. II. Filip'in suikaste uğraması sonrası yerine oğlu Büyük İskender geçti.

Büyük İskender, babasının da hayali olan doğu seferine çıkararak önce Pers İmparatorluğu'nu yenilgiye uğrattı. Sonrasında Güneybatı Asya'nın içlerine doğru ilerleyerek Makedonya Krallığı'na bağlı yeni krallıklar kurulmaya başladı. Bu yeni krallıklar, Klasik Grek kültürünü ve dilini söz konusu topraklara taşımış, aynı zamanda, doğal olarak yerel kültürlerden, uygulama ve kurumlardan da etkilenmişlerdir. İmparatorluk topraklarında kentler kurulmuş ya da var olan kentleri yeniden düzenlenmiş ve bu kentler yoluyla Grek kültürünün imparatorluk topraklarına yayılmasını sağlamıştır. Kurulan kentler önemli ticaret merkezleri ve limanlar haline gelmişlerdir. Bu sayede Güney Asya'dan Doğu Akdeniz'e kadar uzanan bir ticaret yolu şebekesi de ortaya çıkmıştır.

Büyük İskender'in kurduğu imparatorluk

Büyük İskender, İran seferinin sonunda sınırları Anadolu, Akdeniz'in doğu sahilleri, Mısır, Mezopotamya, İran, Afganistan'ın, Pakistan'ın bir bölümü ve Asya steplerine kadar uzanan toprakları fethetmiştir.

Sefer devam ederken MÖ. 323 yılında Büyük İskender öldü. Büyük İskender'in ölümünden sonra fethedilen topraklar İskender'in atadığı valiler ve generaller tarafından yönetilmeye ve birkaç yüzyıl boyunca güçlü bir Grek etkisi altında kalmaya devam etmiştir. Grek kültürüyle doğu kültürünün karışmasıyla melez Helenistik kültürü gelişmiştir.

İskender'den sonra MÖ. 281 yılında dört büyük krallık oluştu ve bölge askeri olarak duruldu. Bu krallıklar; Yunanistan ve Makedonya'da Antigonos Hanedanlığı, Anadolu'da, merkezi Pergamon (bugünkü Bergama) olan yerel bir hanedanlık olarak Attalid Hanedanı, Mısır'da, merkezi İskenderiye'de Ptolemaios Hanedanı, Suriye ve Mezopotamya'da Antioch (bugünkü Antakya) merkezli Selevkos Hanedanıdır. Daha sonra Grek - Baktriya Krallığı ve Grek- Hint Krallığı olmak üzere iki krallık daha kurulmuştur; bir süre sonra bu krallıklardan her biri belirgin ve kendine özgü bir gelişme göstermiş olmasına rağmen kendilerini her zaman Helen olarak görmüşlerdir.

Bu dönemde Atina, İskenderiye, Pergamon (Bergama) gibi şehirler özellikle hitabet ve felsefe alanındaki yüksek eğitim kurumları ve ünlü kütüphaneleriyle seçkin bir konuma ulaşmışlardır. Antiocheia, Selevkos İmparatorluğu'nun başkenti olarak büyük bir metropol olmuş ve önemli bir Grekçe eğitim merkezi haline gelmiştir.

Grekk kültürü, Yakın Doğu ve Asya içlerine ticaret yolları üzerinde yer alan başlıca şehirler sayesinde yayılmış ve işlemiştir. Sonuç itibarıyla bu kentlerde pek çok Grekk mimari tarzlar, kitabeler ve heykeller yer almıştır. Seramik konusunda bu etki çok belirgindir. Helenistik Dünya'nın birçok yerinde benzer bir seramik üretimi görülür ve Grekk seramik geleneğinin izlerini taşır. Anadolu için Helenistik Dönem'in en belirgin özelliklerinden biri şehirciliğin gelişme göstermesidir.

Helenistik Döneme Ait Önemli Sanat Eserlerine Örnekler ve Özellikleri

BASSAI APOLLON TAPINAĞI - ATİNA ZEUS OLYMPIOS TAPINAĞI

MÖ 5. yüzyılda ilk defa Yunanistan'da Bassai Apollon Tapınağı'nda görülen Korinth düzeni, çok bezemeli başlığı dışında İyon düzenine benzer. Bassai Apollon Tapınağı günümüzde Mora Yarımadası'nda, Yunanistan sınırları içerisinde yer almaktadır. MÖ. 4. ve 5. Yüzyıllarda nadiren kullanılan ve oturmuş bir oranlar sistemi olmayan bu düzen özellikle MÖ 3. ve 2. yüzyıllarda, Helenistik Dönem'de tercih edilmeye başlanmıştır.

Bassai Apollon Tapınağı

Korinth düzeni 4. yüzyıl ortasına kadar boyunca Yunanistan Anakarasındaki genellikle "tholos" planındaki yapılarda daima iç mekânlarda kullanılmıştır. Atina'da MÖ. 335- 334 yıllarına tarihlenen Lysikrates Anıtı'nda bu düzen ilk defa dış cephede kullanılmıştır. İskender'in ölümünün ardından geride kalan üç büyük krallıktan biri olan ve Anadolu'nun bir kısmı ile Suriye'de hüküm süren Selevkos Krallığı dini politik amaçları için yoğun olarak kullanmıştır. Bu bağlamda Selevkos krallarından 4. Antiokhos (MÖ 175- 164) Atina'daki Zeus Olympios Tapınağı'nın yapımını finanse etmiştir. Bu tapınağın yapımına aslen Arkaik Dönem'de başlanmıştı ancak tamamlanamamıştı. Helenistik Dönem'de de tam olarak bitirilememiştir. Ancak, yeniden tasarlanan bu tapınak dipteros planı, 41,11 m x 107, 89 m boyutlarıyla Yunanistan Anakarasının en büyük tapınağı olmuştur. Tümünüyle mermerden inşa edilen tapınağın sütunları Korinth düzenindedir.

Selevkos Kralı 4. Antiokhos'un finanse ettiği bir başka yapı olan, Anadolu'nun güney kıyısındaki antik Kilikya bölgesinde bulunan Diokaisareia Ören Yeri –Uzunca-burç/ Mersin kentindeki tapınak da tanrı Zeus Olbios'a

Atina Zeus Olympios Tapınağı Korinth Sütun

adınmıştı, peripteros planlıydı ve Korinth düzenindeydi. Anlaşılacağı üzere, büyük yapı projeleri olan bu tapınaklarda Korinth düzeninin kullanılması, bu düzenin oldukça göz alıcı ve süslü bir görünüm arz etmesindedir.

Olba-Diocaeserea Zeus Olbios Tapınağı

Tüm bu tapınaklar Tanrılara adanmış olmakla birlikte, kralın, halka gücünü ve zenginliğini göstermenin bir aracıdır. Gücün propagandası için böylesine zengin ve göz alıcı bir düzen çok uygundur. Korinth düzeninin artarak kullanımı Helenistik Dönem boyunca devam etmiştir. İnce uzun oranlara sahip bu düzen, çok süslü başlığıyla, dönemin kültürel ve estetik anlayışı ile örtüşür. Korinth düzeninin bu yükselişi Roma Dönemi'nde de devam etmiştir.

PERGAMON KENTİ

Pergamon kenti, günümüz Bergama ilçesinde, antik Mysia bölgesinde yer alır. Bu kent aslen Klasik Çağ sonuna kadar küçük bir kale kenti idi.

Helenistik Dönem'de Büyük İskender'in komutanlarından Lysimakhos, hazinesini bu kentte komutanı Philetairos'a emanet etmiş ancak Philetairos MÖ. 3. yüzyılın ikinci yarısında bu hazineye el koyarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Böylece Pergamon kenti başkent olmak üzere, kendi soyundan krallarca, MÖ. 133 yılında son kral toprakları Roma devletine miras bırakana kadar, batı ve güney Anadolu'yu egemenliği altında tutan Pergamon Krallığı kurulmuştur. Perga-

mon, özellikle mimari ve heykel alanında Helenistik Dünya'da kendine özgü bir üslup yaratmıştır. Bu üslup dönem için çığır açıcı özelliklere sahiptir ve örnek alınmıştır.

Pergamon akropolisi (kenti) yalçın bir tepe üzerinde kurulmuştur. Başta bir sur ile çevriliyken krallığın başkenti olup zenginleşince, yeni yapılarla büyümeye ve akropolisin yamaçlarına yayılmaya başlamıştır. Kentin yapıları teraslar üzerine yerleşmiş bu düzen de yapıların birbirinin görünümünü engellememesine aksine gösterişli bir fon oluşmasına sebep olmuştur. Bu da kentin başkentliğine yakışır görkemli bir manzara oluşturuyordu. Kentin planı araziye uydurulmuştu ve döneminin mükemmel kent planlama örneklerinden biriydi. Kentin Helenistik Dönem'deki bütünsel anıtsallığı, Roma Döneminde de sürmüş ve kent büyümeye devam etmiştir.

Pergamon (Bergama) kenti rekonstrüksiyonu

Pergamonlu mimarlar yaratıcıydı. Terasları ile sütunlu galeriler birbirleriyle bağlantılı kullanmışlardır. Böylece çok katlı galeriler inşa etmişlerdir. Çok katlı galerilerin alt katı alttaki caddeye üst katı başka bir yönde üstteki caddeye bakabiliyordu. Bunun en güzel örneklerinden biri tiyatronun önündeki galeridir. Ayrıca bu galerilerde Dor ve İyon olmak üzere iki düzeni bir arada kullanmışlardır.

Örneğin Attalos isimli Pergamon kralının Atina Agorası'nda yaptırdığı galeri de Pergamon üslubunda olup çift katlıdır ve iki farklı düzen kullanılmıştır. Genelde altta daha sağlam olan Dor düzeni, üstte ise İyon düzeni tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra bu mimari düzenlere esneklik katıyorlar, yeni denemelere girme cesareti gösteriyorlardı. Pergamon mimarları Korint sütun başlığı yerine kendi yaratımları olan palmye yapraklı bir başka başlığı tercih etmişlerdir.

Pergamon palmye yapraklı sütun başlığı

MAGNASİA ARTEMİS TAPINAĞI

Mimar Hermogenes Helenistik Dönem'in adı bilinen en ünlü mimardır. MÖ. 220-120 yılları arasında yaşamıştır. Hermogenes yetenekli bir mimar olarak döneminin mimari eser ve tekniklerini çok iyi inceleyerek bunların en iyilerini sentezlemiş ve kendi eserlerinde kullanmıştır. Ayrıca dönemin heykel sanatının bir özelliği olan kontrast, derinlik ve ışık-gölge oyunlarının mimariye yetkin bir şekilde uygulayabilmiştir. İyon mimarisi, yapılarında mükemmel kullanımıyla altın çağını yaşamıştır. Kendisine atfedilen tapınaklardan İyonya'da bulunan, günümüzde Aydın'ın Germencik ilçesinde yer alan Magnasia antik kentindeki Magnesia Artemis Tapınağıdır.

Magnesia Artemis Tapınağı, döneminin en büyük tapınağı olmamasına rağmen, mimari elemanların birbiri arasındaki uyumun sağlandığı en mükemmel tapınaktır. İyon düzeninde 8x15 sütunlu bir pseudo dipteros planlı bir tapınaktır.

Bu tapınak üstünde Amazon-Yunan (Amazonomakhi) savaşının betimlendiği frizyle, figürlü frizli tapınakların ilk örneklerindedir. Pseudo dipteros planının en iyi uygulandığı bu tapınak, sağladığı derin mekânlar yardımıyla ışık-gölge kontrastı sağlamış ve anıtsallığa katkı sağlamıştır.

MAUSOLEUM (HALİKARNAS MOZESİ)

Ünlü yazar ve filozof Plinius'a göre, Mausollos MÖ. 377 yılında bölgeye satrap olunca, Karia bölgesinde bulunan ve bugün Bodrum (Muğla) dediğimiz eski Halikarnassos şehrinde büyük gelişme yaşanmıştır. Mausollos, MÖ. 352 yılında ölünce, karısı Artemisia Kral için büyük bir anıt mezar inşasını başlatır ve bu iş için dönemin önemli sanatkarlarını çağırır. Mausoleum, MÖ. 350'de bitirilmiştir. Antik dünyanın yedi harikasından biri sayılan Halikarnas Mozolesi günümüzde açık hava müzesidir.

Yapı, mimarlar Satyros ve Pythius tarafından tasarlanmıştır. Eser şehre bakan bir tepede inşa edilmiştir. Bütün yapı kapalı bir avluda kurulmuştur. Anıt kademeli bir kadesi bulunan bir podiyum üzerine oturmuş İyon

tarzındadır, yüksekliği 45 metredir. Tüm duvarlar çeşitli savaşçı, savaş ve aslan heykelleriyle süslenmiştir. Eserin dört tarafında farklı heykeller inşa edilmiştir. Tepesinde ise Karia Kral ve Kraliçesinin dört atlı bir araba üzerindeki 4 m boyundaki mermer heykelleri vardır.

Halikarnas Mozolesi

KAYNAKÇA

- <https://sanatkaravani.com/hellenistik-donem-heykelleri>
www.wikizero.com/tr/helenistik/donem
<https://www.wikizero.com/tr/Dosya:MacedonEmpire.jpg> (harita)
https://www.academia.edu/12688640/helenistik_mimar_i_hermogenes/ ve grek/şehirleri
https://auzetalmstorage.blob.core.windows.net/auzefcontent/ders/yunan_roma_mimarisi_ve_sanati/b/index.html
İÜ Klasik Arkeoloji A. D. Dia Arşivi
<https://bilgihanem.com/halikarnas-mozolesi-kral-mausollosun-mezari-hakkinda-bilgiler/erkan.karaca>
RESİM1: https://tr.wikipedia.org/wiki/Helenistik_D%C3%B6nem#/media/Dosya:Makedonimp.jpg (Son erişim tarihi: 29.06.2022)
RESİM2: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Temple_of_Apollo_Epikourios_at_Bassae_%28Gre(Son erişim tarihi: 29.06.2022)
RESİM 3: <http://www.antiktarih.com/2018/05/07/korinth-baslik-nedir/>(Son erişim tarihi: 29.06.2022)
RESİM 4: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Uzuncabur%C3%A7>(Son erişim tarihi: 29.06.2022)
RESİM 5: <https://worldarkeoloji.blogspot.com/2016/02/pegamon-kralig.html>(Son erişim tarihi: 29.06.2022)
RESİM 6: <http://www.antiktarih.com/2018/05/07/korinth-baslik-nedir/>(Son erişim tarihi: 29.06.2022)
RESİM 7: <http://www.sanataak.com/view/halikarnas-mozelesi-turkiyeye-geri-gelebilir> (Son erişim tarihi: 29.06.2022)

KRAL VIII. HENRY'NİN KIZLARI, MARY VE ELIZABETH...

Zeynep İdil UZMAN, 142527, 11/C

Avrupa krallarından VIII. Henry 6 eşi ve İngiltere'ye Protestanlığı getirmesiyle tanınır. Henry'in ardında bıraktığı miraslardan biri de erkek olmadıkları için anneleriyle birlikte bir kenara attığı kızları olmuştur. Bunlar, Aragonlu Catherine'le olan evliliğinden olan Mary ve Anne Boleyn'den doğma kızı Elizabeth'tir. Sıcak ve soğuk, iyi ve kötü, güzel ve çirkin gibi birbirinin zıttı olduğu düşünülen iki kız kardeş aslında jetonun farklı yüzleri gibidir.

Abla ile başlayalım, Mary Tudor ile. Henry'nin ilk eşi Aragonlu Catherine'le olan kızı Mary sadece bir İngiltere prensesi değildi. Kraliçe Catherine İspanya'nın Dünya'nın süper gücü olduğu bir vakitte bir İspanyol

prensesiydi. Mary de İspanyol kanına hep sadık kalmıştı. Mary, anne ve babası için çok önemliydi çünkü çiftin çocuk sahibi olabildiğinin kanıtıydı. Lakin ebeveynleri için farklı anlamlar ifade ediyordu. Catherine, o vakitlerde annesi Kastilyalı Kraliçe Isabella sayesinde Avrupa'nın en iyi eğitilmiş kadınlarından biriydi ve en önemlisi kadınların da yönetebildiği bir hanedandan geliyordu. Bu yüzden kızını tahtın varisi olarak görüyordu. Henry ise Tudor hanedanının 2. hükümdarıydı ve kadınların rolüyle ilgili daha sıradan görüşleri vardı. Onun için Mary anlaşmalar sırasında kullanılacak bir kozdu ve bir gelin, bir anne olacak şekilde büyütülmeliydi.

Mary, bir gün Galler Prensesi olarak Ludlow'a gönderildi. Orada Latince ve dans gibi bir prensesin aldığı dersler yanından bir hükümdar olmak için de gereken dersleri almaya başladı. Lakin Mary'nin vefat prensesliği, kralın Anne Boleyn ile tanışmasıyla tehlikeye girdi. Anne Boleyn, Henry'nin sarayında önemli bir diplomat olan Thomas Boleyn'in iki kızından biriydi. Anne, sadece Fransa kraliçesinin değil aynı zamanda Habsburg hanedanından olan Margaret'in de nedimeliğini yapmış biriydi. Bunlar sayesinde Aragonlu Catherine'inki kadar olmasa da iyi bir eğitim almıştı ve saray entrikaları konusunda deneyimliydi.

Henry'nin gözü Anne'in üzerindeydi ve Anne'den metresi olmasını istiyordu. Ama Anne ablası Mary'nin Fransız kralı ve daha sonra da Henry ile beraber olduktan sonra nasıl kenara atıldığını görmüştü. Anne de kralın isteğini reddetmenin yolunu buldu: Evlenmeden kimseyle beraber olmayacağını, iffetinden vazgeçmeyeceğini dile getirdi. Anne bu yüzden bir yuva yıkan kadın olarak nitelendirilmektedir. Şu da var ki Catherine'nin bir oğlu olmadığı için onun pozisyonu zaten tehlikeliydi. Vakti zamanında Elizabeth Blount adında bir kadın da Henry'nin metresi olmuştu ve Henry Fitzroy adında bir oğlu olmuştu. Çocuğun isminin kralinkiyle aynı olmasından daha alarm verici olan şey soyadı idi. Fitzroy kralın oğlu anlamına gelmektedir ve gayrimeşru bir çocuk olmasına rağmen bu durum hem Catherine'i hem de Mary'yi tehlikeye atmıştı.

Şimdi kralın karşısındaki kadın (Anne) genç ve güzel idi. En iyisi de Henry'ye bir oğul sözü veriyordu. Ancak çocuk meşru olacaksa Anne de kraliçe olmalı idi. Bu durumda kralın Catherine'den kurtulması şarttı. Ne yazık ki o dönemlerde boşanma şimdiki gibi değil di ve evliliğin iptali demek Mary'nin prensesten gayrimeşru bir çocuğa dönüşmesi demekti. Bu durum, Henry'nin umurunda mı? idi. Tabiki. Değildi!.. Papa'ya boşanma için başvuruda bulundu ama Papa, Catherine'nin ailesinin baskısı yüzünden izin vermedi. Catherine ise iş birliği yapmaya ve bir manastıra gitmeyi reddetti.

Süreç neredeyse 10 yıl sürdü. Henry'nin bu kadar sabırlı olması bir mucizeydi ama artık sonuna gelmişti ve istediğini elde etmek için zalimce kararlar aldı. 1531'de Mary'nin ve Catherine'nin görüşmelerini yasakladı. Direnmeyi bırakıp evliliği iptal etmeye yanaşırlarsa Henry bu cezaya son vereceğini söyledi ama ikisi de pes etmediler. Bu işe yaramayınca Henry tam anlamıyla ipleri eline almaya karar verdi ve İngiltere, Vatikan'dan ayrıldı. Anglikan Kilisesi kuruldu, Henry kendini kilisenin lideri ilan etti. Dinin gücünü de eline alan Henry istediğini yaptı ve Catherine'i boşadı. 1533'te Anne Boleyn ile evlendi. Birkaç ay sonra evlilik ilk ve son meyvesini verdi: Elizabeth'i.

Mary bu sıralarda 17 yaşındaydı ve annesinden tutun statüsüne kadar her şeyini kaybetmişti. Bunlar yetmezmiş gibi babası Elizabeth'e hizmetçilik, nedimelik

yapmasını emretmişti. Bu aslında Mary'nin direncini kırmak ve onun Anne'i kraliçe, Elizabeth'i prenses, Henry'i kilisenin lideri ve kendini de gayrimeşru bir çocuk olarak kabul etmesini sağlamak için yapılmış bir plandı. Mary çok büyük bir tehditti. Çünkü dindar bir Katolik olarak eski dinin temsilcisiydi. 7 Ocak 1536'da İngiltere'de dengeler tekrar değişti: Kraliçe Catherine vefat etti. Catherine'nin vefatı zaten küçük düşürülmüş ve sevgiye susamış Mary'ye büyük bir darbeyken, babası ve üvey annesi için bir kutlama sebebiydi. İngiltere, İspanya'yla savaş tehdidinden kurtulmuştu, artık Anne'nin pozisyonunu sarsabilecek ikinci bir kadın, ikinci kraliçe yoktu. Daha doğrusu şimdilik, gelecekte ne olacağı bilinemezdi.....

Üç yıl geçmesine rağmen Anne, krala bir oğul verememişti ve çok geçmeden her şeyini kaybedecekti. Zina, ensest ve ihanetle suçlanan Anne idam edildi. Kızı Elizabeth gayrimeşru ilan edildi. Kral, Jane Seymour'la evlendi. Bu sıralarda Mary, babasına istediğini verdi ve gayrimeşruluğunu kabul etti. Bundan elde ettiği ise saraya dönebilmek oldu.

1537 sonbaharında Jane'nin Edward adında bir oğlu oldu ama ne yazık ki kraliçe çok geçmeden vefat etti. 28 Ocak 1547, Kral VIII. Henry öldü. Ölmeden önce kızlarını taht sırasına geri koydu ama ikisi de hala gayrimeşruydular. Henry'nin ölümünden sonra kızlarına artık acımasızca davranacak bir baba yoktu hayatlarında ama bu her şey düzeldi demek değildi. Kardeşleri Edward tahta çıktı ve Katolik Jane Seymour'un oğlu Edward Protestanlığı destekledi. Genç yaşı yüzünden naibeler vardı. Evet ama Edward yaptıklarını destekliyor, Protestan bir İngiltere istiyordu. Bu sırada

Elizabeth babasının son eşi olan Catherine Parr ile birlikte yaşıyordu. Yaşadıkları yetmezmiş gibi Elizabeth Catherine'in kocası tarafından cinsel istismara maruz kaldı. Mary ise sakin bir hayat yaşamaktan çok uzaktı. Annesinin ve İspanya'nın dinine sonuna kadar bağlı olan Mary kardeşiyle çatışıyordu. Bir noelde tüm sarayın önünde dinle ilgili olan ve ikisin de gözyaşlarına boğulmasıyla biten bir kavgaya tutuştular. Ortak bir nokta yoktu çünkü biri yeni dinin doğruluğunu savunurken diğeri de eskinin doğruluğunu savunuyordu.

1553'te Edward hasta düştü. Tahta çocuk yaşta çıkan Edward ne yazık ki daha 18'ine basamadan öldü. Ölmeden önce ise ablasını durdurmak için son bir hamle yaptı ve Hem Mary'yi hem de Elizabeth'i taht sırasından attı ve kuzeni Jane Grey'i varisi ilan etti. Edward'ın ölümünden 3 gün önce Mary hasta kardeşini görmek için yola çıktı ama aldığı davet bir tuzaktı. Saraydaki bir destekçisi ona haber yolladı. Bu sayede Mary kurtuldu. Edward'ın ölümüyle parlamento Jane'i kraliçe ilan etti, Mary de tahtı almak için ordu kurmaya başladı. İngiltere bu vakte kadar Protestanlığı benimsemişti ama kimse Portestan Jane'i istemiyor, onu bir hırsız olarak görüyorlardı. Herkes tacın Mary'nin hakkı olduğunu düşünüyordu. Bir noktada Mary ve Elizabeth'i tutuklamak için ordu kuran Northumberland Dükü bile Mary'yi kraliçe olarak kabul etmek zorunda kaldı.

Mary ve Elizabeth, Tudor hanedanının kuvvetini göstermek üzere beraber Londra'ya gittiler. Bu gelişme ikisinin aynı tarafta olduğu son an oldu. Çünkü Katolik Mary'nin tahta geçmesiyle Protestan Elizabeth varis oldu. İki olasılık vardı: Elizabeth ya Mary'nin Katolik İngiltere hayalleri için bir tehditti ya da Katolik bir hükümdara sahip Protestan bir ülkede denge ve huzur için bir unsur olabilirdi. Mary, Katolikliği geri getirmeye başladı ama bunu herkesin sandığı gibi hızlı değil yaş ve nazikçe yaptı. Ancak böyle bir dinde nezaket bir yere kadardı. Katolik yasalarının dönüşüyle Protestanların idamı yasallaştı. Mary'nin kanlı lakabını aldığı yaklaşık 300 Protestan'ın katli gerçekleşti. Mary'nin tarihteki yeri bu idamlardan ibaret değildir. Herkesin Elizabeth'in fikri olduğunu düşündüğü ama aslında altyapısını Mary'nin gerçekleştirdiği birçok proje bulunmaktaydı. Donanmanın gelişimi, İngiliz kaşiflerinin Amerika'ya, Baltık'a gidişinin cesaretlendirilmesi gibi.

Evlilik? Evlilik Mary için bir zorunluluktur. Katolik bir İngiltere istiyorsa, varisi Elizabeth olamazdı. Kocası, kuzeni İspanya kralı Philip'ti. Bu kimsenin hoşuna gitmedi çünkü Philip'in kral olmasıyla İngiltere, İspanya'nın sömürge imparatorluğunun bir kolu haline gelebilirdi. Mary, belki halkının bu korkusunu sezmesinden belki babasıyla yaşadıklarından sonra kendini koruması gerektiğini düşünmesinden, bunu önlemek için evlilik antlaşmalarıyla Philip'in İngiltere'de hiçbir gücünün olmamasını sağladı. Yani Philip İngiltere'yi kendi savaşlarına çekemez ya da atamalar yapamazdı. Bu önleme rağmen korkular dinmedi. Thomas Wyatt liderliğinde çıkan bir isyanla Elizabeth'i tahta çıkarma

için girişimde bulunuldu. İsyân başarısız oldu, liderleri idam edildi. Ama asıl sorun şuydu: Elizabeth'in bu plandan haberi var mıydı?

Elizabeth, bir zamanlar Mary'nin bulunduğu durumdaydı. Hükümdarın istemediği bir dinin temsilcisi. Elizabeth defalarca sorgulandı. Sonrasında ise Londra Kulesi'ne gönderildi. Annesiyle aynı kaderi paylaşmaya çok yaklaşmıştı. Mary az daha Elizabeth'in idam fermanını imzalamak üzere iken Elizabeth'in merhamet için yalvardığı mektup işleri değiştirdi ve kulede birkaç ay tutsak edildikten sonra ev hapsine girdi. 1554'ün sonlarına doğru Mary hamile olduğunu duyurdu. Mary'nin çocuğu olması demek İngiltere'nin Katolik bir ülke olduğunun garantisi olacaktı ama bebek asla gelmedi. Bu gün, Kraliçenin yalancı gebelik ya da yumurtalık kanseri yaşadığı düşünülmektedir. Ama o zamanlarda böyle teşhisler yapılamazdı. Aynı durumun 2 kere yaşanmasıyla Philip, Mary'yi terk etti ve insanlar Elizabeth'in safına geçmeye başladılar. 1558'de Mary öldü ve Elizabeth tahta çıktı. Elizabeth'in Protestan olması onu tüm sorunlardan kurtarmış gibi durabilir. Papa'nın, onu afroz etmesi ve İngiltere halkının ona itaatsizlik etmesine izin vermesi üzerine süikast girişimlerine maruz kalması bunun böyle olmadığını göstermektedir.

Elizabeth'in başarıları tarihe altın harflerle kazındı. İspanyol Donanmasının yenilişi, İngiliz sanatı ve edebiyatının zenginleşmesi, seferler ve ekonomideki yükselişler, Üstünde Güneş Batmayan Britanya denen imparatorluğun kurulması için gereken altyapının atılması. Bütün başarılarına rağmen muhtemelen babasının ve sonrasında yaşadıklarını atlatamadığı için Elizabeth hiç evlenmedi. Ve tarihe Bakire Kraliçe olarak geçti. Varisi ise kuzeni İskoç Kraliçesi Mary'nin oğlu James oldu.

İşin sonunda iki kız kardeşin günümüze en büyük mirası; kadınların da erkekler kadar yetenekli, zeki ve azimli olabileceğini kanıtlamış olmalıdır.

KAYNAKÇA

<https://www.youtube.com/watch?v=IFm4AE1Hm4Y>
Why Bloody Mary Hated Queen Elizabeth I

https://tr.wikipedia.org/wiki/I._Mary

<https://onedio.com/haber/i-elizabeth-in-kuzeni-is-kocya-kralicesi-mary-stuart-in-pek-bilinmeyen-talihsiz-yasami-724213>

<https://www.historylearningsite.co.uk/tudor-england/marys-coronation/>

RESİM 1: https://www.google.com/search?q=krali%C3%A7e+i.+elizabeth&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi_-4XH39T3AhVSSPEDHTFb-D6AQ_AUoAXoECAIQAw&biw=1522&bih=648&dpr=1.25#imgsrc=W3UjQAwdFHNhWM (Son erişim tarihi: 10.05.2022)

RESİM 2: [https://tr.wikipedia.org/wiki/I._Mary_\(%C4%B0sko%C3%A7ya_krali%C3%A7esi\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/I._Mary_(%C4%B0sko%C3%A7ya_krali%C3%A7esi)) (Son erişim tarihi: 10.05.2022)

OSMANLI DEVLETİ VE MODERNİZM

Deniz Okay, 132400, 11/C

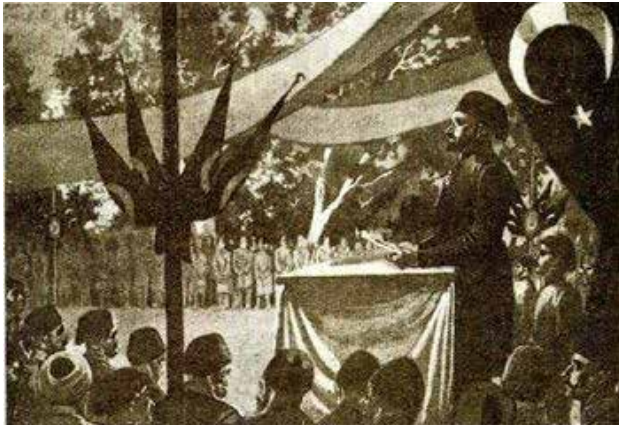
19. Yüzyılın başından itibaren etkili olmaya başlayan modernizm, toplumsal ve yönetsel sistemlerin geleneksel düşünceden soyutlanarak yeniden tasarlanmasına dayanan bir düşüncedir. Avrupa'daki aydınlanma sonrası dönemin düşüncesi olarak doğal bir devamı olan modernizm, toplumların mutlak monarşinin hakimiyetinden kurtulmasında en büyük paya sahiptir. Modernizm düşüncesinin doğası gereği modern dönemin devlet şeklinin milliyetçi ulus devletler olması gerektiği ve halkların kendilerine özgü milli bir kimlik oluşturmasının önemi modernistler tarafından savunulmuştur. Birçok kültür ve dine mensup olan halklardan oluşan eski yapılı geleneksel bir imparatorluk olan Osmanlı Devleti, 19. Yüzyılın başlarında Fransız Devrimi'nden sonraki süreçte yayılan milliyetçilik ve ulus devlet fikirleri sonucunda geleneksel kanunlarla yönetip kontrol altında tutabildiği azınlıklar üzerinde kontrolünü yitirmeye başlamıştır. Modern zamanın getirdiği fikirlerin yönetimi altında olan halklar üzerinde yarattığı etkinin sonucunda oluşan sorunları bastırmayı amaçlayan Osmanlı Devleti, yine bir modernist düşüncenin bir ürünü olan Tanzimat Fermanı'nı 1839 yılında ilan etmiştir.

1806'daki Sırp İsyanı ve bunun üzerine Osmanlı'nın üzerinde en uzun süredir hâkimiyetini sürdürdüğü milletlerden biri olan Yunanların 1829'da bir bağımsızlık savaşı sonucunda Osmanlı'dan kopmaları sonucunda Osmanlı hükümeti, imparatorluğu yıkılmaktan kurtarmak amacıyla bir çözüm arayışına girmiştir. Dönemin padişahı Abdülmecid'in, Batı'nın toplumsal ve yönetsel yapısına sempati duyması, başta İngilizler olmak üzere dış diplomatların etkisi ve özellikle Hariciye Nazırı Reşit Paşa'nın

reformist fikirleri sonucunda modernist düşünceden yola çıkan, kapsamlı bir yönetsel, mali ve toplum-

sal reformun gerekli olduğu kanısına varılmıştır. Bunun sonucunda Tanzimat Fermanı, bir diğer adıyla Gülhane Hatt-ı Hümayun'u, Reşit Paşa ve diğer devlet adamları tarafından hazırlanmış ve 3 Kasım 1839 tarihinde Gülhane Parkı'nda okunarak ilan edilmiştir. Ayrıca her sancak merkezindeki büyük meydanlarda şehrin ileri gelenleriyle beraber büyük merasimlerle okunması ve fermanın buralardan taşranın her köşesine dağıtılması da emredilmiştir. Tanzimat Fermanı'nın içerdiği reformlar hâlihazırda teokraziyle bütünleşmiş bir mutlak monarşiye sahip olan Osmanlı Devleti için bir devrim niteliğinde olmuş, yapısal olarak tamamen bir yenilenme ve hukuk devletine yakın bir yapıya geçilmesi amaçlanmıştır. Öncelikle vergi sistemi baştanbaşa yeniden düzenlenmiş, o döneme kadar olan Osmanlı'ya özgü bir şeriat anlayışı merkeze alınarak uygulanmış müslüman ve gayrimüslümleri farklı tutan ve cizye benzeri vergiler içeren sistem yerine güncel bir vergi sistemi getirilmiştir. Bu yeni vergi sisteminde, öncelikle mali yönetim yükümlülükleri valilerin elinden alınarak padişah tarafından tayin edilen ve geniş yetkilere sahip mali amirlere devredilmiştir. Müslüman ve gayrimüslüm halk vergi sorumluluğu açısından benzer hale getirilmiştir. Çoğunluğu reayanın sırtında olan vergi yükümlülüğü yanı yarıya olmak üzere çoğunlukla toprak ağalarına, vergiden muaf tutulan bazı tüccarlara ve yine vergiden muaf olan bazı ulema mensuplarına kaydırılmıştır. Modern maliye idaresinin merkezi kontrol prensibi referans alınarak her vergi merkezi hazine için toplanıp her harcama için buradan yapılması için bütün bölgesel vergiler baştan düzenlenmiştir. Bu şekilde servet esasına göre istisnasız herkesten vergi tahsis edilmesi modern gelir vergisi sistemine yakın bir sistem oluşturma amacının bir sonucudur.

Yönetsel reform olarak ise uzunca bir süredir Osmanlı Devleti'ni güçsüzleştiren, büyük bir toplumsal bozulmaya yol açan iltizam sistemi ve angaryâ kaldırılmıştır. Böylece mültezimler devre dışı bırakılmakla beraber kalan toprak ağalarının otoritesi neredeyse bitirilmiştir. Eski otoritelerin kaldırılması sonucu oluşan yönetsel boşluk bölgesel meclisler sistemiyle kapatılmıştır. Küçükten büyüğe yerleşim yerlerinde kurulan, bölgenin devlet memurlarını ve gayrimüslimler de dahil olmak üzere farklı halklardan önde gelenlerini bulduran meclisler açılmıştır. Söz konusu yerleşim yerlerinin sorunlarına bu meclislerde çözüm üretilmesi amaçlanmış fakat bu meclisler Osmanlı toplumunun gelişim açısından henüz böyle bir uygulamaya hazır olmaması sebebiyle gerek azınlıkların dahil edilmesi gerek liyakat açısından başarısız olmuştur. Meclislerin üyeleri dini tarikatların liderleri arasından örf ve adete göre seçilmeye başlanmış,

yeni getirilmeye çalışan sistemin en önemli parçası olan farklı grupların temsili gerçekleşmemiştir. Buna rağmen, Orta Çağ'dan kalma sistemler ile 19. Yüzyıl'a kadar gelinmesi ve sonrasında modernist ve hatta liberal bir anlayışı temsil etmesi amaçlanan, bölgenin farklı topluluklarını ve sınıflarını bulandıran meclislere geçilmeye çalışılması Osmanlı toplumunun Tanzimat Fermanı sonucunda ne kadar büyük bir değişimden geçtiğini kanıtlar niteliktedir.

Toplumun yapısını tamamen değiştirmeyi ve aniden yüzyıllardır süregelen geleneksel toplum yapısını feshetmeyi amaçlayan reformlar sonrasında Osmanlı toplumunda birçok kesimden farklı tepkiler oluşması Tanzimat Fermanı'nın uygulanması önünde en büyük engeli teşkil etmekteydi. Tanzimat Fermanı, Fransız Devrimi örneğinde olduğu gibi halk tarafından yönetime yapılan bir devrimin tam tersi bir biçimde devletin toplumu ilerletmek için dayattığı bir reform olma niteliğini taşımaktadır. Bu nedenle henüz bu kadar kapsamlı bir reforma hazır olmayan Osmanlı halkının reforma olan tepkisini azaltmak ve gelen tepkileri bastırmak amacıyla büyük bir çaba sarf edilmiştir. Tanzimat Fermanı'nda toplumdaki bozulmanın ve devletin zayıflamasının sebebi şeriat hükmünün zayıflamasına bağlanmış, yapılan reformlar şeriat ile ters düşse bile halk ve ulemaya bu reformların şeriat yoluna geri dönebilmek amacıyla yapıldığı savunulmuştur. Modernist düşünce etkisiyle ortaya çıkan, başta İslam Halifesi olan padişahın kendi yetkisini kısıtladığını beyan ettiği ve Osmanlı Devleti'nde yaşayan tüm halkların can ve mal güvenliklerinin eşit bir biçimde korunacağını vaat eden bir belge olan Tanzimat Fermanı o güne kadar uygulanmış şeriat hükmüyle tam olarak zıtlık göstermekteydi. Yapılan yönetsel reformlardan dolayı sivil alanda gücü belirgin bir şekilde azalan ulema Tanzimat Fermanı'nı, müslüman halkı gayrimüslimlerle aynı duruma indirmekle ve şeriatı çiğnemekle suçlamış, halkı bu yönde kışkırtmıştır. Gayrimüslim halklar ise Tanzimat Fermanı'nı büyük bir coşkuyla karşılamış, haklarını savunabilecekleri bir hukuki sistemin yürürlüğe girmesi gayrimüslim halklar için yeni bir çağın başlangıcı olmuştur. Nitekim, Tanzimat Fermanı gayrimüslim halklarla ilgili ana hedeflerinden biri olan milliyetçilik düşüncesini bastırmak konusunda başarısız olmuş, özellikle Balkanlarda ulus devlet düşüncesi ve milliyetçiliğin daha da öne çıkmasına zemin hazırlamıştır. 1841 yılında çıkan Niş İsyanı ve 1850 yılında çıkan 2. Vidin İsyanı bu yargıya kanıt olarak gösterilebilir. Bu isyanlarda yeni gelen vergi sistemindeki yapısal reformu finanse edebilmek için ilk ayakta alınan ağır vergilerin ve müslümanlarla gayrimüslimler arasındaki Tanzimat Fermanı'yla derinleşen kutuplaşmanın da payı büyüktür.

Her açıdan radikal bir reform olan ve başta Reşit Paşa tarafından tasarlanan Tanzimat Fermanı, sadece Osmanlı halkı değil, devlet içerisindeki diğer fraksiyonlar tarafından da kabul edilmemiştir. Ferman ilan edildikten sonraki yılda henüz gücünü tam olarak kaybetmemiş ayan sınıfı ve ulemanın çabalarıyla ilk yıldaki

yapısal reform sırasında son derece ihtiyaç duyulan vergi parası aksatılmış, halihazırda Kavalalı Mehmet Ali Paşa ile olan savaş sonucunda büyük bir darbe alan Osmanlı hazinesi bu yeni gelişmelerle birlikte batmaya sürüklenmiştir. Bunun sonucunda Reşit Paşa devletin masraflarını bir bono sistemiyle ödemek zorunda kalmış, Reşit Paşa'nın devletin içindeki muhafazakar düşmanları bu durumdan yararlanmışlardır. Padişahın saraydaki damatlar, Rıza ve Mehmet Ali paşalar tarafından baskılanması sonucu 31 Mart 1841'de Reşit Paşa azledilmiştir ve yerine Tanzimat Fermanı'nın bazı maddelerini geri çekerek genel olarak başarısız olmasını sağlayacak muhafazakar hükümet gelmiştir. Özellikle maliyede yapılan bazı değişiklikler geri alınmış, valilere daha geniş yetkiler yeniden verilmiş ve şeriat geleneğiyle özdeşleşmiş bazı kurallar yeniden uygulanmaya başlanmıştır. Tanzimat Fermanı tarafından getirilen yeni yapısal reformu denetleyecek ve uygulanması sağlayacak bir yapı kurulamamış olması da bu durumun başlıca sebeplerindedir.

Sonuç olarak, Osmanlı Devleti modern çağın ve geri kalmış bir toplumun getirdiği sorunları ve yükümlülükleri yine özgürlük ve eşitlik gibi modernist ideallerden ilham alan bir reformla çözmeye çalışmış, fakat genel anlamda başarılı olamamıştır. Tanzimat Fermanı halihazırda bulunan toplumsal ve siyasal yapıya ters düşerek amacına ulaşamamıştır ve bu ferman aracılığıyla topluma işlenmeye çalışan modernist idealler toplum üzerinde büyük bir etki oluşturamamıştır. Amacına tam olarak ulaşamamasına rağmen Tanzimat Fermanı; bir coğrafyaya ve topluma ilk kez modern hukuk kavramının girişine sebep olmuş ve Osmanlı halklarında ve toplumunda kalıcı izler bırakmıştır. Böylece Tanzimat Fermanı, Türkiye Cumhuriyeti'ne giden yolda devletin ve toplumun gelişimi için kayda değer bir basamak olmuştur.

KAYNAKÇA:

İnalçık, H. (1973). *Osmanlı İmparatorluğu: Toplum ve Ekonomi (2 cilt)*. İstanbul: Kronik.

Kantar, G., *MODERNLEŞME KURAMI VE OSMANLI İDARİ YAPISINDA MODERNLEŞME SÜRECİ HAKKINDA BAZI TESPİTLER*, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2019 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/849407>

Mehmet AKTEL, *Tanzimat Fermanı'nın Toplumsal Yansıması*, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Y.1998, S.3(Güz) s.177-184 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/195218>

RESİM 1: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Abd%C3%BCmecid> (Son erişim tarihi: 20.06.2022)

RESİM 2: <https://www.wikitarih.com/tanzimat-fermani/> (Son erişim tarihi: 20.06.2022)

ANKARANIN HAZİNESİ PAPAZIN BAĞI

Buğra ERMİHAN, 142622, 9/E

Victor Hugo "Tarih" kavramını "Tarih ile efsanenin amacı birdir: Geçici insanda ebedî insanı anlatmak" cümlesi ile ifade eder. Çevremizde bulunan her nesne bir hikâye anlatmaktadır insanlığa. Bu kavramdan ders çıkartacak olursak çevremizin tarihi, gelecek nesiller için bir hazinedir.

Bugün "Mega kent" Ankara'nın gün geçtikçe grileştiğini, içindeki tarihin ve kültürün kayda değer biçimde silinmeye başladığını görüyoruz. Diğer çağdaş uygarlıkların tersine "Geçmiş onarma" kavramından uzaklaşıp "Eski-yi yıkıp yenisini yapma" yöntemine geçişimizin ülkemize çok zarar verdiği ve tarih alanında da bizi yıprattığı bir gerçektir. Ayrıca eğitimsizlikten de kaynaklı olarak pek çok tarihi esere geri dönülemez zararlar verilmektedir. Örneğin kentlerimizin göz bebeği ve ata yadigâr olan çeşmelerimiz. Bu çeşmeler gerek sokak hayvanlarımızın, gerekse insanların serinlemesi ve su içmesi için yapılmış olsa da; yapılan bilinçsiz tahribatlar, bakımsızlıklar ve yerel yönetimlerin de dikkatsizliği sebebiyle ülkemizin pek çok yerinde kullanılamaz duruma gelmiş ve maalesef küfürlü sokak yazılarıyla boyanmış durumdadır.

Tüm bunları gözden geçirecek olursak, tarihimiz bizim geleceğimizdir, bu yüzden tarih en önemli bilim dallarından bir tanesidir. Ankara içinde bu kadim bilim dalını yaşatan ve bize hem umut hem de geçmişi yaşatan çok az yer kalsa da tüm bunların yanında, tam da şehrin merkezinde saklı bir cennet vardır. Ankara'da biz yeni nesle çok ilginç gelen bir mekân: Papazın Bağı.

Papazın Bağı şu an Doğal Sit Alanı Statüsündedir. Burası aslında ufak bir koru. Envai çeşit ağacın ve canlı türünün olduğu (Özellikle Serçe, Leylek, Bülbül, Kanarya gibi kuşlar örnek verilir) ve bunlara ek olarak meyve ağaçlarının da yetiştiği bir nokta. Özellikle gölgeli bir yer olması istendiği için Çınarlar gibi uzun ve büyük yapraklı ağaçlar yoğunlukta. Papazın bağı şu an çay bahçesi olarak Kuloğlu ailesi tarafından işletilmektedir.

Konumu nedeniyle tam şehrin merkezinde olmasına rağmen buraya tek bir bina bile yapılamamış. Defalarca öneri gelmesine rağmen bunları reddeden Kuloğlu ailesi hem Ankara'ya hem de ülkemize böyle bir hazineyi kazandırmıştır. Bu bağın tarihi ise bizi, Osmanlı Devleti'nden, Kurtuluş Savaşı'na kadar sürüklüyor.

Papazın Bağı 19. Yüzyılın ikinci yarısında Ermeni bir Papaz tarafından inşa edilen bir yer. Burası papaz Gazonos tarafından hem yaşamak, hem de tarım yapabilmek amacıyla bağa dönüştürülüyor. 1915 yılında Ermeni Tehciri sırasında Papaz, ABD'ye göç ediyor ve maalesef geri dönemiyor. İleriki dönemlerde de papazın herhangi bir varisi gelemiyor.

Bunun nedeni ise Katolik inancına göre papazların çocuk sahibi olamamasıdır. Bağ, 1915'ten 1920'e kadar Osmanlı'nın himayesinde kalıyor. Tabii ki konumu sebebiyle Mustafa Kemal Atatürk ve ordusu tarafından da bu bağ kullanılıyor. Yüzbaşı Giresunlu Topal Osman'ın emrindeki (Günümüzde "Karadeniz Fatih" To-

Milis Yarbay Topal Osman

pal Osman, çok cesur bir kahraman olarak bilinir. Milli Mücadele Dönemi'nde; ayağı topal olmasına rağmen cesareti ile orduda kalarak çok büyük bir cesaret göstermiştir.) Koruma Muhafız Alayı, bu bağa yerleştiriliyor.

Savaş bittikten ve yeni Cumhuriyet kurulduktan sonra burası devlet tarafından açık arttırma ile satılığa çıkartılıyor ve tam 3000 Reşat altınına Kuloğlu ailesine satılıyor. O zamandan bu zamana da aynı aile bağı işletiyor. Bağ şu an ufak bir su havuzuna ve kaynak suyuna sahip. Aynı zamanda bu bölge şu an yüzlerce ağaca ve onlarca ender kuş türüne de ev sahipliği yapıyor. Mustafa Kemal Atatürk'ün de sık sık ziyaret ettiği bu yer tüm Ankaralıların kalbinde çok özel bir yere sahip bunun nedeni ise Ankara'daki neredeyse hiç dokunulmamış tek yeşil alanlardan biri olması. Günümüzde betonlaşmış Ankara iline baktığımızda mezarlıklar haricinde doğal yeşil alanlar neredeyse

yok edilmiş durumda. Papazın Bağı, sadece kültürümüzü değil, aynı zamanda doğaseverliği de yansıtıyor.

Papazın Bağı, bizim için de gelecek için de bir kültür kaynağı. Sadece doğanın önemini göstermiyor, bu bağ bize Osmanlı'nın Çok Ulusluluk ve kardeşçe yaşama kavramlarını da hatırlatıyor. Yıllarca bu bağa emek veren Veli Yüney ve eşi Naile Kuloğlu Yüney'e bu doğal hazineyi yıllarca korudukları için teşekkür eder ve saygılarımı sunarım.

Veli Yüney - Naile Kuloğlu Yüney

KAYNAKÇA
RESİM 2: <https://tr.pinterest.com/pin/688698967988182943/> (Son erişim tarihi: 27.06.2022)
RESİM 3: https://tr.wikipedia.org/wiki/Topal_Osman (Son erişim tarihi: 27.06.2022)

ALLENDE CİNAYETİ ŞİLİ DE DİKTATÖRLÜĞÜN KURULUŞU

Derin ENGÜR, 132538, 11/R

4 Eylül 1970 yılında Şili'de yapılan başkanlık seçimini sosyalist politikacı Salvador Allende kazandı. Allende büyük bir Fidel Castro hayranı, emperyalizm karşıtıydı ve seçim kampanyasında ülkesinin ekonomisini kontrol eden Amerikan şirketlerini ulusallaştırmaya ant içmişti. Bu nedenlerle olsa gerek; yalnız Beyaz Saray değil, Şili'yi sömüren kapitalist şirketler de paniğe kapıldılar. Şili'nin en yüksek tirajlı gazetelerinden El Mercurio'nun sahibi Agustín Edwards, anında Amerikan Büyükelçisi Korry ile iletişime geçti ve Birleşik Devletler'in dolaylı veya dolaysız askeri bir eylemde bulunup bulunmayacağını sordu. Korry sakince "Hayır" dedi. Ancak, sonradan Amerikan tarihinin en büyük skandallarından olan Watergate Skandalı nedeniyle istifa edecek olan, eski ABD başkanı Nixon'un kesinlikle farklı fikirleri vardı. Eski CIA Başkan Yardımcısı, Başsavcı ve Nixon sadece 13 dakika sürecek bir görüşme yaptılar. ABD kesinlikle arka bahçesinde sosyalist bir devleti kabul edemezdi. Zincirleme etkisinden korkuyorlardı. Önce Küba, sonra Şili sosyalist olduğuna göre diğer Latin Amerika ülkelerinin de Sovyet Rusya'nın tarafına katılması an meselesi olurdu. Nixon kararlıydı. Şili Kongresi başkanlığını onaylamadan Allende'nin işinin bitirilmesine karar verildi. Zaten teslim olmayacağı bilindiğinden öldürülmesinde de bir sakınca yoktu. 10 milyon dolar darbe için ayrıldı. Gerekirse daha fazlası ayrılabilirdi. ABD hızlıca harekete geçecekti. Bu tarihten 6 yıl önce 1964 seçimlerinde destekledikleri ada-

yın kampanyası için el altından 3 milyon dolar harcıyıp Allende'yi mağlup etmeyi başarmıştı. Ancak son seçimde rüşvetleri bile Allende'nin seçilmesini engelleyememişti.

ABD; Şili'de sosyalist partinin ayrılıkçı kanadına, bazı örgütlere, kongre üyelerine ve çetelere rüşvet verse de 13 Ekim geldiğinde, Allende'nin atanmasına çok az bir süre kala, hala Allende'yi devirememişti. Bu iş ancak darbeye bitebilirdi. Büyükelçi Korry, Oval Ofis'e girdiğinde Nixon ona Allende'yi "ezip geçeceklerini" söyledi. Öğleden sonra Şilili General Schneider darbe yapması için teşvik edilmeye çalışıldı. Ama ordunun siyasete müdahalesine kesinlikle karşı olan Schneider, teklifleri reddetti. Korry, daha önce darbenin başarıya ulaşması için Schneider'ın kesinlikle denklemden çıkması gerektiğini belirtmişti. ABD hemen ordudan atılmış bir generale silah alması için 20 bin dolar verdi. İki gün sonra General Schneider işe giderken arabasına bir cip çarptı. Beş adam arabanın etrafını çevirdi ve arka camı kırarak Schneider'ı üç yerinden vurdular. Schneider, bir süre sonra hastanede hayatını kaybetti. Bu cinayetin, Allende muhalifi askerler ve sivillerin darbesi için gerekli ortam oluşması için planlandığı açıktı. Düşündüklerinin tam aksi oldu. Şili'de tüm askerler ve siviller demokrasinin akışına bırakılması gerektiğine daha çok inanmış ve Allende'ye verdikleri destek artmıştı. 4 Kasım'da Allende resmi olarak görevine başladı.

ABD planlarının ters tepmesi üzerine farklı bir yol denemeye karar verdi. Kendilerine karşı gelen çoğu ülkeye yaptıkları gibi ilk darbeyi Şili ekonomisine indirdiler. Şili'deki, önemli Amerikan şirketleri sessizce planlarını uyguladı. Yedek parça satışını durdurdularından ulaşım neredeyse durdu. Şili'ye tüm yardımlar, krediler kesildi. (daha sonra bu yaptırımlar 80 darbesi öncesi Türkiye'de de başarıyla uygulanmıştır). Bunun üzerine, Şili

Kongresi tüm bu şirketleri ulusallaştırma kararı aldı. 29 Haziran'da bir darbe denemesi yapıldı ama General Schneider gibi ordunun siyaseti etkilemesine karşı olan General Carlos Prats darbeyi rahatça bastırdı. Daha sonra Allende, Prats'ı İçişleri Bakanı yapsada bazı tepkiler sonunda Prats istifa etti. Kendi yerine yardımcısı olan General Augusto Pinochet'yi önerdi. Allende ve Prats onu apolitik ve hırstan yoksun bir general olarak görüyordu. Ne kadar yanıldıklarını gelecek gösterecekti. Bu arada CIA'in Allende'ye karşı düzenlediği kampanyanın maliyeti 6,5 milyon doları aşmıştı. Allende'nin başkan seçilmesinden 3 yıl sonra 1973'te ABD'ye "müjdeli haber" geldi. 11 Eylül'de bir darbe olacaktı. Şili'de üst rütbeli tüm komutanlar tek tek satın alınmıştı. İşçiler, CIA bağışlarıyla greve gitti. Tüketim maddeleri piyasadan kalktı, elektrikler sık sık kesilmeye başladı, köprüler ve yollar çeteler tarafından dinamitlendi. General Pinochet ve komutanların darbe yapacağı haberi geldiğinde, Allende makamındaydı. Teslim olmayacaktı. Yanındaki 23 korumasıyla birlikte sarayı savunma planları hazırlandı. Allende kendisine Fidel Castro tarafından hediye edilen bir silah taşıyordu. Üstünde "Dostum ve silah arkadaşım Salvador'a..." yazıyordu. Allende'ye isyancı komutanların birinden telefon geldi. Eğer istifa ederse ülkeden çıkabilecekti. Allende bunu reddetti. (Daha sonra Pinochet'nin Allende'nin uçağını kalktığı anda düşürmeyi planladığı ortaya çıkmıştır.) Allende radyodan halkına son kez seslendi: "İstifa etmeyeceğim... Yaşasın Şili! Yaşasın halkım! Son sözüm bunlardır. Kendimi feda etmemin boşa gitmeyeceğinden eminim. En azından bir ahlak dersi, suça, korkaklığa ve vatana ihanete karşı bir haykırış olacaktır." Konuşmadan sonra çatışma başladı.

Ertesi gün 13.30 da beyaz bayrak sallayan bazı politikacılar saraydan çıktı ve telsizle şu mesaj Pinochet'ye iletildi: "Görev tamamlandı. Başkanlık Sarayı alındı. Başkan öldü." ABD yine istediğini almıştı, seçilmiş bir başkan katledilmiş ve oyun parkı kendine kalmıştı. Şili'yi ise gelecek 17 yıl boyunca sadece acı, karanlık ve gözyaşı bekliyordu. Diktatör Pinochet Dönemi...

KAYNAKÇA:

Bu yazıdaki anı ve bilgilerin çoğu Erol Mütercimler'in Siyasal Cinayetler kitabının 54-61. sayfalarından alınmıştır. Şili'deki Pinochet dönemiyle ilgili ek bilgi edinmek isteyenler bahsedilen kitaba başvurabilir.

(1): Başkan Allende ve sadık korumaları

"In Pictures: The Military Coup in Chile." BBC News, BBC News, 11 Sept. 2013,

<https://www.bbc.com/news/in-pictures-23992842>

RESİM 1: https://tr.wikipedia.org/wiki/1973_%C5%9Eili_Darbesi (son erişim tarihi: 07.06.2022)

RESİM 2: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44712603> (son erişim tarihi: 07.06.2022)

TARİH ZÜMRESİ ETKİNLİKLERİ

10 KASIM ANITKABİR GEZİSİ

Atatürkçü Düşünce Topluluğu öğrencilerimiz, Tarih öğretmenleri Rabia Göymen ve Muazzez İlhan rehberliğinde Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü anmak için Anıtkabir'e ziyarette bulundular.

Ankara'dan ve Türkiye'nin farklı illerinden gelen ziyaretçilerle birlikte Atamıza olan bağlılıklarını bir kez daha ifade ettiler. Düzenlenen resmi töreni gözlemleme olanağı bulan öğrencilerimiz, Atamız'a minnet ve şükran duygularını sundular.

13 EKİM ANKARA'NIN BAŞKENT OLUŞU

13 Ekim Ankara'nın başkent oluşu kutlama etkinliği kapsamında, lise kısmı Atatürkçü Düşünce Topluluğu öğrencilerimiz tarafından bir video hazırlandı. Hazırlanan video lise kısmı tüm sınıflarımızda, aynı ders saatinde izletilerek, Ankara'nın başkent oluşunun 99. yılı kutlandı.

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlama etkinliği kapsamında, lise kısmı Atatürkçü Düşünce Topluluğu öğrencilerimiz tarafından bir video hazırlandı. Hazırlanan video lise kısmı tüm sınıflarımızda, aynı ders saatinde izletilerek, Cumhuriyetimizin ilanının 99. yılı kutlandı.

ANKÜ; TARİH ÖĞRENCİ KONFERANSI

Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı Özel Anadolu ve Fen Lisesi Tarih Kulübünün iş birliğiyle 27.04.2022 tarihinde düzenlenen 10. Tarih Öğrenci Konferansı'na (ANKÜTÖK'22) okulumuzdan iki öğrenci grubu ile katıldık. Lise Tarih zümresinden öğretmenlerimiz Rabia Göymen ve Muazzez İlhan rehberliğinde, 11/R sınıfından Derin Engür ve Akça Güler "İspanya İç Savaşı" konusunu; 9/A sınıfından Elif Naz Koç, Kaan Bilgin, Arda Ayyıldız, Toprak Tirit, 9/E sınıfından Buğra Emirhan ise Tarih öğretiminde mikro tarih çalışması olarak "Lozan Mübadilleri" konusunu, işlediler.

Öğrenci gruplarımız sunumlarında, ele aldıkları konuların ekonomik, siyasi ve sosyal boyutlarını ve etkilerini yaratıcı sunum teknikleriyle başarılı bir şekilde aktararak tüm katılımcıların beğenisini topladı. Öğrencilerimiz bu çalışmalarını sonucunda bilimsel bakış açısıyla gerçek yaşam becerileri kazanarak hem araştırma becerilerini geliştirme hem de yeni öğretim yaklaşımlarını deneyimleme olanağı buldular.

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ

Lise Kısmı Atatürkçü Düşünce Topluluğumuz, Çanakkale Savaşlarının ve şehitlerinin 107. yılını anma günü etkinliği düzenledi. Öğrencilerimiz pandemi nedeniyle uzun süre ara verilen canlı anma etkinliklerinin ilkinin gerçekleştirilmesinin gururunu böyle özel bir günde yaşama imkânı buldu.

Türk tarihinin bir asırlık destanı Çanakkale Savaşlarını, savaşın kaderini değiştiren büyük komutan Mustafa Kemal Atatürk'ü ve vatanımız uğruna can veren isimsiz kahramanları saygı, minnet ve şükranla andık.

Etkinlikte mikro tarih öğrenme yaklaşımı ile Çanakkale Savaşlarının bilinmeyen kahramanları ve olayları anlatıldı.

GORDİON GEZİSİ.

15 Haziran 2022 tarihinde 9-F, 9-G, 9-V, 9-Y sınıfları ders öğretmenleri Nevzat Özdemir, Muazzez İlhan, Seyide Eroğlu ve Nagihan Ebru Cambaz rehberliğinde İlkçağ Anadolu uygarlıklarından Friglerin, başkenti olan Gordion Antik Kenti'ne düzenlenen geziye katılmışlardır. Oldukça stresli geçen bir eğitim-öğretim yılının sonunda bu gezi ile öğrencilerimiz hem yorgunluklarını atmış, hem de tarih dersinde öğrenmiş oldukları İlkçağ uygarlıklarını, müzede görmüş oldukları eserlerle birlikte pekiştirme fırsatı bulmuşlardır.

berliğinde İlkçağ Anadolu uygarlıklarından Friglerin, başkenti olan Gordion Antik Kenti'ne düzenlenen geziye katılmışlardır. Oldukça stresli geçen bir eğitim-öğretim yılının sonunda bu gezi ile öğrencilerimiz hem yorgunluklarını atmış, hem de tarih dersinde öğrenmiş oldukları İlkçağ uygarlıklarını, müzede görmüş oldukları eserlerle birlikte pekiştirme fırsatı bulmuşlardır.

SİNAN MEYDAN İLE SÖYLEŞİ VE İMZA GÜNÜ

Sinan Meydan 19 Mayıs Öncesinde Söyleşi ve İmza Günü İçin Okulumuza Konuk Oldu

kelimeler türeten filozof bir lider. Onun için dünyadaki diğer liderlerden çok farklı ve bize çok şey öğretiyor." diyen Meydan, Atatürk'ün öğrencilik yıllarından başlayarak, savaştığı cepheleri, Mondros Mütarekesi sonrası ülkenin işgalini ve 19 Mayıs'ta Samsun'a çıkmasıyla birlikte Cumhuriyet'in kuruluşuna kadar giden süreci ana hatları ve dikkat çeken noktaları öğrencilerimize aktardı.

Atatürk'ün gençlere olan güvenine de değinen Sinan Meydan, "Atatürk'ün umudunu kaybetmemesinin nedeni gençler. Yani şu masal değil. Hani diyoruz ya Atatürk bu ülkeyi gençlere emanet etti. Bu bir tekerleme değil, hikâye değil. Gerçeğin kendisi. Atatürk gençlere inanıyor ve güveniyor. Lütfen siz o sorumluluk bilinciyle yetişin. O güveni boşa çıkarmayacağınızı biliyorum, eminim bundan." sözleriyle bu güvene vurgu yaptı.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı öncesinde yazar ve tarihçi Sinan Meydan, söyleşi ve imza günü için okulumuza konuk oldu. Lise Kısmı Atatürkçü Düşünce topluluğumuzun daveti üzerine 17 Mayıs'ta okulumuza gelen Sinan Meydan, Ata Sahne'de ortaokul ve lise öğrencilerimizle bir araya geldi. Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü, onu diğer liderlerden farklı kılan özellikleri ve 19 Mayıs'ın önemini 100 yıl önceki belge ve fotoğraflara dayanarak öğrencilerimize anlattı.

"Mustafa Kemal Atatürk sıradan bir asker değil, okuyan ve yazan, dille ilgilenen,

19 Mayıs öncesinde bizlerle birlikte olan Sayın Sinan Meydan'a teşekkür ediyoruz. Söyleşinin tamamını Youtube kanalımızdan izleyebilirsiniz.

https://www.youtube.com/watch?v=ds_W6HYft00

“Kriz ve Çözümleri” Temalı Sosyal Bilimler Gününü Gerçekleştirdik

Lise Kısmımızda 22 Nisan 2022 tarihinde “Kriz ve Çözümleri” temasıyla Sosyal Bilimler Günleri'nin 9.sunu gerçekleştirdik. Günlük hayatımızda çokça duyduğumuz kavramlardan biri olan kriz; birden bire ortaya çıkan fizyolojik bir bozukluğu, bazen ruhsal bunalımı, bazen kıtlığı, bazen bir şeye duyulan aşırı isteği, bazen çöküntüyü, bazen bireysel, bazen toplumsal yaşamda görülen bunalımı anlatmak için kullanılır. Doğal felaketlerden ekonomik belirsizliğe, teknolojik gelişmelerden hukuki ve politik düzenlemelere değin pek çok sebebi olan kriz kavramından hareketle bu yıl tema olarak “Kriz ve Çözümleri” seçildi.

Tarih, Coğrafya, Felsefe ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Zümrelerimizin organizasyonu ile gerçekleştirilen Sosyal Bilimler Günleri'nde öğrencilerimiz, gün boyunca Kolej Sokağı'nda kurulan stantlarda geçmişten

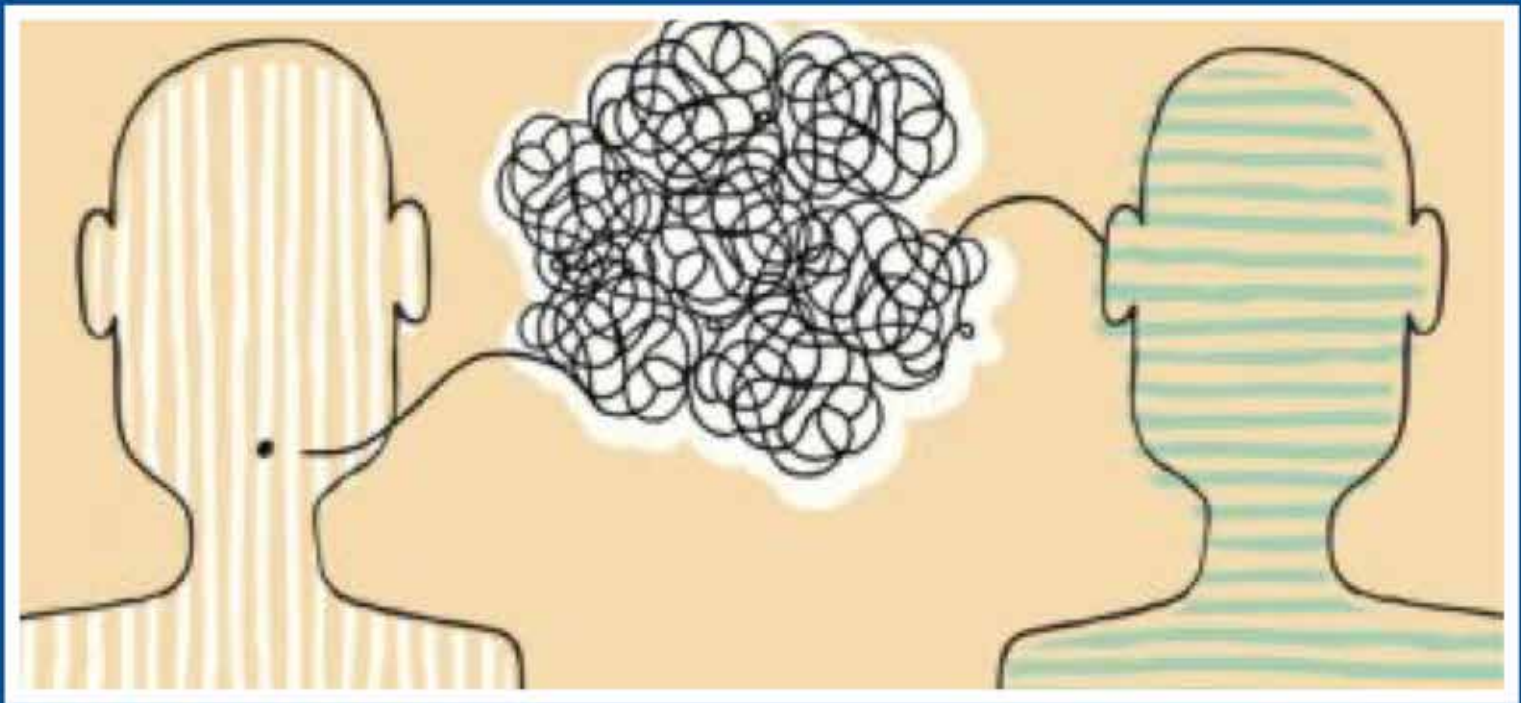
günümüze dünyayı etkisi altına alan krizler arasından seçtikleri bir konuyu sundular. Shake That dans grubumuzun öğle saatinde gerçekleştirdiği dans gösterisi de etkinliğe renk kattı.

Lise Konferans Salonu'nda Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Servet KARABAĞ, öğrencilerimize “Küresel Coğrafi Krizler” konulu bir konferans verdi.

Sosyal Bilimler Günleri kapsamında sınıflarda da çeşitli etkinlikler gerçekleştirildi. 3. ders saatinde 10. sınıflarda Bilgi Yanşması düzenlendi. 4. ders saatinde 10-C sınıfımızın hazırladığı “İnsan İlişkilerinde Kriz” videosu, tüm 9. ve 10. sınıflarda izlendi. 6. derste ise 10-D, 10-S ve 10-Z sınıflarında ekonomik kriz, gıda krizi ve eğitim krizinin tartışıldığı Serbest Kürsü etkinliğinde öğrencilerimiz, düşüncelerini özgürce ifade etme olanağı buldular.

Medeniyet yolunda yürümek ve başarılı olmak, yaşamak için şarttır. Bu yol üzerinde duranlar veya bu yol üzerinde ileriye değil, geriye bakmak bilgisizliğinde ve gaffletinde bulunanlar, medeniyetin coşkun seli altında boğulmaya mahkûmdurlar.

K. Atatürk

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI OKULLARI

Taşpınar Mah. 2800.Cadde No: 5 İncek 06830 Ankara
Tel: 0 (312) 586 90 00 • Faks: 0 (312) 586 90 37
www.tedankara.k12.tr • e-mail: info@tedankara.k12.tr